The Latvian Newspaper for Canada and U. S. A.
Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada "Daugavas Vanagi"
Business Office: 491 College St., Toronto 4, Ontario, Canada
Telephones: 921-7121; 368-3239
Editor-in-Chief: ALFRĒDS VINČELS
United States Editorial Offices:
New York: Editor — V. Irbe, 4035 Rombouts Ave., Bronx N. Y. 10466, U.S.A.
Chicago: Editor — D. Vallena, 648 South 23rd Ave., Bellwood, Ill., 60104, U. S. A.
SATURDAY, SEPTEMBER 3, 1966

4 X

LATVIJA AMERIKĀ

71. N-RS. SESTDIENA, 1966. G. 3. SEPTEMBRIS 16. GADS

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL BY THE POST OFFICE DEPARTMENT OTTAWA AND FOR PAYMENT OF POSTAGE IN CASH

Latviešu laikraksts Amerikā
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi."
ATB. REDAKTORS: ALFRĒDS VINČELS
Redakcija un kantoris: 491 College St., Toronto 4, Ontario, Canada
Tālruņi: 368-3239 (redakcijai) un 921-7121 (kantorim)
Redaktora tālrunis vakaros — 531-4533
Ņujorkas redakcijas vadītājs V. IRBE
4035 Rombouts Ave., Bronx N. Y. 10466, U.S.A
Tālrunis 994-7917
Čikagas redakcijas vadītāja D. VALLENA
648 South 23rd Ave., Bellwood, Ill., 60104, U.S.A.
tālrunis 544-4278

DV centrālai valdei sanākot

Kad 3. un 4. septembrī Čikagā būs aizvadīti dažādie sarīkojumi, kuri notiks DV organizācijas 20 darbības gadu jubilejas svinībās, būs beigušies svētki un sāksies atkal darba ikdiena ar lieliem pienākumiem un uzdevumiem. Ir īsti simboliski, ka tūlīt pēc svētkiem — 5. septembrī plkst. 10 no rīta — Čikagas latviešu namā darba sēdē pulcēsies DV organizācijas centrālās valdes locekļi un citas augstākās amatpersonas, lai izlemtu nākotnes uzdevumus un apspriestu, kā tie vislabāk īstenojami. Savā ziņā šī būs vēsturiska sēde, katrā ziņā ļoti nozīmīga, jo pirmo reizi organizācijas darbā pēc izplešanās pa trim kontinentiem CV sēdē piedalīsies arī visu lielāko DV zemju priekšnieki, izņemot Angliju: visas organizācijas un Rietumvācijas valdes priekšsēdis V. Janums, Austrālijas valdes pr-ks J. Masulāns, Zviedrijas valdes pr-ks L. Talters, ASV valdes pr-ks V. Hazners un Kanadas valdes pr-ks E. Krūka. Vienīgi Anglijas DVF valdes priekšsēdi L. Rumbu aizstās viņa vietnieks J. Frišvalds, kas, cita vidū, ir vienīgais Anglijas latvietis, kas kopgājā lidmašīnā no Eiropas ieradīsies lielajās DV dienās Čikagā. Pirms diviem gadiem I Eiropas latviešu dziesmu svētku laikā Hamburgā notika līdz šim plašākā DV centrālās valdes sēde, kad arī piedalījās tieši pārstāvji no Austrālijas, ASV un Kanadas (šīs zemes parasti pilnvaro CV sēdēs sevi pārstāvēt kādu Eiropas DV biedru), bet nekad vēl sēdē vienkopus nav bijuši gandrīz visi ievērojamākie un augstākie DV organizācijas amatu pildītāji, kā tagad būs Čikagā.

Īpaša DV organizācijas centrālā valde radīta 1951. gada beigās, bet darbību uzsāka ar 1952. gadu. Līdz šim laikam organizācijas Rietumvācijas valde veica arī centrālās valdes pienākumus, bet pamazām DV atzarojumi citās zemēs, seviški aizjūrā, auga arvien lielāki, izveidoja arvien spēcīgāku darbību un izraudzījās uzdevumus, kuru īstenošanai skaņošanai kļuva nepieciešama centrālā valde ar locekļiem no visām lielākajām trimdas zemēm. Pirmajā centrālajā valdē bija 10 locekļu — V. Janums, V. Hazners, A. Bērziņš (visi Vācija), A. Alksnītis, K. Stradiņš, L. Rumba (visi Anglija), K. Lobe (Zviedrija), A. Lauva (Austrālija), K. Purmals (Kanada) un A. Līdacis (ASV). Centrālā valde pēc tam reizi gadā sanākusi darba sēdēs, līdz šim gan vienīgi Eiropas zemēs, kas apgrūtinājis ASV, Kanadas un Austrālijas pārstāvju tiešu piedalīšanos, pēdējais apstāklis savukārt grūtāku darījis CV efektīvu darbību, jo rakstveida ziņojumi, ierosinājumi un domu izmaiņa tomēr nevar aizstāt personīgu tikšanos un tiešas pārrunas un izlemšanas. Līdzšinējais DV CV darbs tomēr pavelkts, pat labi pavelkts, bet nav šaubu, ka tas būtu varējis būt vēl efektīvāks, ja CV sēdēs katru gadu, vismaz pa dažiem gadiem reizi varētu tieši piedalīties visu lielāko DV saimju pārstāvji. Ievērojot Hamburgas sēdi pirms 2 gadiem un tagad Čikagā nolikto, rodas iespaids, ka DV organizācija par to izšķīrusies, par ko patiesām jāpriecājas, jo tas sola vēl labāku darba augļus. Tātad — arī šai ziņā DV CV sēde Čikagā būs tiešām vēsturiska, [illegible] jams, ka pirmā DV CV sēde notika 1951. gada 11. un 12. aprīlī britu metropolē Londonā, pēc tam nākošās 12 sēdes bijušas Anglijā (6 reizes), Vācijā (4), Zviedrijā (2) un Dānijā (1).

Līdzšinējā DV centrālās valdes darbības laikā pr-ks nepārtraukti bijis V. Janums, bet dažādos citos valdes amatos bijuši: no Vācijas — V. Hazners (vēlāk un tagad no ASV), A. Bērziņš un A.

(Turpinājums 5. lpp.)

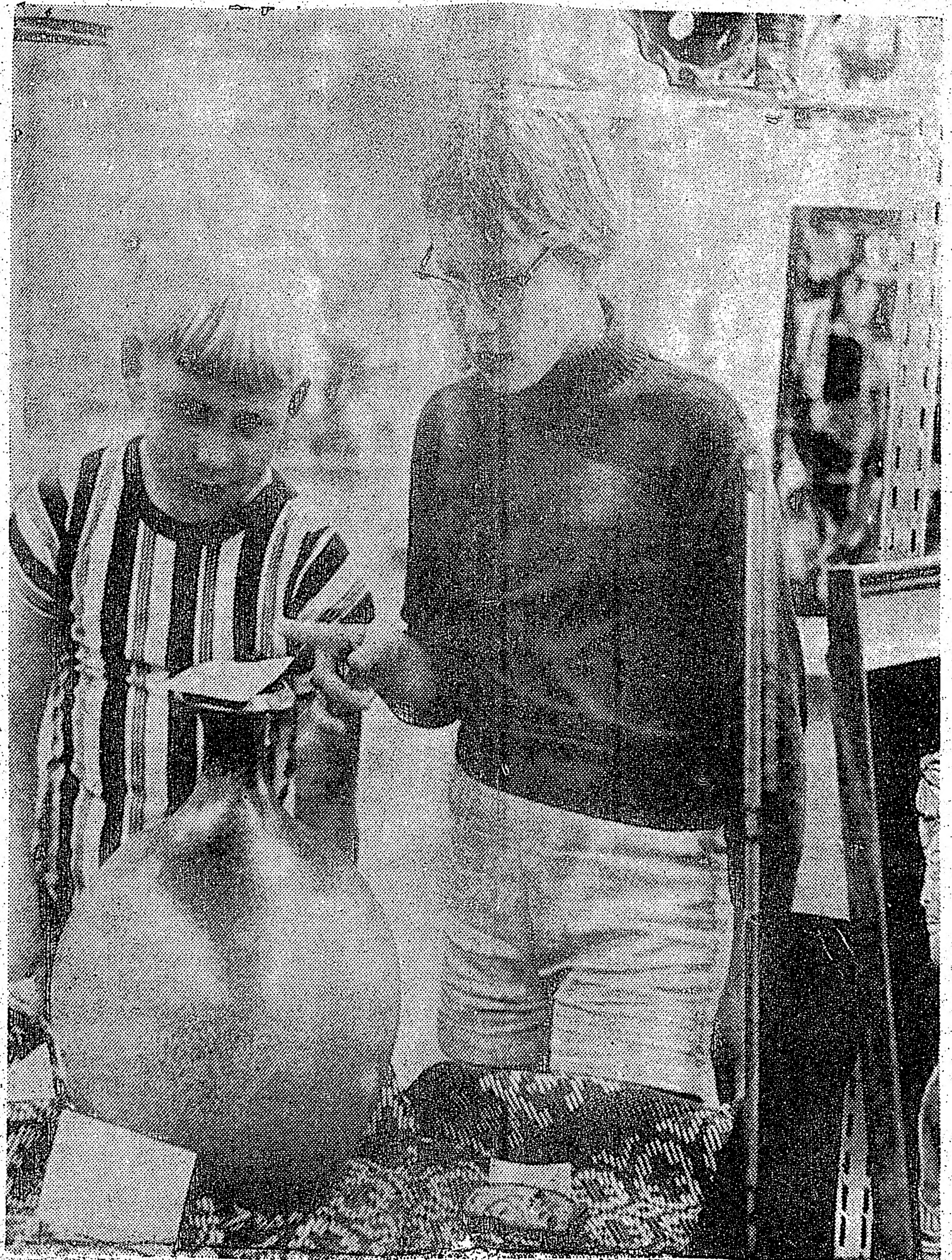

Keramiķa Z. Jurševska darinātā lielā vāze Kanadas nacionālajā izstādē ieguva 1. godalgu un speciālu balvu kā labākais keramikas darbs. Uzņēmumā vitrīnā izstādīto vāzi apbrīno 10 gadu vecā Aina un 8 gadus vecais Valdis Ūdris, kas kopā ar vecākiem bija mērojuši ceļu no Londonas, lai apskatītu izstādi.

Foto: J. Liģers

Volfs J. fon Kleists

Latvija-visiem dzimtene

Baltvācu žurnālists un mēnešraksta „Baltische Briefe" redaktors Volfs J. fon Kleists Rietumvācijas DV salidojumā Bīlesfeldā sniedza referātu par augšējāvirsraksta tematu, kura saīsinājumu še pārņemam no Vācijas latviešu laikraksta „Latvija" 13. augusta numura, jo baltvācu avīžnieka ieskati ir ne vien nozīmīgi, bet var interesēt katru latviešu trimdinieku.

LA redakcija

Baltiešu rakstnieks Zigfrīds fon Vegezaks savā jaunajā grāmatā „Kā tulks Austrumos" (Als Dolmetscher im Osten) kādā vietā raksta: „Es esmu baltietis, bet pusi no savas dzīves pavadīju Vācijā, kādēļ domāju, ka spēšu apstākļus savā vecajā dzimtenē neietekmēti un objektīvi novērtēt."

Šo referātu uzskatiet par manu personīgu apcerējumu, kuru sniedzu kā tematu diskusijām. Es runāšu visu to baltvācu vārdā, kuriem Latvija vēl ir dzimtene un uzdevums. Dzimtene vēl joprojām un uz visiem laikiem, uzdevums vēl joprojām un uz visiem laikiem. Es gribētu, lai šis referāts veicinātu pēdējo šķēršļu nojaukšanu to cilvēku starpā, kuriem Latvija ir kopīga dzimtene un kopīgs uzdevums. Ir nenoliedzams fakts, ka dažādu tautību baltiešu vidū vēl pastāv pārpratumi un šķelšanās. Vai to vajadzētu noklusēt un apslēpt? Es domāju — ne. Es vēlos še uzrunāt to paaudzi, kura aktīvi piedalījās karā, kura mēģināja dzimtenei atgūt tādu valsts iekārtu, kas atbilstu mūsu zemes iedzīvotāju brīvi izteiktajai gribai. Tādēļ man nav jākavējas pie pagātnes ēnām, bet varu apskatīt tagadni un nākotni. [illegible] mūsu vidē vēl vienmēr atrodas neizmācāmie, kuri skaudrāk redz un par svarīgāko uzskata to, kas mūs šķeļ, bet ne to, kas mūs vieno. Ir vēl visu tautību baltiešu vidū „mūžīgie" vakarējie. Un tāpat ir „mūžīgie vakarējie", kuri latviešu valodā savos laikrakstos raksta par „baltiešu baroniem" un ar to domā „melnā bruņinieka" ēnu figūras, kuras tiešām beidzot vajadzētu atstāt ēnu valstībā. Šai sakarā atļaujos pieminēt divus faktus:

Runājot par to mūsu baltiešu vēstures posmu, kurā vācu elements bija valdošais, lūdzu atzīt, ka ar maziem izņēmumiem šī valdošā šķira savos centienos par baltiešu zemes neatkarību ieslēdza visus zemes iedzīvotājus un jutās atbildīga par šo zemi un visiem tās iedzīvotājiem. Runājot par mūsu dzimtenes valstiskās neatkarības laika posmu, lūdzu atzīt, ka rīkojumi, piemēram agrarreforma, no toreizējās valsts valdības viedokļa bija skarba, bet nepieciešama zemes saimnieciskā uzplaukuma nodrošināšanai. Pie tam neatkarības laiks bija par īsu, lai, pēc nacionālo uzplūdu norimšanas, nonāktu pie kopīgas valstiskas sajūtas un spētu pārvarēt to, kas mūs šķira. To sasniegt ir mūsu paaudzes uzdevums, un es ticu, ka mēs šo uzdevumu arī veiksim.

Es teicu mūsu paaudze. Ar to es domāju tos, kuri, vienalga kādā karavīra tērpā, cīnījās ar ieročiem rokās par dzimteni. Vai mēs varam minēt vienā elpas vilcienā tos latviešus, kuri savās vienībās, — vienalga, kāds izskatījās formas tērps, — jutās kā latviešu armija, un tos jaunos baltiešus, kuri bija repatriējušies un kā Vācijas pavalstnieki cīnījās vācu armijā? Es domāju, viņu gaitas ir apvienojamas. 1941. gada jūnijā sākās cīņa pret ienaidnieku, kurš ne tikai bija okupējis mūsu dzimteni, bet ar savām pasaules revolūcijas idejām apdraudēja visu Eiropu. Reizē ar to jaunie latvieši kā latviešu armijas cīnītāji ,tāpat kā jaunie repatriētie baltieši cīnījās par Eiropu, par rietumu pasauli, bet arī par savas dzimtenes atgūšanu.

Cīņa, kuru mēs — jūs un es — toreiz uzsākām, vēl nav beigusies. Taču mums ar bažām jāatzīst, ka šis fakts tagad ir kļuvis par kaut ko tādu, ko vāciski apzīmē par Binsenwahrheit. Īstenība ir tā, ka šī cīņa nemaz nevar būt galā, kamēr arī latviešu tautai nav atdotas pašnoteikšanās tiesības. Taču ir daudzi, kuriem šī patiesība ir neērta un kuri ar vārdiem par „auksto karu" nekad neskopojas. Šiem ļaudīm mēs esam neērti, bet es domāju, ka mums arī vajadzētu palikt tādiem — neērtiem. Tas nekādā ziņā nenozīmē, ka mēs karu, cīņu ar „karstajiem ieročiem" uzskatām par vienīgo līdzekli mūsu dzimtenes tiesību atgūšanai. Es domāju, ka arī še der noteikums skatīt lietas un notikumus reālā gaismā. Mums ir jāatzīst, ka mūsu pulciņš ir mazs. Visu tautību baltieši katru dienu zaudē savus piederīgos, tie vienkārši pāriet citās tautībās. Mēs zaudējam tos visās pasaules malās un visās paaudzēs. Un reizē ar viņiem mēs zaudējam — pār visām lietām — cīnītājus par dzimtenes tiesību atgūšanu. To var nožēlot un tas ir jānožēlo. Var mēģināt šo procesu palēnināt, bet novērst to nevar.

Mūsu mazais pulciņš nevar pasauli pārveidot, nevar gāzt pasaules varas un nevar iznīcināt dažādās ideoloģijas. Tādēļ mums jāstrādā ar loģikas, pacietības un, varbūt, arī pielāgošanās līdzekļiem. Mēs nevaram cīnīties pret pasaules varām, bet mēs varam mēģināt tās pārliecināt. Baltietis, kurš labāk nekā jebkāds cits pārzina Austrumeiropas politiskos un tiesiskos jautājumus, prof. Dr. Boriss Meisners savā darbā „Baltijas jautājums pasaules politikā" raksta: „Ir pilnīgi iespējama situācija, ka Baltijas jautājuma tiesiskais atrisinājums, katrā gadījumā lielākas patstāvības piešķiršana Baltijas republikām varētu būt Krievijas interesēs tās iekšējās atjaunošanās procesā."

Nevar un nebūs iespējams atjaunot visu, „kas reiz bija". Mēs varam pasmaidīt par tiem sapņotājiem, kuri tic muižniecības atjaunošanai. Bet arī daža laba

(Nobeigums 8. lpp.)

Dievam un savai tautai

LATVIEŠU EV.-LUT. DRAUDŽU APVIENĪBAS AMERIKĀ ĢENERĀLKONFERENCE KLĪVLENDĀ

(Nobeigums)

Ģenerālkonferences otras dienas darbu 20. augustā ievadīja māc. V. Vārsberga lūgšana. Pēc tās zinātnisku referātu „Pasaulīgā vara modernajā teoloģijā" sniedza jaunās paaudzes mācītājs Dr. theol. G. Ansons, kas savu gradu ieguvis Hamburgas universitātē Vācijā, bet pašreiz strādā par mācības spēku kādā ASV koledžā. Viņa referātu auditorija uzņēma ar aizturētu elpu, kaut tas vairāk varēja interesēt vienīgi dievvārdu zinātniekus. Savu referātu G. Ansons bija pamatojis uz Eiropas, galvenokārt vācu zinātnieku atzinumiem, kas saistījās ar šai gadsimtā ieviestajām varām, komūnismu un nocionālsociālismu. Jānožēlo, ka referents nenovilka skaidru līniju starp abām šīm ideoloģijām. Tā, piemēram, Hitlera Vācijā vajāja tikai tos garīdzniekus, kas nostājās pret valsts varu, bet nevienu baznīcu nepārvērta par koncerta vai sporta zāli. Hitlera Vācija piešķīra baznīcas darbam pat 23 milj. marku vairāk nekā demokratiskā Vācija iepriekš. Turpretim komūnisms ar lielu nežēlību iznīcina visu, kas saistās ar Kristus vārdu.

Par svētdienas skolām referēja māc. J. Vējiņš un māc. J. Cilnis, norādot, ka skolās māca ticības mācību, latviešu valodu, Latvijas vēsturi u.c. priekšmetus, bet citās skolās vienīgi ticības mācību. LELDAAs Kanadas apgabals ieteica panākt vienveidību svētdienas skolu darbā, lai bērni, pārejot uz citu skolu, netraucēti varētu turpināt mācīšanos. Pastāv vajadzība rīkot skolotāju kursus. Svētdienas skolās pašreiz kopā ir ap 2800 skolēnu un ap 400 skolotāju.

Māc. V. Līventāls, prāv. J. Turks un māc. I. Gaide ziņoja par jaunatnes darbu. Dažās vietās pulciņi gan pastāv, bet nav laika kristīgām nodarbībām. Katrā ziņā iekārtojami īpaši jaunatnes dievkalpojumi, bet tiem vajadzīga jauna liturģija un rokas grāmata. Visumā izskanēja doma, ka ne tikai baznīca, bet arī vecāki vainīgi, ja nav darīts viss nepieciešamais jaunatnes kristīgā audzināšanā. Šie trūkumi nākotnē novēršami.

Par draudžu apvienības darbības augšupeju liecina statistiski dati, kuŗus sniedza LELDAAs pārvaldes pr-ks prāv. V. Veinbergs, par budžetu ziņoja kasieris E. Robiņš, bet revīzijas komisijas atzinumus nolasīja V. Osvalds, norādot, ka jaunā revīzijas komisija sekmīgākai uzdevuma veikšanai būtu ievēlama no vienas pilsētas vai tuvu pilsētu apkārtnes. ASV rietumu apgabalā darbojas 11 draudžu, vidienē 29, austrumos 22, bet Kanadā 19, tātad kopā 81 draudze. Trīs draudzes ir neatkarīgas. Nekustamu īpašumu vērtība kopā ar fondiem ir 941.278,16 dol. Kanadas draudžu īpašumu k o p v ē r t ī b a vien ir 622.000 dol., neieskaitot lauku īpašumus. Maksājumi LELDAAi no 8000 dol. 1962. gadā pieauguši uz 17.000 dol. pērnā gadā. Kanadas draudzes iemaksājušas 4030 dol. ASV draudzēs locekļu skaits no 19.194 1964. gadā pavairojies uz 25.000 pag. gadā, bet Kanadā tai pašā laika posmā no 7500 uz 8200. Pārvaldes ienākumi (kopā ar atlikumu no 1964. gada) pag. gadā bijuši 45.037,96 dol., bet izdevumi 27.671,22 dol. Tā atlikums uz 1966. gadu bijis 17.366,74 dol.

Visai dzīvas pārrunas izraisīja arī Gaŗezers, seviški divu Sv. Pāvila draudžu apkārtraksts akciju īpašniekiem radīja pārdomas. Māc. V. Vārsbergs izteica pateicību LELDAAi par 5000 dol. atbalstu. Gaŗezers ir draudžu kopdarbības pasākums, bet veidots kā akciju sabiedrība. Vēl ir parāds 70.000 dol. apmērā. Pārdotas 602 akcijas, bet vēl pārdodamas 1398. Māc. Vārsbergs aicināja šīs akcijas iegādāties, lai varētu dzēst parādu un īpašumu izveidot par arvien skaistāku atpūtas vietu. Par pārrunu tematu, paužoties daļējai neapmierinātībai, kļuva šī īpašuma nosaukums, kurā nav ietilpināts vārds „draudžu". Prāv. Ernstsons domāja, ka būtu tomēr labāk, ja Gaŗezeram būtu tikai viens īpašnieks — draudzes, bet V. Treimanis aizstāvēja ieskatu, ka šai nometnei jāpieder visai latviešu sabiedrībai, kurpretim prof. Prīmanis atzina, ka iespraudumam „draudžu" nosaukumā nepiekrīt liela nozīme, jo pie Gaŗezera izveidošanas visiem jāstrādā ar vienādu degsmi. Prāv. A. Vein-

(Nobeigums 5. lapp.)

Noliec galvu Dieva priekšā

ARCHIBĪSKAPA DR. K. KUNDZIŅA VĒSTĪJUMS, BĪSKAPAM A. LŪSIM AMATU NODODOT

Svinīgajā un vēsturiskajā dievkalpojumā Apvienotās draudzes baznīcā Klīvlendā 21. augustā, kurā bīskaps A. Lūsis, izpildot Dr. K. Kundziņa vēlēšanos un Latvijas ev.-lut. baznīcas virsvaldes lēmumu pārņēma archibīskapa pienākumus, Latviešu ev.lut. draudžu apvienības Amerikā pārvaldes priekšnieks prāv. A. Veinbergs sapulcinātajiem garīdzniekiem un baznīcēniem nolasīja šādu aizejošā archibīskapa vēstījumu jaunajam amata pildītājam:

Neapturami plūst uz priekšu laika straume. Mēs stāvam tās malā un vērojam, kā mainās cilvēku mūži un arī tautu mūži. Brīžiem var likties, ka laika straume aizrauj sev līdz savā dzelmē visu, kas ar sviedriem un sirds asinīm celts, un uz mūžības krasta izmet tikai gruvešus un drupas. Bet pāri mainīgajai dzīves virspusei paceļas mūžības vārds, mūžīgais evaņģelijs.

Jēzus norāda uz Radītāja kārtību, kuru viņš devis saviem bērniem. Viņš katram no viņiem devis gan savu dienu, gan savas stundas. Tiem visiem uzdevums dots — piepildīt savu mūža dienu un tās stundas, kā trauku var piepildīt ar saturu, ar nozīmīgu un paliekamu saturu, kas smelts no mūžīgās gaismas.

Ne vien savā bērnībā un jaunībā, mēs arī šodien stāvam tādas stundas priekšā. Kas savu laiku pārdzīvojis, tam jāatdod sava vieta jaunajam pēcniekam, kā tautas gudrība saka: viens tīrums jānopļauj, lai jauns zelmenis var dīgt tā vietā. Trauki mainās, bet tiem pamatā ir tas pats mūžīgais uzdevums un mērķis, lai nekad neizdzistu mūžīgās gaismas atblāzma. Ar pazemību un paklausību mums jāpilda šis mūžīgais Dieva lēmums, kad brīdis pienācis.

Tā arī man ir atļauts Dieva altāra priekšā nolikt pienākuma nastu, kas man bija uzticēta, un nodot to manam jaunākam brālim un pēcniekam. Redzamā mūsu baznīcas virsgana zīme, ko nesa jau mans priekšgājējs, ir gana zizlis. Dieva vārdos pieminētais zizlis norāda uz mūsu augsto Ganu un Vadītāju, kas par sevi varēja teikt: „Es esmu labais gans. Es pazīstu savas avis. Manas avis dzird manu balsi, un es tām dodu mūžību, un neviens tās neizraus no manas rokas." So vārdu gaismā mūsu priekšā nostājas mūžīgais labais gans un Tevi, uzticot Tev gana zizli, svētīdams grib svētīt. Noliec savu galvu Viņa priekšā!

MŪSU LASĪTĀJIEM

Sakarā ar garo Darba nedēļas nogali un DV organizācijas 20 gadu jubilejas svinībām Čikagā, kurp dosies arī mūsu darbinieki, „Latvija Amerikā" nākošā nedēļā iznāks tikai vienu reizi — sestdienas numurs. Lūdzam lasītājus šī ārkārtējā gadījuma dēļ viena numura izpalikšanu saprast un attaisnot, jo seviški tādēļ, ka Kanadas dzelzceļnieku streika dēļ pasts tik un tā laikrakstu izsūtīšanai, izņemot uz Ontario provinci, nepieņem.

LA redakcija

Beigsim vasaras sezonu un ievadīsim rudeni ar
DV JAUNATNES UN SPORTA SVĒTKIEM SIDRABENĒ
Sestdien, 10. septembrī, sākums plkst. 2 p.p., svētdien, 11. septembrī plkst. 9 no rīta. Ieeja abām dienām $1.50, bērniem un jauniešiem līdz 16 gadiem brīva.
RĪCĪBAS KOMITEJA

Kas īsti ir NTS?

Meteors „Latvija Amerikā" 27. jūlija un J. S. Montreālā 17. augusta numurā (pēdējais lasītāju vēstulēs) turpina pārrunas par sadarbību ar krievu tautu un pretkomūnistiskajām krievu organizācijām. Šo rakstu jautājumi iedalāmi trīs daļās: attieksmes ar krievu tautu un tās emigrantu organizācijām vispār, sadarbība ar NTS un no Pad. savienības izlaistais krievu rakstnieks Valerijs Tarsis. Šie jautājumi ir ne tikai interesanti, bet arī politiski nozīmīgi, sevišķi pati problēma par sadarbību ar krievu tautu un tās organizācijām cīņā pret kopīgo ienaidnieku, pret Pad. savienības komūnistu partiju un tās režīmu. Tāpat svarīgi apsvērt nākotni, kad jau būs radušās iespējas brīvai un patstāvīgai tagad komūnistu režīmam varmācīgi pakļauto tautu dzīvei. Taču šī raksta nolūks ir mazliet tuvāk paraksturot tikai vienu no šiem jautājumiem, proti — NTS, t. i. Narodno Trudovoj Sojuz vai latviski Tautas darba savienību, lai apstākļu nepārzinātājam rastos pilnīgāks ieskats par šo organizāciju.

NTS ir krievu emigrantu pretkomūnistiska organizācija. Tās mērķis darboties komūnistu režīma graušanai Pad. savienībā un sekmēt tādu apstākļu rašanos, kuros tagadējās diktatūras vietā cilvēki un tautas varētu dzīvot brīvībā un neatkarībā. NTS dibināta jau 1930. gadā, tās darbība izvērsta Rietumos un pašā Pad. savienībā, pēdējā gan, protams, tikai pagrīdē.

NTS atzīst, ka atbrīvošanās no diktatūras un komūnistu režīma notiks pašu apspiesto tautu revolūcionāras pretestības rezultātā un pretestības radītu pakāpenisku pārvērtību ceļā. Atbrīvošanās no pašreizējā stāvokļa var notikt nevis ar kādu svešu, ārēju spēku iejaukšanos, bet gan pašu apspiesto tautu un valstu iekšējo notikumu un pārvērtību norisē. Tāpēc NTS savā darbībā nemaz neiesaistās krievu emigrantu dzīvē, bet koncentrējas tieši un vienīgi uz visu, kas saistīts ar dzīvi un notiku-

Ka šāds darbības virziens izrādījies pareizs un iedarbīgs, vislabāk rāda komūnistu režīma reakcija pret NTS. Nevienu no krievu emigrantu organizācijām Kremlis nekad nav tik asi un neatlaidīgi apkarojis darot to joprojām, kā tieši NTS. To dara komūnistiskajā presē, speciālos izdevumos krievu un citās valodās izplatīšanai ārzemēs, iefiltrējot aģentus krievu emigrantu organizācijās, cenšoties nopelt un noniecināt NTS darbiniekus, sevišķi tās vadītājus, kā arī visu NTS darbu vispār. Pāris

PAR SADARBĪBU AR KRIEVU PRETKOMŪNISTISKAJĀM ORGANIZĀCIJĀM

piemēru. Padomju komiteja kultūras sakariem ar tautiešiem ārzemēs, kuras sēdeklis ir Maskavā, 1965. gadā izdevusi krievu un angļu valodā 74 lappušu biezu brošūru „NTS maskā un NTS bez maskas". Tajā NTS organizācijai un tās vadītājiem darbiniekiem piedēvēti dažādākie ļaunumi un nodarījumi, sākot ar pārdošanos rietumvalstu izlūkošanas iestādēm, spiegošanu un diversijām pret komūnistu režīmu zemes iekšienē un beidzot ar viszemākām morāliskām izvirtībām. Acīm redzot, komūnisti pēc savas līdzības piedēvējuši pretiniekam tādas īpašības, kādas ir pašiem. Brošūra atgādina latviešu, angļu un vācu valodā Rīgā izdoto „Kas ir Daugavas Vanagi" un citas ķengu publikācijas. Minētās komitejas laikrakstā „Goloss rogini" (Dzimtenes balss) arvien parādās pat lappusēm gari tāda paša satura ķengu rakstījumi pret NTS. Raksturīga ir arī Kremļa atklātā izturēšanās. Staļina laikā NTS atklāti nekur nepieminēja, kaut vēlāk režīms atzina arī tā laika NTS darbību, piemēram — okupācijas armiju spēkos Austrijā un Vācijā, tāpat NTS raidījumus uz Pad. savienību. Pagājušajā gadā Maskava turpretim jau atklāti atzina NTS eksistenci un pagrīdes darbību pašas Pad. savienības iekšienē ar mērķi graut un gāzt komūnistu iekārtu. Tas nozīmē, ka NTS idejas tā izplatījušās, ka šīs pretkomūnistiskās organizācijas eksistence vais nav noslēpjama.

Viens no iedarbīgākajiem darbības izpaudumiem ir NTS pastāvīgie radioraidījumi uz Pad. savienības territoriju. Tie notiek kopš 1950. gada, pašreiz 11 stundu katru dienu, bet svarīgu notikumu gadījumos pat līdz 24 stundām diennaktī... Šie raidījumi dzirdami un tos klausās arī okupētajā Latvijā. NTS raidstaciju izmanto arī latviešu patriotu grupa saviem raidījumiem latviešu valodā. Komūnistu režīmam šie raidījumi ir kā dadzis acīs, tos uzskata par bīstamākiem nekā jebkurus citus radioraidījumus uz Pad. savienības territoriju. Savā politiskajā programmā NTS deklarējusi tautu pašnoteikšanos kā vadošo un izšķirīgo kārtību pēc atbrīvošanās no komūnistu režīma. Protams, arī NTS aprindās pastāv dažādi viedokļi par nākotnes dzīves problēmām, arī par tautu sadarbību bet tas demokratiskā sabiedrībā gluži dabis ki. Taču atsevišķo personu dažādie ieskati nebūt neapgāž kopīgo vadošo viedokli un virzienu. Tātad, tiek respektēta un arvien jātiek respektētai katras tagad apspiestās tautas pilnīga un brīva pašnoteikšanās.

Par Baltijas valstīm NTS politiskajā programmā jau sen doklarēts, ka visām trim baltiešu tautām jāatgūst komūnistu nolaupītā neatkarība. Tāpat NTS vairākkārtīgi deklarējusi, ka Igaunijas, Latvijas un Lietuvas aneksiju 1940. gadā nākamā brīvā krievu valdība nevar atzīt par likumīgu, kādēļ šo valstu neatkarības atjaunošana atzīstama par vienu no pirmajiem brīvās Krievijas valdības uzdevumiem. NTS domā, ka Igaunijas, Latvijas un Lietuvas suverēnitātes atjaunošana radīs veselīgus pamatus Krievijas un Baltijas valstu ciešai saimnieciskai, kultūrālai un politiskai sadarbībai. Šos viedokļus NTS paudusi arī uzsaukumos latviešiem okupētajā Latvijā, tāpat arī igauņiem un lietuviešiem jau pirms vairākiem gadiem, pie tam pilnīgi neatkarīgi no latviešu politiskajiem darbiniekiem trimdā. Lasot šos uzsaukumus tagad, rodas doma, ka NTS mūsu zemē dažkārt padarījusi to, ko mēs paši neesam paspējuši. Tādēļ nepamatoti ir dažkārt minētie apgalvojumi, ka nav neviena krievu politiska nogrupējuma, kas būtu atzinis Latvijas neatkarību. Var jau arvien un visu ko atsaukt, bet tādēļ taču nevar nākt pie atzinuma, ka šādas deklarācijas un principi būtu nenozīmīgi.

Ir aizrādīts, ka savos 18. novembra aktos mēs gan redzam daudzo nekrievu tautu pārstāvjus, turpretim nav manīts neviens krievu delegāts. Bet — cik tad ir tādu gadījumu, kad mūsu, latviešu organizācijas, būtu reizē ar daudzu citu tautību pārstāvjiem aicinājušas arī krievu tautības organizāciju pārstāvjus 18. novembra un citos aktos? Vai arī piedalīties kādos kopīgos pasākumos? Man zināms tikai viens vienīgs gadījums, kad pretkomūnistiskas izstādes sarīkošanā latviešu organizācija (ne centrālā) piedalījās kopīgi ar krievu pretkomūnistiskās darbības komiteju.

NTS gandrīz katru gadu esot protestējusi pret Apspiesto tautu nedēļu ASV... Bet vai esam ievērojuši, ka Apspiesto tautu nedēļas proklamācijā gan uzskaitīta vesela rinda Pad. savienības territorijā iekļautu tautu, bet krievu tauta nav minēta? NTS ieskata, ka krievu tauta ir tāpat apspiesta kā citas, ka krievu tauta nav mazāk, bet pat vēl ilgāk un smagāk cietusi komūnistu režīmā nekā daudzas citas tautas. Nepieminot Apspiesto tautu nedēļas deklarācijā apspiesto tautu vidū arī krievu tautu, iznāk tā, it kā krievu tauta būtu tas pats, kas komūnistu režīms, tātad — citu tautu apspiedēja un komūnistiskā režīma uzspiedēja. Šāda NTS nostāja pilnīgi pamatota un saprotama, un tādus pašus ieskatus paudušas arī amerikāņu un citu tautu politiskās aprindas. Tas skar kardinālo jautājumu, kurā mūsu sabiedrībā valda liela neskaidrība. Daudzi neatšķir komūnistu režīmu un komūnistus no krievu tautas, uzskatot abus par sinonimiem jēdzieniem. Šis jautājums pelna visnopietnāko pieeju un ne tikai īstenā stāvokļa apgaismošanu, bet arī no tā izrietošās konsekvences.

Nedibināts šķiet apgalvojums, ka visas nekrievu tautu emigrācijas organizācijas un prese būtu asā opozicijā pret NTS, neminot pie tam nevienu šāda opozicijas iemesla. Man gan zināmas arī nekrievu organizācijas un aprindas kā ASV, tā citur, kas atzīst NTS idejas un sadarbību ar NTS uzskata par nozīmīgu un tālredzīgu.

Jānis Vilciņš

LATVIJA

71. N-RS. SESTDIENA, 1966. G. 3. SEPTEMBRIS

GALVENĀ REDAKCIJA TORONTO.

Atbildīgais redaktors — Alfrēds Vinčels, 508 Palmerston Blvd., Toronto 4. Ont.; **tālr. 531—4533;**

Atb. redaktora vietniece — Silvija Ancāne, sasniedzama redakcijā, tālr. 368—3239;

Iekšlietu redaktors — Rūdolfs Noritis, 1749 Victoria Park Ave., Apt. 209, Scarborough, Ont.; tālr. 759—8076;

Ārlietu redaktors — Ints Podnieks, 26 Underhill Dr., Don Mills, Ont.; tālr. 447—6933;

Sporta redaktors — Valdis Teteris, 17 Chester Hill Rd., Toronto 6, Ont., tālr. 463—4226.

REDAKCIJA EIROPĀ:

Vācijā — Pauls Strante, 44 Münster/Westf., Von Einem Str. 19.

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa: ASV un Kanadā — par mēnesi $1.50; 3. mēn. $4.50; 6 mēn. $8.50; par gadu $16.00. Atsevišķa numura cena 20 centu.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $1.60, bet tekstā $3.20 — $6.40 par 1 collas slejas telpu.

LASĪTĀJU VĒSTULES

OTRA ATBIDE J. NORIETIM VANKUVERĀ

Jau 10. jūnijā „Latvija Amerikā" sniedza diezgan sīku Valerija Tarša lekcijas atreferējumu Londonā. Brīnos, ka J. Norietis nav bijis par to saniknots tādā mērā kā par manu interviju ar Tarsi. Viņš nav bijis saniknots arī par to, ka P. Aigars uzdrošinājies ar Tarsi runāt. Kāpēc niknums tagad? Es biju uzrakstījis bez komentāriem Tarša atbildes uz šādiem jautājumiem: 1) Kādas ir galvenās pārmaiņas Pad. savienībā pēc Staļina nāves? 2) Vai nemiera dīgļi rūgst plašās aprindās? 3) Vai arī Krievijā pastāv plaisa vecās un jaunās paaudzes starpā? 4) Kāds ir savienībā? 5) Vai daudzi klausās ārzemju radioziņas? 6) Vai krievu tauta zina, kas notiek Kremļa aprindās?— Tās ziņas, kas jau bija šur un tur publicētas, netika pieminētas.

Ka mans oponents, J. Norietis nevalda pār saviem nerviem, spriežu no tā, ka viņš savu pirmo rakstu pret mani (LA 20. jūl.) iesāk ar nievājošiem vārdiem, kas jau ļoti tuvu lamāšanās pakāpei un pabeidz savu otru rakstu (LA 20. aug.) ar insinuācijām, kādas piekrīt baumu laidējiem. Runājiet skaidri, gudrais oponent, un sakait — tas Karps ir krievu draugs un tāpēc komūnistu draugs! Nepiedēvējiet gan savas fantazijas man un nesagroziet patvarīgi no teksta izķertas domas.

Saprotams, šāda J. Norieša nostāja aizver durvis tālākai domu apmaiņai, jo tā būtu veltīga laika tērēšana.

Mans uzskats ir tāds, ka ziņas ir jāvāc no visiem avotiem — labvēlīgiem un nelabvēlīgiem. Pašu darīšana ir tās izvērtēt. To arī dara visi mūsu laikraksti, publicējot to, kas atklātībā sakāms.

Dr. A. Karps

☆

AIZKARTAS KOMPONISTA TIESĪBAS

Nesen ASV izdota Alfreda Poriņa iedziedāta skaņu plate, kurā cita vidū uzņemts arī mana vīra Jāņa Mediņa skandarbs „Glāsts". Ar to pārkāptas komponista līgumu saistības, jo „Glāsta" skaņu lenšu un skaņu plašu vientiesības nodotas apgādam Latvian Music. Tas pats attiecas uz visiem citiem Jāņa Mediņa skandarbiem, kuri izdoti Latvian Music skaņu platēs. Par to Jānis Mediņš un apgāds Latvian Music parakstījuši līgumus un pēdējie attiecas uz visām zemēm.

Līgumi uzliek pienākumus kā apgādam Latvian Music, tā Jāņa Mediņa mantiniekiem. Par līguma pārkāpumu „Glāsta" gadījumā atbild mantinieki, tādēļ lūdzu „Glāsta" ieskaņotājus atsaukties man vai apgādam Latvian Music. Tāpat lūdzu neieskaņot mana vīra kompozicijas, iepriekš par to nesazinoties, jo tas radīs nepatīkamus sarežģījumus.

Vanda Mediņa
Lördagswägen 23, II,
Farsta, Sweden.

☆

NAV JĀPIEKRĪT

Paldies, tautieti Ed. Šm., par Jūsu Austrālijas latviešu dzīves piezīmēm „No ķengura perspektīvas". Es tās izlasu tūlīt pēc Lilijas Zariņas „Sarkanās miglas".

Nē, Jums nav jāpiekrīt R. Freidenfeldei! Jūs gan variet nepievienoties viņas domām. Es nepazīstu bīskapu Bentu Jonzānu un nevaru tādēļ iedomāties, kāds ir viņa „aizkustināšanas veids", runājot par zviedru valdības smago morālisko pārkāpumu pirms 20 gadiem. Kādēļ bīskaps to teica?... Es pieņemu, ka mūsu Austrālijas tautieši būtu viņu piekāvuši vai vismaz izsviezuši ārā pa durvīm ja viņš būtu aizstāvējis „nelaiķi" Undēnu. Kopš Zviedrijā atklājusies div pavalstniecība, es šo zemi uzskatu par bīstamu ar visu tās neitrālitāti. Paldies Dievam, ka mēs Albertā (Kanadā) no Zviedrijas pērkam vienīgi Volvo automašīnas un peļu lamatiņas.

S. V., Edmontonā

☆

PAR VĒSTULĒM REDAKCIJAI

Vajadzīga un svētīga ir domu izmaiņa nozīmīgos mūsu sadzīves un politiskos jautājumos, ja katrs savu domu izteicējs, cita domu komentētājs vai oponents patiešām godīgi un no sirds vēlas attiecīgā jautājumā panākt skaidrību. Tāds diskusiju dalībnieks prot cienīt un taisnīgi novērtēt otra domas attiecīgā jautājumā, tam netrūkst arī drosmes atzīt savas kļūdas un pievienoties oponenta domām, ja diskusiju rezultātā izrādās, ka patiesība oponenta pusē.

Praksē tomēr redzams, ka vēstuļu autori redakcijai ne vienmēr raksta ar patiesu vēlēšanos attiecīgajā jautājumā panākt skaidrību vai godīgi aizstāvēt savu ieskatu pareizību. Daudzi raksta tāpēc, ka ir apstrīdētāji un pretrunātāji katram un katrā jautājumā, tiem nav svarīgi, kurā pusē taisnība. Citi savukārt ir sīkumaini strīda mīlētāji, kādēļ ar pavairojamo stiklu meklē, kur varētu kaut ko iebilst vai apstrīdēt, nemaz nevadoties no vēlēšanās vai vajadzības labāk noskaidrot vai aizstāvēt kādu patiesību. Vēl citi ir ļoti jūtīgi ne vien pret otra autora veselu domu, bet pat pret atsevišķu vārdu. Piemēram, uz dažiem vārds „krievs" iedarbojas kā uz cīņas vērsi sarkana lupata. Redzot vai dzirdot šo vārdu, viņi tā iekarst, ka ne tikai negrib, bet arī nesaredz, kurā pusē taisnība. Viņi taisnību vairs arī nemeklē, jo attiecīgajā vārdā vien jau saskata visa ļaunuma sakni. Šāda veida argumentētāji un vēstuļu rakstītāji bieži vien labu rakstu ar izteiktu svētīgu domu sadrupina, izmaina sīknaudā un tā mazina lasītājos vajadzīgo iespaidu. Šāda veida „diskutētāji" ātri vien pāriet uz personīgu aizkaršanu un nepelnītiem apvainojumiem. Ja līdzīgās „diskusijās" izšķiestā enerģija būtu lietā likta, būtu liels darbs paveikts.

Ar to es nedomāju teikt — nost ar vēstuļu diskusijām vispār. Nē. Bet diskutēsim tad, kad patiešām vēlēsimies izlobīt skaidrību no citu domas vai aizstāvēt savu ieskatu un pārliecību.

J. Šķirmants, ASV

☆

VĒRTĪGS RAKSTS

Meteora raksts „Autoritātes graušana" LA 24. augusta numurā atstāj dziļu iespaidu un liek lasītājam padomāt par pagājušo un pašreizējo laiku. Meteors krasi izceļ latviešu negātīvo īpašību justies nekritizējamiem.

Demokratijas princips joprojām daudziem no mums liekas ēnains un auksts, kaut ir vienīgais stūrakmens rietumtautu brīvībai. Mums jāapzinās, ka, uzņemoties kādu pienākumu pret sabiedrību, mēs esam arī padoti sabiedrības kritikai.

Paldies par šāda veida rakstu.

K. K. Zenaitis, Toronto

Edvarda Vingra viņete un ilustrācijas

(129. turpinājums)

— Nē, nē . . . Nekā tamlīdzīga, — Vanda tikai noteica. — Lieta gan ļoti steidzīga, bet nāc uz solīdžo stundu tikai tad, kad esi ar visu galā!

Nu man par šo šarunu nemitīgi jādomā. Vandas balss bija skanējusi visai satraukti. Tomēr telefoniski viņa, acīm redzot, nekā tuvāk paskaidrot nevēlējās.

Beidzot pēdējā paciente atlaista. Esmu ar šīs dienas pienākumiem galā. Pieceļos un mazgāju rokas, bet domas arvien par jaunu aizklīst pie Vandas un viņas savādās izturēšanās.

„Lita Heinrikovna!" no izmeklēšanas istabas atskan feldšeres Tamāras balss. Pie šādas uzrunas vārdā un tēva vārdā esmu jau pieradusi, jo uzvārdu lieto tikai ļoti oficiālos gadījumos. Sarunā ar darba kollēgām vai cilvēkiem, ar kuŗiem biežāka saskare, uzruna uzvārdā tagad ir gandrīz vai apvainojums.

„Vai vēl kāda paciente, Tamāra Ivanovna?" es jautādama atsaucos.

„Nē, bet man jums kaut kas ļoti svarīgs sakāms."

„Vai nevaram parunāt rīt? Vai tas tik steidzams?"

„Jā, Lita Heinrikovna," atbild Tamāra, „ļoti steidzams. Galvenais — tā jums būs sevišķi patīkama ziņa. Tādēļ negribu to ilgāk pie sevis paturēt."

Ar platu smaidu sejā melnmatainā krieviete iznāk no pieņemšanas telpas.

Esmu ar viņas darbu ļoti apmierināta, ko viņa arī zina. Un patiešām, grūti nāktos atrast labāku palīdzi par Tamāru. Viņa pabeigusi feldšeru skolu, kur mācības par gadu ilgākas nekā māsu skolā. Feldšeris sevišķos izņēmuma gadījumos drīkst aizstāt ārstu, un tā laukos vienā otrā medicīnas punktā ārstu trūkuma dēļ darbojas feldšeris. Māsām nav atļautas intravenozās injekcijas, feldšeris tās drīkst izdarīt. Vienīgi tādēļ, ka man ambulancē tik lieliska palīdze, spēju ar lielo pacientu skaitu tikt galā, jo parasti vienā laikā apkalpoju trīs apmeklētājus. Sadarbībā ar Tamāru nav daudz vārdu jātērē, jo no pusvārdiem vien viņa saprot, kas darāms. Bez tam viņa spēj pat receptes izrakstīt labā latīņu valodā, nododot man tās tikai pārlasīšanai un parakstīšanai, ja esmu pateikusi, kāds medikaments izrakstāms. Šī prasme pie padomju māsām ir sevišķi liels retums, jo parasti tām labākajā gadījumā ir pamatskolas izglītība, bet par latīņu rakstību ne mazākās jēgas.

Arī kā cilvēku Tamāru var cienīt. Viņai ir izteikta godīguma izjūta, kas arī samērā reta īpašība cilvēkiem, kas uzauguši vai ilgus gadus nodzīvojuši komūnisma režīmā. Tamāras asais prāts un loģiskums tomēr ir ievērības vērts. Viņa meklē manu draudzību, bet to, lai cik žēl, nevaru dot. Kavēklis tam nav apstāklis, ka Tamāra ir krieviete, bet gan tas, ka viņa komūniste. Tamāra tic, ka komunisms ir vienīgā pareizā iekārta pasaulē. Tikai divus patiesus pārliecības komūnistus esmu līdz šim satikusi — Valdas brāli Helmutu un tagad Tamāru Ivanovnu. Godīgu pretēja uzskata pārstāvi, kaut vai ienaidnieku, var cienīt. Un tā es cienu arī Tamāru, bet draudzību dāvāt viņai nespēju, jo pārāk daudz kas mūs šķir.

„Apsēdīsimies uz brīdi, Lita Heinrikova," priecīgā balsī saka Tamāra. „Gribu jums visu pēc kārtas izstāstīt, un tas aizņems kādu laiciņu."

„Man ļoti jāsteidzas," es iebilstu. „Šovakar man mūzikas skolā taču stunda."

„Ak ko!" Tamāra atmet ar roku. „Ja jūs zinātu, kas tās par labām ziņām, kuŗas vēlos jums pateikt, jūs par stundu nemaz vairs nedomātu! Bet jūs, laikam, gribat arī ēst?"

„Tā ir," es pamāju, cerēdama, ka vismaz šis fakts palīdzēs jaunās ziņas atlikšanu uz rītdienu. Neliekas arī iespējams, ka Tamāra varētu kaut ko ārkārtīgi nozīmīgu pateikt.

„Nu, tad jau es šodien esmu īstajā reizē paņēmusi līdz pīrāgus!" iesaucas Tamāra. „Manam vīram vakar bija dzimšanas diena. Pati cepu. Tā mūsu paciente no stūŗa veikala iedeva miltus. Nekādi baltie jau nebija, bet pielēju mīklai eļļu, lai pīrāgi iznāktu labāki. Iekšā cūkgaļa ar kāpostiem, gaļas bija mazliet par maz . . ."

Tā čalodama, Tamāra uzklāj baltu papīru uz galda, tad uzliek pīrāgus.

„Un vēl kaut kas!" viņa noslēpumaini piebilst, uzsvērti lēnām meklēdamās pa savu somu. „Jūs pat iedomāties nevarēsit . . . Lūk!" Priekā starodama, Tamāra uzliek uz galda arī kaukaziešu vīna pudeli. „To atnesa tā pulkveža sieva, kuŗai beidzām sifilisu ārstēt."

Ārsti un arī māsas no savas algas vien nevar dzīvot. To arī es esmu jau sen sapratusi. Lai ar gaidīšanu poliklīnikās nezaudētu daudz laika, pacienti bieži vien aicina ārstu privāti mājās, tāpat kādu māsu, ja vajadzība niecīgāka jeb ja izdarāmas ārsta noteiktas procedūras vai injekcijas. Par privatpakalpojumiem atlīdzību parasti maksā grauda, jo par naudu visu vajadzīgo nevar iegādāties. Un tā arī man, tāpat kā Tamārai, ir savi privātpacienti. Kaut tas nav atļauts, nevaru šādu rīcību par negodīgu uzskatīt. Bez tam mums ir vēl kāds ienākumu avots. Visu fabriku un veikalu, apģērbu un grāmatu tirgotavas ieskaitot, darbiniekiem reizi mēnesī jāierodas uz pārbaudi, lai konstatētu, ka viņi neslimo ar veneriskām slimībām. Man allaž licies, ka nepatika pret ierašanos uz šo kontroli ir pamatota. Pie mūsu dispansera arī naktīs deg sarkana spuldze, kas apgaismo uzrakstu „Nakts profilaktorijs", kuŗam blakus otra mazāka plāksnīte: „Veneriskais dispansers". Abi uzraksti redzami jau pa gabalu, un šie apzīmējumi dažkārt rada ādas slimniekiem grūtības, jo jāpārvar iekšēja nepatika, lai mūs uzmeklētu. Visiem veikalu darbiniekiem šī nepatika ir sevišķi liela, kas arī saprotams: tik bieži, kā reizi mēnesī, nevienam nepatiktu nākt uz tik „aizdomīgu" vietu, jo viegli iekļūt ļaužu aprunās. Tā vairākas firmas un veikali mūs lūguši pārbaudīt darbiniekus kādā provizoriski iekārtotā veikala blakustelpā, lai tiem nevajadzētu nākt uz mūsu tik plaši pazīstamo māju. Vēlos vakaros un jo sevišķi naktīs mūsu dispanserā feldšerim patiešām darba pilnas rokas, galvenokārt ar jūrniekiem. Tā kā viņi parasti ir iereibuši, tad nereti jāizsauc miliči, lai aizkavētu jūrnieku dzēruma „varoņdarbus" — logu izdauzīšanu, lamāšanos un kaušanos. Visi labi zina, ka veneriskās slimības arī Ventspilī, kā jau ostas pilsētā, plaši izplatītas, un tādēļ katram ienācējam mūsu mājā rodas it kā sajūta, ka nu arī viņš kļūst viens no daudzajiem . . . Kaut arī nāktu tikai ar kādu ādas slimību . . .

(Turpinājums sekos)

Osvaldam Lācim 65 gadi

Austrālijas latviešu rakstnieks un dzejnieks Osvalds Lācis 18. augustā kļuva 65-gadnieks. Šīs dienas vakarā „Lāča midzenī", kā viņš sauc savu māju Sidnejas priekšpilsētā Piknikpointā (Picnic Point), viņu pārsteidza neliels pulciņš draugu un cienītāju. Kaut nākošā bija darba diena, mazā sabiedrība šķīrās ļoti vēlā nakts stundā.

Pārrunās ar jubilāru uzzinājām, ka viņš maizes darbu izbeidzis tieši dienu pirms šūpļa svētkiem un nu jūtas brīvs un priecīgs pensionārs. Par nākotnes nodomiem jubilārs nekā daudz negribēja izteikties, pasakot vienīgi tik daudz, ka kaut kas jāuzraksta nākošajām rakstnieku dienām Melburnā. Uz jautājumu, kad iznāks nākošā grāmata, jubilārs kautrīgi atbildēja: „Vispirms tāda jāuzraksta." No atbildes tomēr varēja just, ka par to jau domāts.

Paklausot viesu vēlmei dzirdēt kādu no pēdējiem darbiem, jubilārs nolasīja vienu no saviem jaunākajiem stāstiem „Papagailis", kas iespiests žurnālā „Tilts", jo šai vakarā pārrunāja arī t. s. „Tilta lietu", kas pašreiz visai populārs temats literārajās aprindās sakarā ar luterāņu baznīcas smagajiem pārmetumiem žurnāla redakcijai.

O. Lācis sācis rakstīt jau ģimnazista gados, it sevišķi Cesvaines ģimnazijā, kur mācījās pie Sauliešа. Pēc ģimnazijas beigšanas viņš sāka studēt Latvijas universitātē medicīnu un pievienojās mākslinieku pulciņam Kamols, kur lasīja savus stāstus un dzejoļus. Tos iespieda arī periodikā. Pilsētas troksnis un steiga O. Lācim tomēr nepatika, kādēļ viņš pārcēlās uz pastāvīgu dzīvi laukos.

Īsti aktīvs rakstniecībā O. Lācis kļuva trimdas gados, kad periodikā, it sevišķi „Austrālijas Latvietī", arvien biežāk sāka parādīties viņa stāsti un dzejoļi. 1958. gadā iznāk viņa poēma „Barons", kas izpelnījās Latviešu preses biedrības Austrālijas kopas godalgu un vispārēju atzīšanu. Nelielā grāmatiņa ar autora meitas Astras ilustrācijām ir ieguvums katram, kam bijusi laime to iegādāties. Pēc dažu gadu pārtraukuma, kad rakstnieku dienās un literāros vakaros bija dzirdēti vairāki O. Lāča stāsti gan paša autora, gan aktieru lasījumā, 1964. gadā LPB Austrālijas kopas izdevumā kā latviešu autoru darbu serijas 4. grāmata iznāca O. Lāča stāstu krājums „Mēs un viņas". Arī šo grāmatu ilustrējusi autora meita Astra. Grāmatā sakopoti vienpadsmit stāsti ar K. Freimaņa piezīmēm par autoru. Šī grāmata iznāca tieši 5. rakstnieku dienu priekšvakarā, un šai sarīkojumā O. Lācis nolasīja stāstu „Celīši", kas radīja veselu sensāciju: vieni to nosodīja un atzina pat par nemorālu, bet citi slavēja un vērtēja par labāko, ko autors līdz šim sarakstījis.

K. Freimanis savās piezīmēs grāmatā „Mēs un viņas" citā vidū saka, ka „Lāča vīrietis ir vērtīgs introverts, maigs, neveikls un garīgi jūtīgs kā mimoza; vīrietis, kas parasti aizstāvās, reti uzbrūk", bet to moka kāda cietsirdīga vara — zemapziņa — „ar dzimumtieksmes cikliem tik neganti, ka spēj dvēseli pārveidot līdz nepazīšanai, un tā ir stiprāka par to, kas vīrietim visvērtīgākais: vīru draudzību, godu, tradiciju, likumu un cieņu ļaužu acīs". Par sievietēm šajos stāstos K. Freimanis saka, ka tās „parasti ir ekstrovertes, kas apzinās savu varu. Viņas pārstāv skaistumu, auglību un iznīcību —nemainīgo dabas ciklu". Tālāk K. Freimanis raksta, ka „no piederības šim dabas ciklam, varbūt, izaug Lāča cinisms. Tas ir nelāgākais no visiem cinisma veidiem, jo tā pamatā ir nevis personīga neveiksme, kas meklē mierinājumu, bet izjūta, ka viss skaistais ir iznīcīgs. Personīgai neveiksmei var sekot veiksme, bet domai, ka skaistums iet bojā, nav pestīšanas. Paliek tikai mirklis laimes."

Tikko pieminētajai K. Freimaņa atziņai par O. Lāča darbiem var piekrist vai nepiekrist, bet fakts ir, ka gandrīz visos O. Lāča stāstos šī sievietes negantība jūtama kā kāds nospiedējs spēks, kas izraudzīto upuri, parasti vīru — nenovēršami grūž bezdibenī. Tādēļ O. Lāci daži iesaukuši par latviešu Strindbergu.

Pabeidzot šo „jubilejas rakstu", gribētos vēlēt rakstniekam O. Lācim vēl daudz raženu gadu rakstniecības laukā, bet viņa varoņiem un varonēm ne tikai mirkļus laimes, bet arī pestīšanu.

Ed. Smugājs

Rakstnieks Osvalds Lācis (pa kreisi) sarunā ar mūsu līdzstrādnieku Ed. Šmugaju savā 65. dzimšanas dienā 18. augustā „Lāča midzenī" Sidnejā. Foto: V. Motmillers

Pēteris Aigars

PASTAIGA

Bij liepām pirmās lapas rudas,
Un bērziem pazarēs jau zelts;
Bet debess tālēs zilās, gludās
Kā saules sargs pār mums bij celts.

No klusuma vai maiga vēja
Es izlīkos kā sapņu skauts;
Kāds pavediens mums soļus sēja,
Kas rudens elpas nepārrauts.

Es nezinu, kas prieku raisa,
Kādēļ klīst kādreiz solis grūts?
Bet līdzās tev — man rūpes gaisa,
Viss zaudētais bij mirklī gūts.

Arnolds Apse

PIE TORNAS

GUNARA JANOVSKA ROMĀNS, APGĀDS ZIEMEĻBLĀZMA, 1966. GADĀ

Kā Gunāra Janovska romāns „Pār Trentu kāpj migla" ir netiešs „Sōlas" turpinājums, tā romāns „Pie Tornas" ir savukārt netiešs „Bez ceļa" (apg. Ziemeļblāzma, 1965. g.) turpinājums. Notikumu vieta gan cita, arī paši notikumi citi, bet tie nāk iepriekšējo notikumu secībā. Arī personas galvenokārt citas, bet ne visas. Vai tādēļ nebūtu bijis labāk, ja autors četru romānu vietā („Bez ceļa" gan nosaukta par laikmeta impresijām) būtu devis divus, katru divās daļās jeb grāmatās? Bet tās ir manas personīgās domas, kādēļ nav uzskatāmas par pārmetumu vai „pamācību" autoram.

Ja grāmatā „Bez ceļa" personāžs bija jau diezgan liels, tad romānā „Pie Tornas", pieskaitot visādus „blakus personas un aizmugures statistus", tas kļuvis jau gandrīz milzīgs. Kāpinājies arī notikumu spraigums. Šis spraigums ir it kā draudīgi dunoša apakšzemes straume. Zem tēloto cilvēku kājām gan vēl ir zeme, bet tā dreb, un straume ik mirkli var izlauzties. Bijušie karavīri „varbūt, mani sapratīs labāk, ja teikšu, ka tēlotie cilvēki iet kā pa minu laukiem, šī „pazemes straume", šīs „mīnas" ir notikumi, kas risinās vācu austrumfrontes sabrukuma laikā, kad cilvēki ar veselu saprātu vairs nespēj ticēt uzvarai, bet visādu „augsto komandētāju" pavēlēm ir vairs tikai histērisku kliedzienu vērtība.

Dabīgi, ka ārkārtīgu notikumu laikā vairāk nekā ikdienā izceļas arī īpaši cilvēki — gan klusi varoņi, gan skaļi nelgas. Romānā „Pie Tornas" šo īpato cilvēku ir krietni vairāk nekā laikmeta impresijās „Bez ceļa". Neaizmirstams ir leitnants Nībe — gan ar savu kaŗavīra filozofiju un stipro dzēriena meklēšanu, gan ar kluso, drosmīgo rīcību. Tipisks „aizmugures varonis" ir policijas kapteinis Sprungulis, kas savā darbā bijis visai ciets vīrs, bet nav varējis paciest, ja kāds viņam pateicis asāku, kaut arī pelnītu vārdu. „Par šiem vārdiem es vienu otru ielaidu tiesā... Dažs dabūja Salaspils koncentrācijas nometni, citu aiztrenca uz fronti." (23. lp.). Nelabi iemiesojušies kapteiņos Bozīti un Dozīti. Visai īpats — negausīgais dzērājs, bet leģendārais kaŗavīrs pulkvedis Krievulāns, kas ar savu pulku gatavs iet kaut ellē, bet pats, protams, gatavs iet — pirmais. Pilnīgi pretējs ir līdz galējam stulbumam pārspīlētais militārists pulkvedis Punduris. („Tas neciešs drošumigus virus. Viņam patīk tādi jēfiņi. Tos viņš var terrorizēt un tramdīt." (120. lp.) Neaizmirstams ir kapteinis Šuriņš — virsnieks ar tēva sirdi. (Ne jau par velti pulkvedis Punduris viņam atņēma bataljona komandu. (57. lp.) Raksturīgs bojāgājējs pārkaravīrs ir poļu kalējs Zbigņevs — fanātiskais vāciešu un krievu nīdējs. („Tāds ir krievs. Vergs un lupata savā dvēselē. Bet bīsties no verga atriebības: tā ir briesmīga." (165. lp.)) Ļoti simpatisks lasītājam kļūst primitīvi vienkāršais, sirsnīgais kareivis Strožs, bet neaizmirstams — un nepavisam ne sliktā nozīmē!— kļūst arī bezgalīgo dēku stāstītājs Katrīnpils Janēns, saukts Azes Nāve. Iedomīga un kaprīza pavēlniece ir pulkveža Pundura adjutanta sieva. (Priecīgais smaids adjutanta sejā pēkšņi nodzisa, kā kad to kāds būtu noslaucījis ar slapju lupatu. (35. lp.)) „Vecs paziņa" ir Janēns — bijušais Katrīnpils darba pārvaldes ierēdnis, policijas leitnants, armijas kaprālis. Lasot impresijas „Bez ceļa", radās „aizdomas", ka autors Janēnu, varbūt, tēlojis [illegible] personu. Lasot romānu „Pie Tornas", šādas „aizdomas" nerodas.

Sevī noslēgtais, gandrīz flegmatiskais Katrīnpils Janēns gan kļuvis krietni aktīvāks, un viņa gājiens naktī uz poļu sādžu, lai dabūtu pajūgu slimajam kaŗavīram, ir nenoliedzama varonība, bet galvenā persona viņš nav. Romāna „galvenā persona" ir varenāka par cilvēku, tā ir draudīgā „pazemes strāva", „mīnu lauks", kas cilvēkiem liek kļūt īstiem un rīkoties katram pēc sava rakstura.

Romānā daudz visur raksturīgu, neaizmirstamu notikumu. Piemēra dēļ minēšu kaut vai ti-

(Nobeigums 6. lpp.)

DIĀNA JABLOKOVA - VORPS

Baletmeistare — The Canadian Junior Ballet Company
Executive Member — The Canadian Society of Dance Arts

KLASISKĀ
baleta skola

BALETA KLASES 1966/67 MĀCĪBAS GADAM SĀKSIES OTRDIEN 6. SEPT.

Reģistrēšanās: sestdien 3. septembrī
pirmdien 5. septembrī

1920 Avenue Rd. HU 9-7597

IESŪTĀMI DARBI GODALGOŠANAI

Darbi ģenerāļa Goppera balvām literātūrā, mūzikā un tēlotājās mākslās iesūtāmi fonda valdei līdz šāgada 31. decembrim, adresējot Bruno Šmitam, 760 Riverside Drive, Apt. 5H, New York, N. Y. 10031, U. S. A.

Saskaņā ar ģenerāļa Goppera fonda mērķiem un noteikumiem, balvas literātūrā, mūzikā un tēlotājās mākslās piešķiŗamas darbiem, kas piemēroti jaunatnei un veicina jaunatnes audzināšanu latviskā garā.

Balva literātūrā piešķiŗama darbam, kas veicinātu jaunatnes audzināšanu latviskā garā, piemēram, dzejoļu krājumam, gaŗākai poēmai vai balādei, romānam, plašākam stāstam, pastāstam, novelei vai tēlojumam, vai arī stāstu, pastāstu, noveļu vai tēlojumu krājumam.

Balva mūzikā piešķiŗama darbam, kas veicina jaunatnes audzināšanu latviskās mākslas izpratnē, piemēram, dziesmu krājumam (solo balsij, jauniešu korim vai ansamblim), instrumentālai oriģinālmūzikai vai folkloras apstrādājumam, mūzikai skatuves uzvedumiem un mūzikas mācību materiāliem.

Balva tēlotājās mākslās piešķiŗama darbam, kas veicina jaunatnes audzināšanu latviskās mākslas izpratnē, piemēram tēlotājas mākslas ciklam ar latvisku tematiku, skatuves ietērpam jaunatnes uzvedumam vai ilustrācijām kādam literāram darbam.

Bez balvām literātūrā, mūzikā un tēlotājās mākslās īpašu balvu var piešķirt arī vēl tādam darbam, kas neatbilst šīm katēgorijām, bet tomēr nozīmīgs jaunatnes latviskā audzināšanā.

1966. gada balvas noteiktas 500 dol. apmērā katrai nozarei.

Godalgojami tikai tie jaundarbi, kas publicēti 1966. gadā vai kuŗu manuskripti piesūtīti fonda valdei līdz 31. decembrim. Jāiesūta arī jau publicētie darbi. Balvu nepiešķiŗ vienam autoram divus gadus pēc kārtas, godalgošanai arī nevar iesūtīt fonda pasūtinātus, kā arī pilnīgi vai daļēji samaksātus darbus. Ģenerāļa Goppera fonds patur izdošanas pirmtiesības fonda balvu saņēmušajiem, bet vēl nepublicētajiem darbiem viena gada laikā pēc balvas piešķiršanas. Godalgošanas komisijas lēmumus pziņos 1967. gada 2. aprīlī — ģenerāļa Goppera dzimšanas atceres dienā.

Kultūras chronika

Latviešu preses biedrība pirms gada ierosināja kapa pieminekļa izgatavošanu rakstniekam Jānim Jaunsudrabiņam. Metu piemineklim bija izgatavojis mākslin. A. Brastiņš, bet tas pieminekļa komitejai nebija pieņemams. Komitejai, kuŗas priekšsēdis Jānis Sudrabiņš, sekretāre Ilze Strautniece, kasieris Andris Aucinieks-Šilis, ir pārstāvji Anglijā — P. Aigars, Zviedrijā — J. Rudzītis, arī ASV, Austrālijā, Argentīnā, bet Kanadā — V. Toma. Tiklīdz pieminekļa mets būs pieņemts, uzsāks līdzekļu vākšanu, lai pieminekli varētu uzstādīt rakstnieka 90. dzimšanas dienā 1967. gadā.

H. M. Hieronimi apgāda Bonnā izdotajā pasaku grāmatā „Rožu pilsēta" Eiropas tautu 35 pasaku vidū uzņemtas arī 5 latviešu tautas pasakas. Tās tulkojis Kārlis Emerichs Krāmers, kurš izvēlējies šādas pasakas: Nāve ābelē, Trīs labi vārdi, Vilks un vilciņš, Vēzis, žurka un vabole un Ragana.

OTTO BERGMANSONS

Tikai kāda ikdiena

Stāsts

(3. turpinājums)

Jukums sastomījās un apjuka.

— Es domāju, ka cilvēkiem patīk klausīties jokus, — viņš pēc brīža noteica, kad viņi atkal bija atsākuši iet. — Un jūs taču arī pati mani mudinājāt stāstīt, teicāt, ka es sākot ierūsēt.

— Teicu. Atceros. Bet, varbūt, man nevajadzēja teikt. Ir cilvēki, kas var stāstīt jokus, un ir tādi, kas nevar. — Betijas balsī ieskanējās neparasts niknums. — Jokus var stāstīt, piemēram, misters Ullenmullers, bet ne jūs!

— Ko, kas!? — Jukums vienā sviedienā jutās iemests atpakaļ dzīves ikdienā un manīja sevī kaut ko kāpjam uz augšu un kutinām pakakli, tā kā dusmas, kā nepatiku. — Vai es neprotu stāstīt? Pat Flekenšteina kundze atzīst, ka stāstu labi. Ir tomēr lietas, kuŗas nepieklājas stāstīt dāmām. Bet ja vēlaties, es tūlīt, tieši tā, kā misters Ullenmullers man to joku pastāstīja, vārdu pa vārdam. . .

Jukums apstājās, iegrūda rokas bikšu kabatās, izgāza krūtis un izaicinot vēroja savu pavadoni.

— Jūs izliekaties ļoti varonīgs, bet jums nav tik daudz jānopūlas, jo es šo joku jau zinu, — Betija mierīgi atbildēja.

—Tā? . . . Kas jums to stāstīja?

— Tas ir vecs joks, — Betija turpināja, — un es to dzirdēju, tiesa gan, tā uz rīta pusi viesībās, kādas mans nelaiķa brālis pie mums šad un tad rīkoja. Sanāca mākslinieki, dažādi intelektuāļi un īpatņi, un viss parasti beidzās tikai rīta gaismā. Jūs mani, laikam, iedomājaties ļoti nepieḍzīvojušu; arī misters Ullenmullers, liekas, domā tāpat, bet, par nožēlu, es tāda neesmu.

— Piedodiet, es nezināju, Betij. Jūsu brālis sen miris?

— Pirms gada. Nositās auto katastrofā. Abi ar draudzeni vai līgavu, ja jums šis vārds vairāk izsaka.

Kādu brīdi abi gāja klusēdami. Betija paņēma Jukumu pie rokas un draudzīgi uzsmaidīja. Divi acu zilumi silti vērās Jukumā.

— Neesat nu tāds; es, laikam, neskaidri izteicos. Negribēju teikt, Jukum, ka jūs nemākat stāstīt jokus. Arī es kādreiz stāstu, kaut ne tādus kā misters Ullenmullers, — viņa klusi iesmējās. — Bet es domāju, ka ir cilvēki, kam šādi joki padodas, un citi, kam ne. Vai jūs pats neredzat, ka Flekenšteina kundze jūs muļķo?

— Jā, liekas gan . . . Es jau arī pats tā kaut ko sāku nojaust, — pielaidīgi norūca Jukums. — Man jāatvainojas. Tas viss ir tik sasodīti muļķīgi! — viņš nelaimīgi izgrūda. — Un kas pie visa vainīgs? Tikai septiņi žuburi! — Tāpat kā pirmīt restorānā, Jukums savu „septiņi žuburi" izsauca latviešu valodā.

— Kas tas ir „septini zuburi"? — jautāja Betija.

— Nu, tas tā, latviešu valodā, — skaidroja Jukums un jēdzienu pārtulkoja. — Redziet, es esmu latvietis, un visi mani senči bijuši latvieši. Tas ir viens un tas pats žuburs. Bet misters Ullenmullers savos senčos var skaitīt septiņas dažādas tautības. Tā viņam ir septiņi žuburi.

— Tādā gadījumā man ir vismaz divi „zuburi", — jautri noteica Betija, žēdziens žuburi sakot latviski. — No mātes puses esmu zviedriete, no tēva — somiete. Bet vai tas ir slikti jeb vai labi, ja ir daudz „zuburu"?

— Nezinu. Kā lai arī to zinātu? Neesmu nekad tā īsti par to padomājis. Liekas tomēr, ka vismaz anekdotu stāstīšanai ir labāk, ja vairāk žuburu . . .

— Vai Latvijā vienmēr dzīvojuši tikai latvieši? — jautāja atkal Betija. — Kā jūs zināt, ka jums ir tikai viens „zuburs"?

— Jā, to tā īsti gan nekad nevar zināt . . . Ak jūs, negantie sievieši! — visgudri prātoja Jukums. Abiem bija jāsmejas.

— „Zuburi", — latviski noteica Betija, sirsnīgi smiedamās.

— Sakiet žuburi, ne zuburi, — pamācīja Jukums.

— Zuburi, atkārtoja Betija.

— Ne zuburi, Betij, bet žuburi! Lūpas uz priekšu, nu . . .

Viņi apstājās. Jukums padevās uz priekšu, un viņu lūpas satikās vieglā, tikko jaušamā skūpstā. Uz brīdi bija aizmirsti gaŗāmgājēji, braucēji un viss cits. Bija tikai divi cilvēki miljonu pilsētā. Viņi divi vien.

— Žuburi, — klusi noteica Betija, kad viņi atrāvās.

— Pareizi! — priecājās Jukums. — Latviešu valoda nav nemaz tik grūta.

— Paldies par stundu, skolotāja kungs, — atjokoja Betija. — Bet kas teica, ka es vēlos mācīties latviski?

— Bieži no mācīšanās atbaida tikai novecojušās metodes, — jautri skaidroja Jukums, kad viņi turpināja raitā pastaigas solī gājienu. — Ja uzlabo metodes, rodas arī interese mācīties.

— Arī latviešu valodu?

— Protams, arī to. Metode ir viss. Katram laikmetam, ak, ko es saku laikmetam, katram laikam, katrai dienai, stundai, katram mirklim un katram priekšmetam sava, vienīgā un pareizā.

— Šī metode gan nav īsti piemērota mācīšanai uz ielas . . . Vai arī jums tā neliekas, Jukum?

— Ak, jā. Bet mums līdz šim nav bijis nedz laika, nedz izdevības atrast kādu labāku vietu, — taisnojās Jukums.

— Jo mums bija jāstāsta joki, vai ne tā? — viņa domu pabeidza Betija.

— Tiesa gan, bet vai mēs nevarētu tagad kaut kur ieiet un vēl pasēdēt? Varbūt kaut ko iekost? Neesam taču vēl ēduši, — mudināja Jukums.

— Pagaidiet, gribu jums kaut ko parādīt, — Betija satvēra Jukumu pie rokas. — Nāciet līdz, tepat nākošā ielā. Jums taču patīk mūzika?

— Mūzika? Jā, protams!

Jukums nesaprata, par ko īsti runa, bet sekoja Betijai. Nākošā šķērsielā viņi nogriezās pa labi un apstājās pie kādas baznīcas, vienas no tām necilajām ēkām Ņujorkā, kuŗas kā nobijušās un nelaimīgas, lielo apkārtējo namu iežņaugtas, pazemīgi pilda savu uzdevumu, bet ieraugāmas vienīgi tad, ja skatītājs atrodas tām gandrīz vai blakus. Betija pamāja, un viņi pa nelielām sānu durvīm iegāja baznīcā. Bija dzirdama ērģeļu mūzika.

— Tas ir mūsu ērģelnieks, kas gatavojas koncertam. — Betija, pieliekusies Jukumam, čukstēja.

Viņi apsēdās solā un klausījās. Šeit bija krēslaini un tīkami. Otrā pusē solos sēdēja dažas sievietes, kas arī, laikam, klausījās mūzikā. Gaŗš pusmūža vīrs, kas, pēc Jukuma domām, varēja būt garīdznieks, drusku uz priekšu salīcis, soļoja lēni cauri baznīcai un, pamanījis Betiju, laipni sveicināja, pamājot galvu.

(Turpinājums sekos)

Latviešu veikums Toronto izdaiļošanā

Pēc otra pasaules kaŗa Kanadas saimniecisko uzplaukumu ievērojamā mērā sekmēja arī ieceļotāju straujais pieaugums. Jau 40-to gadu beigās un 50-to gadu sākumā pirmie latviešu ieceļotāji, tāpat kā citi, pēc nokalpotiem līguma gadiem lauksaimniecībā, ceļu būvdarbos un citur, ātri tiecās iekļauties lielāko pilsētu rūpnīcās, būvniecībā un citās nozarēs. Šai ziņā daudzsološākas iespējas deva Ontario provinces galvaspilsēta Toronto, kur ātri saplūda latviešu un citu ieceļotāju lielākais vairums. Nākot no dažādām Eiropas valstīm un smagi izjūtot pēckaŗa sekas, jaunie ieceļotāji pozitīvi novērtēja normālās dzīves iespējas, bet nepamanīti nepalika arī vairāki trūkumi. Viens no tādiem bija piemērotu atpūtas vietu trūkums pilsētā un tās tuvākā apkārtnē. Ja Latvija un daudzas citas Eiropas valstis varēja lepoties ar labi izkoptiem parkiem, plašiem botāniskiem dārziem un iecienītām peldvietām, tad tā nevarēja teikt par miljonu pilsētu Toronto. Nedaudzie apstādījumi universitātes, provinces parlamenta, pilsētas valdes un citu sabiedrisku ēku apkārtnē nespēja dot atsvaidzinošo krāšņumu, kādu bijām paraduši baudīt Eiropas lielākajās pilsētās. Arī plašais High parks, Riverdēlas zooloģiskais dārzs, nacionālās izstādes laukums un citas pazīstamākās vietas neatbilda eiropiešu gaumei. Tai laikā Toronto nebija pat sava botaniskā dārza, kuŗu sāka veidot tikai vēlāk Bayview ielā. Šī botaniskā dārza veidošanā ievērojami nopelni ir latviešu agronomam J. Lejiņam, kas tagad pārzina arī jaunās Jorka universitātes apstādījumus Toronto ziemeļu daļā pie Keele un Steele ielām.

Nopietnāku vērību pilsētas izdaiļošanai un publiskajiem apstādījumiem mētropoles vadība un pašvaldības sāka pievērst tikai 50-to gadu vidū un beigās, kā vienu no pirmajiem pārveidojot High parku. Tur iekārtotie apstādījumi pie t. s. Grenadieŗu līča atrodas Toronto pilsētas parku daļas pārziņā un atzīstami par gaumīgi izveidotiem. Apmēram tai pašā laikā Toronto mētropoles vadība par simbolisku summu atpirka rūpnieka R. E. Edvarda privāto īpašumu Donmillsā, kas tagad izveidots par vienu no krāšņākajiem publiskiem parkiem pilsētā. To tagad pazīstam kā Edwards Garden, un jau agrāk mūsu laikrakstā bija plašāka informācija par latviešu dārzkopja Kārļa Zariņa nopelniem šī parka izveidošanā.

Runājot par Toronto pilsētas publiskajiem apstādījumiem, nevaram nepieminēt arī Kanadas nacionālās izstādes laukumu, kas tagad Ontario ezera krastā aptveŗ 200 akru lielu platību. Tā pārveidošana sākta 1957. gadā ar pie Lakeshore ielas piegulošās daļas paaugstināšanu, agrākajā ielejā iepildot vairāku tūkstošu tonnu zemes. Līdzīgi zemes uzpildījumi izdarīti arī ezera krastā, tā iegūstot ap 27 akru lielu platību jauniekārtotajam karalienes Elizabetes kronēšanas parkam. Izstādes laukuma paplašināšana un jauno apstādījumu iekārtošana pilsētai izmaksāja ap 3/4 miljona dolaru. Visus jaunveidotos izstādes laukuma apstādījumus ir projektējis latviešu dārzkopis agr. E. Lazda, par kuŗu arī savā laikā jau rakstījām mūsu laikrakstā.

Kopš 8. augusta nacionālās izstādes laukuma apstādījumus savā pārziņā pārņēmusi Toronto mētropoles parku daļa, kas savukārt par atbildīgo vadītāju tur izraudzījusi Kārli Zariņu. Reizē ar to viņam piekrīt agr. E. Lazdas projektēto apstādījumu tālāka izveidošana un daļēji arī atjaunošana vietās, kur tie cietuši no ziemas, sniega un aukstuma vai arī no apmeklētāju „nežēlastības". Izstādes laukuma apstādījumu kopšana katru gadu izmaksā ap 100.000 dol. un, ievērojot to vispārējo nozīmi, Toronto pilsētas valde atzinusi, ka šis darbs piekrīt mētropoles vadībai. Kā zināms, Toronto lielpilsēta jeb mētropole sastādās no vairākām patstāvīgām pašvaldībām. Viena no tām ir Toronto pilsētas valde, kas kārto lokālās lietas savās robežās. Vispārējās lietas kārto atsevišķa mētropoles vadība, kuŗai pakļauta policija, galvenās satiksmes maģistrāles, kā arī dažādi saimnieciski un publiski pasākumi ar vispārēju raksturu. Kopš pazemes dzelzceļa iekārtošanas mētropoles parku daļa savā pārziņā pārņēmusi University ielas un vecās pilsētas valdes ēkas apstādījumus. Jau ilgāku laiku tā apsaimnieko pilsētnieku iecienīto vasaras atpūtas vietu centrālajās salās, kuŗu izveidošanai līdz šim izdoti ap 12 milj. dolaru. Tāpat mētropoles pārziņā ir arī Riverdēlas zooloģiskais dārzs, Edwards Gardens Donmillsā, James Gardens Etobikokā un vairāki citi publiski parki. Tagad tiem pievienojas arī nacionālās izstādes apstādījumi, kuŗi, kā izteicās R. Zariņš, nākotnē prasīs vēl lielākas summas, jo mētropoles parku daļai nav savas siltumnīcas vai dārzniecības stādu audzēšanai, kādas ir Toronto pilsētas parku daļai. Izstādes laukuma apstādījumiem nepieciešami ap 69.000 viengadīgo augu un puķu, kuŗas atjaunojamas katru gadu. E. Lazdas projektētajā rožu laukumā ir ap 5000 dažādu rožu krūmu, tāpat vairākos tūkstošos sniedzas arī koku skaits un citi parka izdaiļošanas objekti, strūklakas, atpūtas vietas u.t. t. Pašreiz K. Zariņam padoto darbinieku skaits ir 8, bet pavasarī, lai veiktu visus apstādījumu un apkopšanas darbus, būs nepieciešami vismaz 30 kvalificēti strādnieki. Pēc izstādes atjaunojami būs arī zālāji, uzlabojami celiņi un pārkārtojami apstādījumi, kuŗi sniedzas 2,2 jūdžu gaŗumā. Nacionālās izstādes apstādījumi iekārtoti trīs patstāvīgos parkos: pie galvenās ieejas ir Gore parks, centrālā daļa izstādes laukumā, bet ezera krastā ir t. s. kronēšanas parks.

Nacionālās izstādes laukuma apstādījumu atbildīgais pārzinis K. Zariņš beidzis Bulduru dārzkopības skolu 1937. gadā, pēc tam strādājis Pleskodāles mazgadīgo audzināšanas iestādē par dārzniecības un saimniecības vadītāju. Savā arodā viņš darbojies arī bēgļu gaitās Vācijā un Anglijā, bet kopš ieceļošanas Kanadā 1952. gadā pārzinājis rūpnieka R. E. Edvarda privāto parku Donmillsā. Pēc tā pārņemšanas mētropoles īpašumā 1955. gada rudenī, K. Zariņš turpināja Edwards Garden vadību Ziemeļjorkas pašvaldības dienestā, bet, 1958. gada jūnijā apsaimniekošanu pārņemot mētropoles parku daļai, pārgāja tās dienestā. Vairākus gadus viņš pārzināja mētropoles apstādījumus austrumu rajonā starp Bayview un Warden, Lakeshore un Finch ielām. Tagad K. Zariņam uzticēta Kanadas nacionālās izsādes laukuma apstādījumu pārziņa. Viņš aktīvi piedalījies arī latviešu Sv. Andreja draudzes lauku īpašuma Sidrabenes veidošanā un ir tās pārvaldes ilggadējs darbinieks.

Toronto pilsētas pašvaldības parku daļā kopš 1956. gada nodarbināts agr. E. Lazda, kas, kā jau iepriekš minēts, 1957. gadā projektējis izstādes laukuma pārveidošanas un apstādījumu darbus. Šai vajadzībai viņš izstrādājis ap 50 atsevišķu projektu. Izstādes laukuma apstādījumu projektēšana uzskatāma par E. Lazdas lielāko darbu pilsētas valdes dienestā. Aizvadītajos gados viņš izprojektējis vairāk nekā 200 dažādu plānu arī citiem pilsētas apstādījumiem. Viens no viņa pēdējā laika lielākajiem projektiem — jaunās pilsētas valdes ēkai piegulošās piebūves jumta apstādījumi — atdūries uz līdzekļu trūkumu. E. Lazdas projekts ietver zemākās piebūves jumta pārveidošanu, paredzot tur ūdens baseinu, strūklakas, koku un puķu stādījumus. Tā īstenošana izmaksātu ap 200.000 dol. Pārējie jaunās pilsētas valdes apstādījumi bija paredzēti jau arhitekta plānos.

Pagaidām vēl neīstenots ir arī E. Lazdes projekts Queens parka apstādījumu pārkārtošanai, paredzot no jauna iekārtot ap 200 pēdu gaŗu ūdens baseinu ar vairākiem kritumiem izgaismotām strūklakām un atbilstošiem apstādījumiem. Pilsētas valde ir ieskatos, ka pie šī projekta īstenošanas materiāli jāpiedalās arī Ontario provinces valdībai, par ko notiek sarunas.

Bez saviem tiešajiem pienākumiem pilsētas valdes parku daļā E. Lazda veicis arī vairākus citus ievērojamus projektus apstādījumu iekārtošanai. Viens no tiem ir medicīniskā centra izdaiļošana Donmillsā, bet pašreiz viņš sagatavo projektu farmaceitu sabiedrības īpašuma apkārtnes izdaiļošanai.

E. Lazda 1938. gadā beidzis valsts Bulduŗu dārzkopības vidusskolu un 1944. gadā Jelgavas lauksaimniecības akadēmiju ar agronoma gradu, specializējoties dārzkopībā. Bēgļu gaitās Vācijā pie Minsteres iekārtotajā latviešu pārskološanas centrā viņš lasīja lekcijas dārzkopībā, bet praktiska dārzkopja darbam nodevies Anglijā un arī Kanadā kopš ieceļošanas 1952. gadā. 1956. gadā E. Lazda pārgāja Toronto pilsētas parku daļas dienestā, kur drīz izraudzīts par apstādījumu un jaunu parku projektētāju. Viņa veikums ir arī Sv. Jāņa draudzes jaunceltās baznīcas apstādījumu gaumīgais iekārtojums, kuŗu īstenojis agr. V. Uiska ar saviem ziedotajiem materiāliem. Sabiedriskā darbā E. Lazda sevišķu rosību parādījis savas korporācijas Fraternitas Lataviensis darbā, prezidijā veicot oldermaņa pienākumus.

Bez jau minētajiem Toronto pilsētas izdaiļošanā jau vairākus gadus strādā arī citi latvieši. Viens no tiem ir P. Kuze, kas pārzina Ziemeļjorkas pašvaldības apstādījumus Donmillas rajonā. Arī viņš ir Bulduŗu dārzkopības vidusskolas absolvents un Kanadā nesen beidzis arī trīsgadīgo korespondences kursu Gvelfas lauksaimniecības koledžas parku nozarē. Vēl no zināmiem bulduriešiem savam arodam uzticīgi palikuši J. Lūsis Bramptonā, kas pārzina vietējās pilsētas valdes apstādījumus, agr. E. Dērics Vankuverā nodevies zinātniskam darbam, bet I. Bērziņš Austrālijā bija projektējis grandiozu parku sakarā ar karalienes Elizabetes viesošanos. Pēdējā laikā, cik zināms, viņš vairāk pievērsies architektūrai nekā daiļdārzniecībai, tāpat kā E. Zilberts Austrālijā.

R. N.

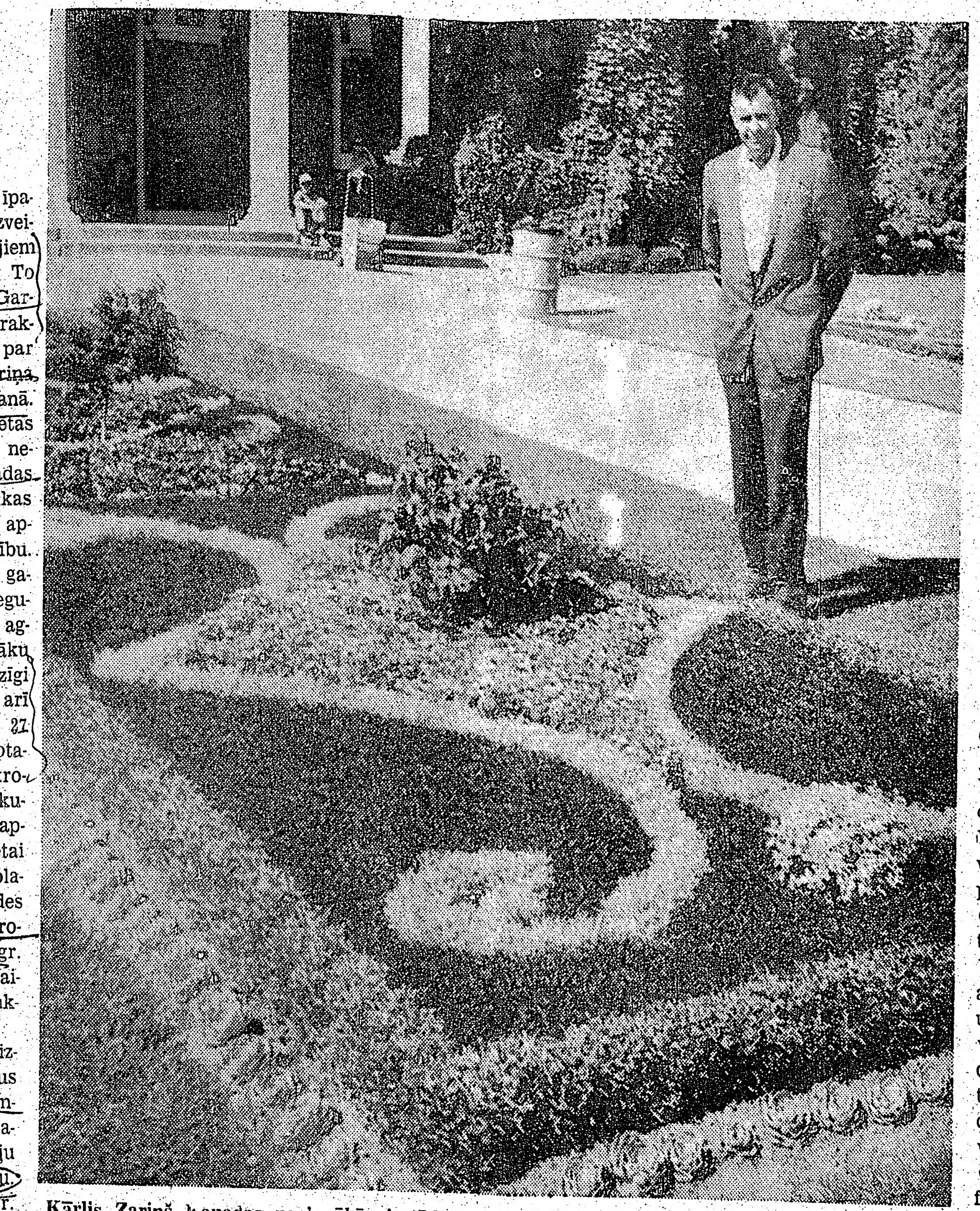

Kārlis Zariņš Kanadas nacionālās izstādes botānikas paviljona priekšā pie paša izveidotā apstādījuma.

Foto:JAK

TORONTO LATVIEŠU KREDITSABIEDRĪBA

LATVIAN (TORONTO) CREDIT UNION LIMITED

izdara visas parastās banku operācijas, izsniedz personīgos aizdevumus, maksā gadā 4% par krājnoguldījumiem un 3½% par summām čeku kontos, pieņem maksājumus par telefona, elektrības, gāzes un ūdens rēķiniem, pārdod naudas pārvedumus un ceļotāju čekus, piešķiŗ aizdevumus pret nekustamu īpašumu pirmām hipotēkām.

491 College Street, Toronto 4, Latviešu namā, telefons: 924-2775. Laikā no 15. jūnija līdz 15. septembrim birojs atvērts pirmd. līdz piektd. no pl. 12—8 vakarā, bet sestdienās slēgts.

Kreditsabiedrības aktīvs 1966. gada 31. maijā bija $1.547.979,37.

ANDREJSONS APDROŠINA 163 — 7313

ERNAS OŠIŅAS - BĒRZIŅAS

Member of Canadian Dance Teachers Association (Ballet)

KLASISKĀ BALETA SKOLA

Atsāk mācības un reģistrēšanos ar 6. SEPTEMBRI Toronto Sv. Andreja baznīcas zālē (Carlton & Jarvis)

Tel. — RO 6—7904 no pl. 9 rītā — 1 p.p.

Mūsu daiļamatnieku panākumi

JĀNIS ZĀLĪTIS UN ZIGFRĪDS JURŠEVSKIS KANADAS NACIONĀLAJĀ IZSTĀDĒ ŠOGAD GŪST LAUVAS TIESU

Katru gadu Kanadas nacionālajā izstādē Toronto piedalās arī latviešu daiļamatnieki. Šogad izcilus panākumus atkal guva keramikis Zigfrīds Jurševskis, kas jau ilgus gadus piedalās šai izstādē un vienmēr iekļuvis godalgoto sarakstā. Šogad viņš, kā izstādes jurija atzinis, ar trim darbiem ieguvis četras godalgas! Tās rakstā par vērtēšanu sekojošas: 1. godalga funkcionālā (lietojamo priekšmetu) keramikā par lielu izmēru vāzi, kas reizē bija arī visas izstādes keramikas nozares labākais darbs, kādēļ papildus saņēma vēl Wedgwood keramikas rūpnicas balvu, kuŗa tiek piešķirta izcilākajam keramikim. Z. Jurševskis ieguva 1. godalgu skulptūras klasē par darbu „Putnu grupa" un atzinības rakstu par šķīvi dekoratīvā klasē. Jāpiezīmē, ka arī pag. gadā viņš „izvilka" izstādē keramikas augstāko balvu. Tā, ikdienas valodā sakot, „pagājušā gadā bija vairāk naudas, bet šogad — gods".

Otrs izstādē īpaši izcīlušais mūsu daiļamatnieks ir ādas meistars Jānis Zālītis, kuŗu labi pazīstam kā latvisko ādas izstrādājumu meistaru. Viņa latviskiem rakstiem krāšņi darinātie fotoalbumu vāki ieguva 1. godalgu un arī viņa īpašu žurnāla „Chatelaine" naudas balvu kā labākais darbs ādas izstrādājumu nozarē. Mūsu daiļamatniecības seniors — ilggadējais Kanadas latviešu daiļamatniecības savienības priekšsēdis tēlnieks H. Mercs ieguva 1. godalgu par rožkoka trauku un atzinības rakstu par sumaka koka „Putnu" (kokgriezums). Daiļamatniece Kristīne Pētersone ieguva atzinības rakstu par latvisku spilvenu.

Apciemojot šāgada lielo balvu ieguvēju, lai painteresētos tuvāk par viņu daiļamatnieku gaitām un iecerēm, atradu daiļamatnieku Jāni Zālīti, kuŗam ādas izstrādājumi dod dienišķo maizi, rosīgā darbā pie galda, kas apkrauts ar latvisko rakstu metiem un skicēm. Sarunā viņš paskaidroja, ka darbošanās ar latviskajiem rakstiem ir viņa sirdslieta jau gadiem ilgi. Tā sākusies jau ģimnazijas laikā Cesvainē, kur toreizējais skolotājs E. Brencēns (kas „Mērnieku laikiem" devis tik izteiktas un vienreizējas ilustrācijas) savus audzēkņus pratis tā ievadīt un ieinteresēt latvisko rakstu ornamentu pasaulē, ka daudzi tai palikuši uzticīgi visu mūžu, lietojot iegūtās zināšanas praktiskā darbā. Viņa toreiz gūtās zināšanas ļoti labi iederoties pašreizējā darbā, jo ienākot daudzi tautiešu pasūtinājumi ar īpašiem norādījumiem un vēlmēm. Dāvināšanai jubilejas gadījumos vai ilgai piemiņai bieži nākoties gatavot albumus, kur jāliek motīvi, kam sakars ar latviešiem. J. Zālītis ar daiļamatniecību sācis nodarboties jau dzimtenē, kad strādājis Meirānu papīrfabrikā par sekretāru. Toreiz viņu interesējusi arī kokgriešana, bet pašreiz pietiekami lielu tirgu trūkuma dēļ viņš nodevies

(Nobeigums 5. lpp.)

TORONTO ZIŅAS

● Pēc atbildīgā amata pārņemšanas atgriežoties Toronto, jaunais Latvijas ev.-lut. archibīskaps A. Lūsis kā pirmo pāri Sv. Jāņa draudzē salaulājis Juri Ivaru Zeltiņu ar Guntu Bāliņu. Viesojoties Sv. Jāņa draudzē, māc. V. Āboliņš no Sietlas, ASV, kristījis Ingrīdu Līndu un Sandru Lī Unterbergu, Haroldа un Ritas meitas.

● Dianas Jablokovas-Vorpas vadītais Canadian Junior Ballet uzaicināts viesizrādē 15. oktobrī Čikagā un 16. oktobrī Kalamazū. Abās pilsētās baleta izrādes organizē vietējās latviešu biedrības. Canadian Junior Ballet kārtējās lekcijas un programmas iestudēšanu atsāks 11. septembrī 1920 Avenue Rd. studijā. Šai gadā jauniešu baleta trupā paredzēts uzņemt arī jaunas dejotājas un dejotājus no dažādām baleta skolām. Tuvāka informācija un pieteikšanās līdz septembŗa beigām pie mākslinieciskās vadītājas Dianas Jablokovas-Vorpas pa tālruni 489—7597.

● Jauno mācību gadu 6. septembrī uzsāk Dianas Jablokovas-Vorpas klasiskā baleta skola abās studijās — 1920 Avenue Rd. un 120 Overbrook Place, Downsview. Līdzšinējo un jaunu audzēkņu reģistrēšana 3. un 5. septembrī no plkst. 10 rītā līdz 2 dienā 1920 Avenue Rd. Toronto vai pa tālr. 489—7597.

● Vācijas viesa Ād. Šildes referāts par tematu „Padomju varas sadursme ar buržuaziskiem nacionālistiem" notiks 6. septembrī plkst. 8 vakarā Latviešu namā. Referāta vakaru rīko DV Toronto nodaļa, un visi interesenti aicināti to apmeklēt.

● KLA kongresa svinīga atklāšana notiks 3. septembrī plkst. 10.30 no rīta Latviešu namā. Paredzams, ka atklāšanā piedalīsies arī bīskaps J. Rancāns, monsiņors Dr. K. Ručs no Beļģijas un citi augstākie garīdznieki. Pēc tam notiks darba sēde, ietveŗot arī ziņojumus un pārrunas par turpmāko darbību. Paredzēts arī saviesīgs vakars ar deju plkst. 7.30 vakarā Latviešu namā. Šis būs atklāts sarīkojums, kādēļ visi laipni aicināti. Svētdien, 4. septembrī, plkst. 1 dienā kongresa ietvaros notiks svinīgs dievkalpojums Ņūmena kluba baznīcā ar jau iepriekš minēto garīdznieku piedalīšanos. Plkst. 5 dienā Latviešu namā notiks katoļu rakstnieku cēliens ar Jāņa Klīdzēja piedalīšanos, bet 5. septembrī kongresa dalībnieki un viesi izbrauks uz Toronto katoļu draudzes lauku īpašumu Mežciemu, kur bīskaps J. Rancāns iesvētīs jauncelto krucifiksu.

● Toronto latviešu nama valde sasauc ārkārtas akcionāru sapulci 13. oktobrī plkst. 7 vakarā Latviešu namā. Valde paredzējusi sapulcē ierosināt līdzšinējo privāto akciju sabiedrību pārveidot par publisku akciju sabiedrību. Tas nozīmē, ka, sapulcei pieņemot šādu lēmumu, turpmāk par Latviešu nama pilntiesīgu akcionāru varēs kļūt ikviena persona, kas iegādājusies 100 dol. akciju. Pēc valdes ieskata, šādas pārmaiņas nepieciešamas, lai varētu uzsākt vispusīgu līdzekļu vākšanu jau ilgāku laiku iecerētajai piebūvei. Pašreiz valde izsūtījusi visām organizācijām — akciju turētājām paziņojumu par šīs ārkārtas sapulces sasaukšanu un savas rīcības iemesliem, kā arī aptaujas par telpu platību, kādu organizācijas vēlētos savām vajadzībām iecerētajā piebūvē. Šīs ziņas iesūtāmas Latviešu nama plānošanas komitejai līdz 1. oktobrim.

LATVIEŠU BIEDRĪBAS 100 GADOS

Tā sauksies dokumentāru un vēsturisku rakstu krājums, kuŗu vēl pirms 1968. gada iecerējusi izdot Toronto latviešu biedrības valde. Izdevums būs veltīts Rīgas latviešu biedrības vai tā sauktās „Māmuļas" 100 gadu dibināšanas atcerei, bet aptvers arī visus pieejamos materiālus par latviešu biedrību darbību kā Latvijā, tā arī trimdas zemēs. Rakstu krājuma rediģēšanu uzņēmies Viktors Upeslācis, bet piedalīšanos jau apsolījuši vēsturnieki Dr. Ed. Andersons no Kalifornijas, Dr. N. Vīksniņš no Filadelfijas, Latviešu biedrību sadarbības centra vadītājs V. Vīksniņš Čikagā un Lidija Vītoliņa no Zviedrijas.

TLB valde aicina visas brīvās pasaules latviešu biedrību darbiniekus, vēsturniekus, literātus un ikvienu ieinteresētu tautieti nākt talkā šīs lielās ieceres īstenošanā ar dokumentu materiāliem, dažādiem fotouzņēmumiem un apcerēm. Visa sarakste adresējama TLB valdes priekšsēdim A. Gribustam, 15 Linsmore Cresc., Toronto 6, Ont., Canada.

Tāpat latviešu centros aicināti pieteikties talcinieki šī rakstu krājuma iepriekšējo pasūtinājumu pieņemšanai, tāpat ikviens, kas varētu sniegt kaut kādas ziņas par latviešu biedrību darbību pēdējos 100 gados vai atsevišķos laika posmos.

Sakarā ar šo 100 gadu atceri iecerēti arī svinīgi sarīkojumi, par ko jau divās paplašinātās sēdēs runājusi arī TLB valde. Plašāka apspriede jubilejas sarīkojumu organizēšanai notiks 16. un 17. septembrī Kalamazū, kuŗu sasauc Latviešu biedrību sadarbības centrs. Uz šo apspriedi no TLB dosies valdes pr-dis A. Gribusts un viens no jubilejas idejas rosinātājiem J. Briedis.

R. N.

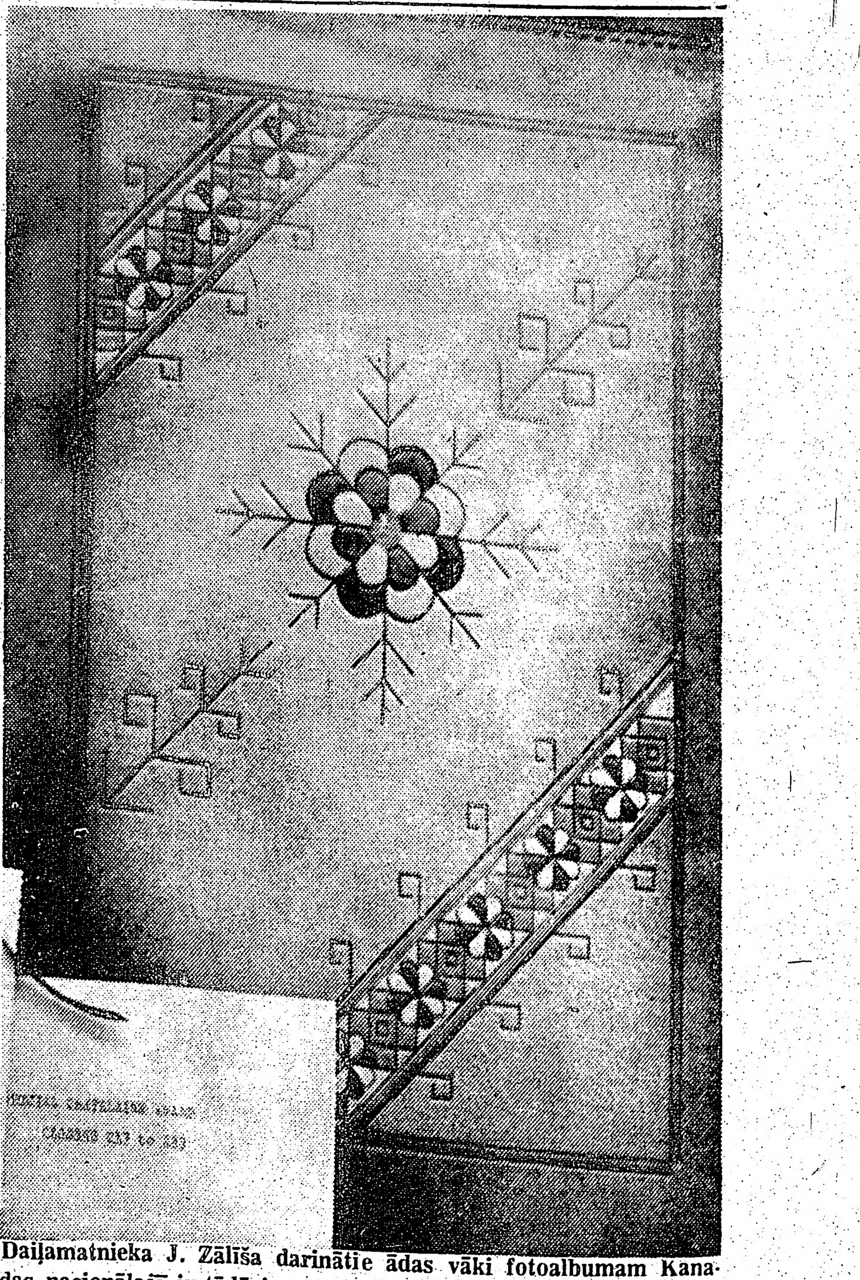

Daiļamatnieka J. Zālīša darinātie ādas vāki fotoalbumam Kanadas nacionālajā izstādē ieguva 1. godalgu un žurnāla „Chatelaine" īpašu balvu kā labākais darbs ādas izstrādājumu nozarē. Uzņēmums izdarīts izstādes laikā cauri vitrīnas stiklam.

Foto: J. Liģers

...NTO ZIŅAS

si sapulcē ierosināt līdzšinējo privāto akciju sabiedrību pārveidot par publisku akciju sabiedrību. Tas nozīmē, ka, sapulcei pieņemot šādu lēmumu, turpmāk par Latviešu nama pilntiesīgu akcionāru varēs kļūt ikviena persona, kas iegādājusies 100 dol. akciju. Pēc valdes ieskata, šādas pārmaiņas nepieciešamas, lai varētu uzsākt vispusīgu līdzekļu vākšanu jau ilgāku laiku iecerētajai piebūvei. Pašreiz valde izsūtījusi visām organizācijām — akciju turētājām paziņojumu par šīs ārkārtas sapulces sasaukšanu un savas rīcības iemesliem, kā arī aptaujas par telpu platību, kādu organizācijas vēlētos savām vajadzībām iecerētajā piebūvē. Šīs ziņas iesūtāmas Latviešu nama plānošanas komitejai līdz 1. oktobrim.

LATVIEŠU BIEDRIBAS 100 GADOS

Tā sauksies dokumentāru un vēsturisku rakstu krājums, kuru vēl pirms 1968. gada iecerējusi izdot Toronto latviešu biedrības valde. Izdevums būs veltīts Rīgas latviešu biedrības vai tā sauktās „Māmuļas" 100 gadu dibināšanas atcerei, bet aptvers arī visus pieejamos materiālus par latviešu biedrību darbību kā Latvijā, tā arī trimdas zemēs. Rakstu krājuma rediģēšanu uzņēmies Viktors Upeslācis, bet piedalīšanos jau apsolījuši vēsturnieki Dr. Ed. Andersons no Kalifornijas, Dr. N. Vīksniņš no Filadelfijas, Latviešu biedrību sadarbības centra vadītājs V. Vīksniņš Čikagā un Lidija Vītoliņa no Zviedrijas.

TLB valde aicina visas brīvās pasaules latviešu biedrību darbiniekus, vēsturniekus, literātus un ikvienu ieinteresētu tautieti nākt talkā šīs lielās ieceres īstenošanā ar dokumentu materiāliem, dažādiem fotouzņēmumiem un citiem papildinājumiem. Visa sarakste adresējama TLB valdes priekšsēdim A. Gribustam, 15 Linsmore Cresc., Toronto 6, Ont., Canada.

Tāpat latviešu centros aicināti pieteikties talcinieki šī rakstu krājuma iepriekšējo pasūtinājumu pieņemšanai, tāpat ikviens, kas varētu sniegt kaut kādas ziņas par latviešu biedrību darbību pēdējos 100 gados vai atsevišķos laika posmos.

Sakarā ar šo 100 gadu atceri iecerēti arī svinīgi sarīkojumi, par ko būs divās paplašinātās sēdēs runājusi arī TLB valde. Plašāka apspriede jubilejas sarīkojumu jautājumā notiks 16. un 17. septembrī Kalamazū, kurā sasauc Latviešu biedrību sadarbības centrs. Uz šo apspriedi no TLB dosies valdes pr-ks A. Gribusts un viens no jubilejas idejas rosinātājiem J. Briedis.

R. N.

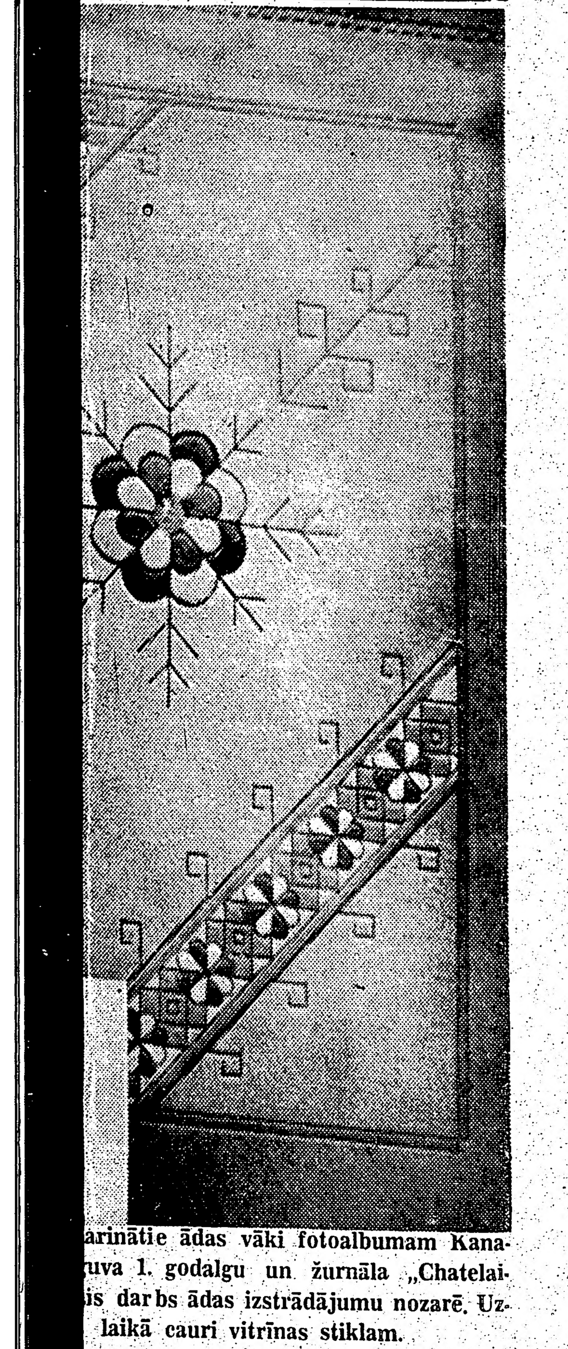

...darinātie ādas vāki fotoalbumam Kana-
...uva 1. godalgu un žurnāla „Chatelai-
...darbs ādas izstrādājumu nozarē. Uz-
...laikā cauri vitrīnas stiklam.
Foto: J. Ligers

Ādolfs Šilde Ziemeļamerikā

KULTŪRAS FONDA LAUREĀTA PRIEKŠLASĪJUMI 16 PILSĒTĀS PAR PADOMJU OKUPĀCIJAS REŽĪMU UN LATVIEŠU TAUTAS LIKTENI NEBRĪVĪBĀ

Šīs nedēļas nogalē Toronto ierodas ievērojamais latviešu sabiedriski politiskais darbinieks, publicists un tiesībnieks mag. iur. Ādolfs Šilde, lai uzsāktu plašu referātu turneju Kanadā un ASV. Viņš Ziemeļamerikā uzturēsies apm. 6 nedēļas, apciemodams ar priekšlasījumiem pavisam 16 latviešu centru. Savam ceļojumam Ā. Šilde sagatavojis 3 referātus. Atkarā no vietējo rīkotāju izvēles, Šilde runās par vienu no šādiem tematiem: 1) Pretestības kustība Latvijā; 2) Latviešu deportāciju 25 gadu laika posms; 3) Padomju varas sadursme ar „buržuaziskajiem nacionālistiem". Priekšlasījumu turneju noorganizējusi ASV DV valdes mākslas agentūra. Saginavā referātu rīko vietējā latviešu biedrība, bet citur — vietējās DV apvienības vai kopas.

Ādolfa Šildes darbība, īpaši kopš 1941. gada, latviešu tautas dzīvē bijusi ļoti daudzpusīga un atbildīga. Kad pēc Baigā gada radās nepieciešamība pašu spēkiem kaut cik mazināt to postu, kuru daļai latviešu bija nodarījusi padomju okupācija, kā arī kara apstākļi, Rīgā nodibināja Tautas palīdzību. Ā. Šilde kļuva šīs organizācijas ģenerālsekretārs, bet ar 1944. gadu tās priekšnieks. Viņš bija arī Latvijas Sarkanā krusta aizgādības pārvaldes vadītājs. Vēlāk trimdā Vācijā, kur Ā. Šilde ar ģimeni dzīvo arī pašreiz, viņš 4 gadus bija Latviešu centrālās padomes priekšsēdis, bet visus trimdas gadus Latvijas Sarkanā krusta galvenās valdes un arī Baltijas padomes loceklis, tāpat aktīvs darbinieks citās latviešu organizācijās.

Kā publicists Ā. Šilde uzskatāms par vienu no nopietnākajiem un dedzīgākajiem latviešu beztiesīgā stāvokļa atgādinātājiem un padomju okupācijas apstākļu pazinējiem. Citu tautu informēšanai viņš publicējis grāmatas „Profit of Slavery", „The Soviets against Church", kā arī juridisku pētījumu vācu valodā par t. s. sociālo likumdošanu okupētajā Latvijā. Latviešu pretestības gaita dzimtenē un latviešu likteņi izsūtījumā plaši aprakstīti Ā. Šildes grāmatās „Važu rāvēji" un „Pa deportēto pēdām". Materiālus pēdējai viņš ieguva neparastos apstākļos, intervējot Frīdlandes caurlaides nometnē vairāk nekā 2000 no padomju gūsta atbrīvoto vācu karavīru. Toreiz šī autentiskā informācija deva iespēju atklāt daudzas jaunas, nezināmas latviešu ieslodzījumu vietas Pad. savienības tālajos plašumos, kā arī uzzināt simtiem nelaimīgo latviešu vārdu ar viņu adresēm koncentrācijas nometņu numuru veidā, tā izraujot no aizmirstības šo latviešu likteņus. Iegūtie dati deva jaunus impulsus un mērķtiecību mūsu organizāciju palīdzības darbam latviešiem aiz dzelzs priekškara. Šāgada maijā Ādolfs Šilde saņēma Kultūras fonda balvu par savu grāmatu „Bez tiesībām un brīvības", kurā nopietnā zinātniskā skatījumā sakopoti un apstrādāti materiāli par Latvijas boļševizācijas 25 gadiem.

Ā. Šilde regulāri raksta latviešu periodikā, kā arī vācu publikācijās, kas ieinteresētas Baltijas valstu problēmās. Kopš 1955. gada viņš ir arī latviešu akadēmisko organizāciju izdevuma „Universitas" redaktors, tā turpinādams tā paša žurnāla rediģēšanu, ko jau bija veicis trīsdesmitajos gados Rīgā.

Rietumeiropā Ā. Šildi bieži aicina sniegt priekšlasījumus kā latviešu, tā arī sarīkojumos cittautiešiem, viņš piedalījies dažādos starptautiskos kongresos, devis intervijas cittautu preses konferencēs, izstādījies ar bagātīgu materiālu klāstu pretkomūnistiskās informācijas skatēs. Neatkarīgi no tā, vai bijis jārunā plašas auditorijas priekšā, vai arī kādā no Eiropas latviešu jauniešu lokālajām sanāksmēm, viņš vienmēr bijis atsaucīgs, ja kaut kas darāms mūsu interesēs tālāko dienu perspektīvā.

Ādolfa Šildes priekšlasījumi notiks: 6. septembrī Toronto, 7. septembrī Londonā, 11. septembrī Ņujorkā, 16. septembrī Vašingtonā, 18. septembrī Indianapolē, 20. septembrī Kalamazū, 22. septembrī Grand Rapidos, 23. septembrī Čikagā, 24. septembrī Milvokos, 25. septembrī Minneapolē, 27. septembrī Linkolnā, 28. septembrī Des Moinā, 30. septembrī Saginavā, 1. oktobrī Detroitā, 2. oktobrī Klīvlendā, 3. oktobrī Kolumbusā un 8. oktobrī Bostonā.

Viktors Neimanis

Bērnu svētki Čikagā

Pēdējā augusta svētdienā Millera pļavā pie Čikagas notika gadskārtējie latviešu bērnu svētki. Kā aizvien, tie iesākās ar bērnu gājienu, pēc tā bija mācītāja G. Straumaņa vadīts svētbrīdis. Uzrunu teica Kr. Barona skolas Meivudas novada priekšniece P. Dzelzkalne, bet uzrunu latviešu bērniem Latvijā skaņu lentē ierunāja 2. ģimnazijas klases audzēkne Laura Birkena. Čikagas latviešu jaunatnes pulciņa pr-ks Ziedonis Ķezbers savukārt centās ieinteresēt vecāko klašu audzēkņus pulciņa darbam. Pēc kopīgi nodziedātās Latvijas himnas iesākās svētku otrā daļa — rosība stendos, sporta sacensības, mielošanās prieki u. t. t. Tā vien liekas, ka pa to laiku, kamēr mēs citi padevāmies skaistā vasaras laiciņa kārdinājumiem, dažs latviešu bērns brīvlaiku izmantojis, lai mācītos tautas dziesmas. Mazākais tautas dziesmu stendā pat mazā Ingrida Pormale varēja noskaitīt 36 dziesmas, bet Anita Nāgele — 25. Vidējā grupā uzvarēja Ilze Cakare ar 71 dziesmu, kamēr Andra Roze zināja 59, bet lielāko bērnu grupā Laura Birkena noskaitīja 108!

Arī stendam „Teici, teici, valodiņa" netrūka dalībnieku. Te vecāko grupā vislabākos rezultātus uzrādīja Uģis Sprūdžs, bet vidējā grupā Ilze Sprūdža dalījās 1. vietā ar Valdi Aistaru, Norai Dundurai paliekot 2. vietā. Mazo grupā izcēlās Kārlis Streips, Sarma Aistara, Irisa Meņģele un Laura Raidone.

Tēvzemes stendā, kur pārbaudīja jauno latviešu zināšanas vēsturē un ģeogrāfijā, uzvarētāji balvās saņēma brīvkartes uz latviešu abonementa koncertiem. Tie bija: Jānis Bikša, Jānis Eizis, Ingrida Pormale, Lorenss Madisons, Baiba Inka, Laura Birkena un Ilze Cakare. Ticības mācības stendā par trīs gudrākajām izrādījās Linda Cukura, Laura Vanaga un Laura Birkena, bet karavīru stendā par 4 labākiem atzīti Jānis Eizis, Ingrīda Pormale, Ivars Ešmits un Irisa Meņģele. Labākie zīmētāji izrādījās Normunds Tums un Toms Lapiņš (mazie), Aivars Baumanis un Andrejs Nīkurs (vid.) un Armands Birkens un Rita Štrāle (vec. gr.); veidošanā — Sarma Aistare, Amanda Ozoliņa, Laura Inka.

Arī „Mazputniņam" bija savs stends, tāpat dažādām spēlēm un rotaļām. Par spīti daudzajiem darbiem un pienākumiem, kas uzkrauti Daugavas Vanagiem sakarā ar lielajiem DV svētkiem, karavīru stendā redzēja kā Augustu Vanagu, tā Uldi Vītolu, A. Eglāju un I. Priedulāju. Rosīgi rīkojamies manīja kā sirmās galvas — M. Šturmu, A. Kreiceru, tā jaunākos pāŗus — L. Streipu, U. Ievānu, J. Jauntirānu ar dzīvesbiedri, tāpat O. Pavlovski, L. Kiršteini u. d. c. Pirmā palīdzība bija nodrošināta ar Dr. Lidijas Nīkures klātieni. Par garšīgu ēdmaņu un atspirdzinājumiem gādāja katoļu draudzes dāmu komiteja.

D. V.

Mūsu daiļamatnieku panākumi

(Pārnesums no 4. lpp.)

vienīgi ādas izstrādājumiem. J. Zālītis ir biedrs kanadiešu ādas izstrādājumu daiļamatniecības ģildē Toronto, kurā atzīts par speciālistu ādas izstrādājumu krāsošanā ar smidzināšanas metodi. Par šo tematu viņš rakstījis arī attiecīgos kanadiešu žurnālos un vairākkārt bijis šādu krāsošanas demonstrējumu vadītājs un lektors vairākās Kanadas un ASV pilsētās. Cik vien laiks atļauj, J. Zālītis rosīgi piedalās arī Kanadas latviešu daiļamatnieku savienības darbā un izstādēs, savā laikā arī beidzis šīs organizācijas rīkotos kursus — latvisko rakstu kompozicijā, kuŗus vadīja māksl. H. Mercs.

Atvadoties no latvisko ādas izstrādājumu speciālista, saņemu vēl paskaidrojumu, ka šo nule nacionālajā izstādē godalgoto darbu viņš patiesībā īpaši gatavojis latviešu kultūras dienu izstādei Toronto, bet žūrijas komisija to nav uzņēmusi izstādīšanai vietas trūkuma vitrīnā vai citu iemeslu dēļ. Par to J. Zālītis bijis visai sarūgtināts, bet draugi viņu mierinājuši, ka tik skaistam darbam tomēr pienāks laiks, kad tas gūs atzīšanu. Vai nu tā ir dzīves ironija, vai laimes gadījums, bet šī atzīšana nu iegūta, pie tam vēl tādā izstādē, kuŗu apmeklē vairāki miljoni cilvēku...

Apciemojot otru šāgada Kanadas nacionālās izstādes speciālās balvas ieguvēju Z. Jurševski, atradu viņu pasniedzam keramikas stundas saviem audzēkņiem. Nācās pagaidīt. Pa šo laiku varēju apskatīt viņa Bloor ielas veikalā-darbnīcā izstādītos darbus, kas visi veidoti, ļoti gaumīgi un vienkāršās līnijās, vai tās ir vāzes, bļodas, pelnu trauki, vai arī sienas plāksnes, viss ir latviskās keramikas roku darbs, kuŗā meistars rāda savu prasmi un ilggadējo pieredzi. Daudz darbu darināti modernā garā, un pēc tiem ir sevišķi liels pieprasījums kanadiešu tirgū. Z. Jurševska skulptūru darbi darināti ar podnieku ripas palīdzību, un, cik zinu, viņš ir vienīgais latviešu skulptors, kas savus darbus veido šādā veidā.

Sarunā ar latviešu keramikas meistaru uzzinu, ka nu jau 30 gadu, kopš viņš nodarbojas ar savu iemīļoto arodu. Ilgus gadus Z. Jurševskis bijis paidagogs Liepājas lietiskās mākslas vidusskolā, un vēl šodien viņš turpina skolotāja gaitas, mācīdams privātas grupas audzēkņus keramikā savā studijā Toronto, bet vasarās arī Muskokas vasaras skolā. Viņš vada arī seminārus vairākās Kanadas pilsētās. Pēdējā laikā meistars mēģina atlicināt arvien vairāk brīvu brīžu, lai pievērstos tīrai mākslai — skulptūrai, kas no laika gala bijusi viņa mīlestība, bet — kaut kā vienmēr pietrūcis laika, veicot savus ikdienas darbus. Uz jautājumu, cik reižu viņš īsti piedalījies Kanadas nacionālās izstādes sacensībās un cik balvu ieguvis, mākslinieks precīzu atbildi nedeva, jo jāpētījot saraksti un aizvadīto gadu pārskati. Taču balvu, diplomu un atzinības rakstu ir daudz, to vidū arī diploms, kas iegūts 1960. gada starptautiskajā izstādē Vicenzā, Itālijā, kur Z. Jurševskis ar saviem darbiem reprezentēja Kanadu.

J. Vairdotis

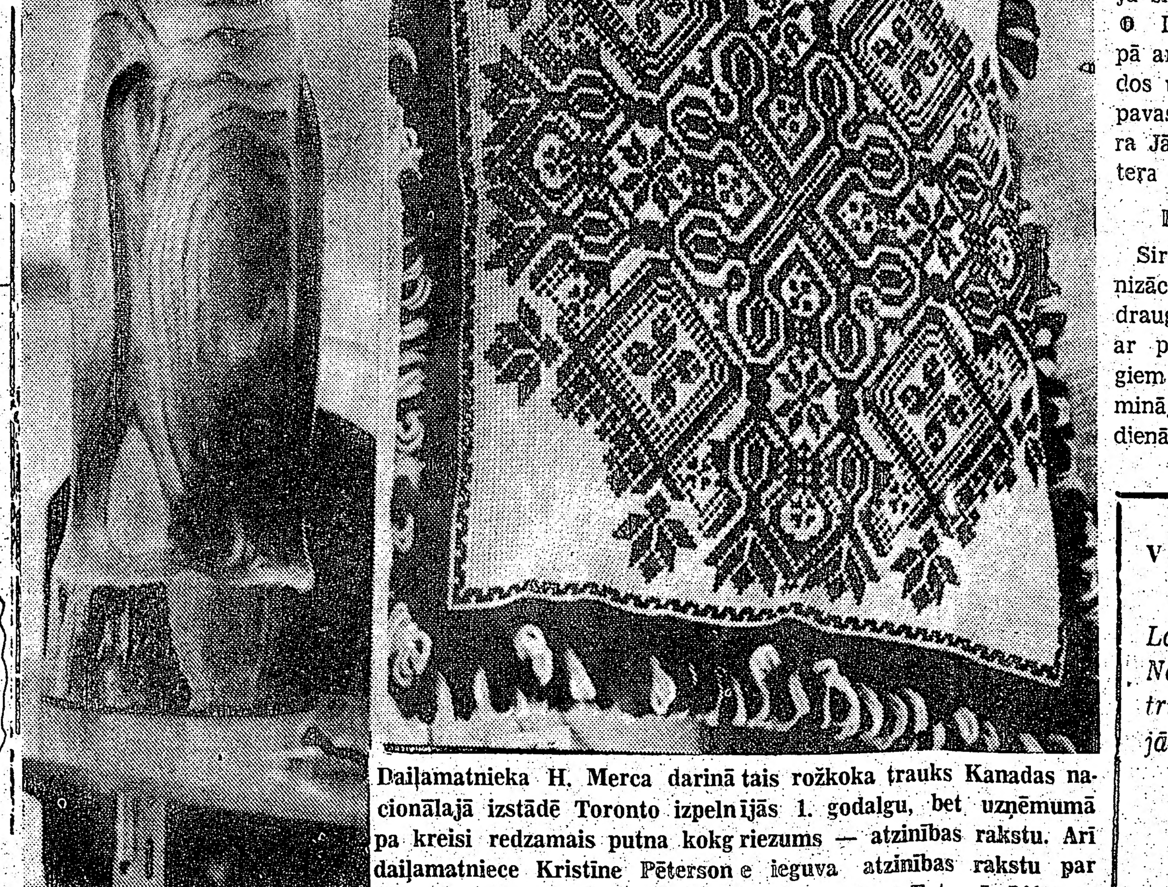

Daiļamatnieka H. Merca darinātais rožkoka trauks Kanadas nacionālajā izstādē Toronto izpelnījās 1. godalgu, bet uzņēmumā pa kreisi redzamais putna kokgriezums — atzinības rakstu. Arī daiļamatniece Kristīne Pēterson e ieguva atzinības rakstu par spilvenu (uzņēmumā). Foto: J. Ligers

SAVIENOTAJĀS VALSTĪS

NUJORKA

● Ņujorkas DV nama uzpošanas darbos ducis talcinieku izcementēja nama sētas pagalmu, ierīkojot arī mazu puķu dārziņu. Sanāksmju telpas grezno dāvinātas gleznas un keramika. Nama pirmais darbības gads beigsies novembrī, tā lielā namā jau notikuši vairāki sarīkojumi, sanāksmes un izstādes, lielāko tiesu pašu vienību organizēti, bet dažas reizes telpas arī izīrētas.

● Ņujorkas DV apvienības sanāksme 24. septembrī pl. 7.30 DV namā būs veltīta rakstniekam Anšlavam Eglītim, sakarā ar viņa 60. dzimšanas dienu. Referēs Nora Valtere, bet rakstnieka darbu fragmentus lasīs kāds no māksliniekiem. Pēc tam izlozēs uz 14. jūnija ziedojumu kvīšu pasakņiem mākslinieku J. Audriņa, A. Balodes, J. Gaiļa, D. Igalas un A. Skultes dāvinātās gleznas.

● DV nama parādu dzēšanai Ņujorkas apvienība rīko 29. oktobrī mantu izlozi. Gleznas šim nolūkam jau ziedojuši mākslinieki A. Annus, K. Černoks, L. Dāboliņa, A. Krūkliņš, E. Lauva, V. Skulte, O. Grunde un K. Zāle. Pēc izlozes pl. 7.30 vakarā Tautas dziesmu vakars, piedaloties solistiem Almai Balodei un Jānim Klīmanim, pie klavierēm Anna Ezerkalne.

V. Irbe

ČIKAGA

● Bez jau atzīmētās rosības vēstuļu rakstīšanas akcijā ASV senātam Baltijas valstu jautājumā papildinājumam var ziņot, ka tagad akcijai pievienojusies arī Čikagas pretkomūnistiskā komiteja, kuras priekšsēdis Leonīds Neimanis izsūtījis šādu uzsaukumu: „Aicinām tautiešus rakstīt vēstules vai nosūtīt telegrammas senātoram J. V. Fulbraitam, senāta ārlietu komisijas priekšsēdim, un abiem Ilinojas senātoriem E. M. Dirksenam un P. H. Daglesam. Tautas vietnieku nams pag. gadā pieņēma rezolūciju Nr. 416, kas prasa Baltijas valstu neatkarības atjaunošanu. Būtu ārkārtīgi svarīgi, lai līdzīgu rezolūciju pieņemtu arī senāts. Katra vēstule ir svarīga, tādēļ rakstīsim ikviens un negaidīsim, lai to dara citi. Vēstulēm jānonāk pie senātoriem vēl augustā, jo drīz senāts izbeigs savu darbību šai leģislatūrā. Sakarā ar lietuviešu un igauņu pretkomūnisma darbiniekiem vēstules raksta arī mūsu kaimiņtautu piederīgie. — Anonīms ziedotājs mums nodevis lielāku summu, lai varētu šo vēstuli ar aicinājumu Jums piesūtīt. Čikagas latviešu organizāciju apvienības pretkomūnistiskā komiteja pateicas ziedotājam un iepriekš izsaka paldies arī Jums par nosūtītām vēstulēm. K.

● 22. augustā nakti aplaupīts Ciānas draudzes grāmatu galds, kas atrodas baznīcas pagraba stāvā. Vairāki laupītāji iekāpuši pa pagalma pusē izcirtiem logiem, uzlauzuši divus naudas skapjus un aizbēguši ar 1000 dol. naudā un latviskām sudraba rotas lietām apmēram tikpat lielā vērtībā. 220 dol. no nozagtās naudas bija ieņemta par pārdotām ieejas kartēm DV dienu sarīkojumiem. Par laimi zaudējumi bijuši apdrošināti.

GRAND RAPIDI

● Nevar par zemu vērtēt Latvijas brīvības domas un pašreizējā stāvokļa apgaismojumu, ko veic dažos amerikāņu klubos un biedrībās, kuŗās sastāv mūsu tautieši. Tas pierādījās arī šādā gadījumā: H. Vunges dzīvesbiedre Inese 18. augustā bija aicinājusi savā ģimenes mājā Amerikas strādājošo sieviešu organizācijas dalībnieces, skaitā ap 50. Šai sanāksmē prof. R. Markus runāja par Baltijas tautu brīvības centieniem, jo sevišķi izceļot Latvijas pašreizējo situāciju. Mājasmāte I. Vunge savukārt bija rūpējusies par latvisku cienastu. Cik ļoti šīs organizācijas biedrenes bija gatavojušās šai sanāksmei, rādīja fakts, ka viņas bija sagatavojušas Latvijas karodziņa atveidus, kuŗus ierodoties saņēma katra organizācijas biedre. Bija arī pārrunas, jautājumi un dzīva domu izmaiņa. V. Z.

● Vūdlauna kapsētā 27. augustā notika Vienības draudzes kapu svētki. Dievkalpojumu vadīja draudzes māc. J. Lazda, bet svētku sprediķi teica viesis — māc. Ivars Gaide no Klīvlendas. Aizlūgumā pieminēja arī dzimenē nesen mirušo plkv. N. Ābeltiņu un kādu jaunu latviešu ārsti, kas pēc universitātes beigšanas labprātīgi izbeigusi dzīvi. Abiem Grand Rapidos dzīvo radinieki. Māc. I. Gaide ar labi pārdomāto sprediķi izpelnījās apmeklētāju sirsnīgu atzinību.

● LKIA Mičigenas nodaļa kopā ar DV apvienību Grand Rapidos uzliks piemiņas plāksni šai pavasarī mirušā latviešu leģionāra Jāņa Zālāna kapam Sv. Pētera un Paula kapos.

KARAVĪRA PATEICĪBA

Sirsnīgi pateicos visām organizācijām, DV darbiniekiem, draugiem un paziņām, kas mani ar piemiņas veltēm un sirsnīgiem vārdiem atcerējās un sumināja nesenajā 60. dzimšanas dienā.

Žanis Butkus

Dievam un...

(Pārnesums no 1. lpp.)

bergs ierosināja radīt īpašu komisiju Gaŗezera jautājuma pārrunāšanai, turpretī R. Junkulis ieteica LELDAAi neieņemt noteiktu nostāju, bet atļaut visu izlemt tieši ieinteresētajiem. Beidzot pieņēma prāv. A. Veinberga iesniegto rezolūciju: „Konference ar atzinību novērtē vidienes apgabala draudžu darbu vasaras nometnes Gaŗezers iegādē un izveidošanā, izsakot vēlēšanos, lai iecerētais draudžu centrs tiktu tālāk veidots kristīgu un nacionālu ideālu garā."

Dr. A. Rūsis referēja par LELDAAs satversmes grozījumiem, apgabalu darbības noteikumiem un vēlēšanu instrukciju, ko visu konference pieņēma ar maziem grozījumiem. Vēlēšanu komisijā izraudzīja klīvlendiešus — Apvienotās draudzes mācītāju I. Gaidi un priekšnieku A. Veitu un Mārtiņa-Lutera draudzes mācītāju K. Briedi, atstājot komisijai tiesības pieaicināt papildlocekļus.

Par palīdzības darbu, kas ir kristīgās baznīcas neatņemama sastāvdaļa, referēja māc. A. Reinsons. Apvienības draudzes (kopā ar atlikumu no iepriekšējā gada) palīdzības darbam trūkumcietējiem 1965. gadā nodevušas 53.622,48 dol., izvirzoties pirmajā vietā starp visiem mūsu palīdzības darba veicējiem. Šai vajadzībai līdzekļi iegūti Ziemsvētku akcijās, 14. jūnija un Ģimenes dienas dievkalpojumos, draudžu dāmu komiteju sarīkojumos un ar tiešiem ziedojumiem no draudžu budžeta. Veco ļaužu mītnes un latviešu ģimnazija Vācijā atbalstītas ar 5766,97 dol., palīdzības darbam dzimtenē un izsūtījumu vietās izdoti 7782,25 dol.

Otras dienas darbs beidzās ar īpašu bikts un dievgalda dievkalpojumu Apvienotās draudzes baznīcā, kuŗā piedalījās arī daudzi draudžu locekļi. Dievkalpojumu vadīja bīskaps Arnolds Lūsis ar prāv. A. Veinbergu, prāv. V. Šēferu un māc. P. Nesauli, bet ar dziesmām kuplināja soliste Antonīna Vaivode, pavadījumu veicot E. Kalniņai, un vīru ansamblis Tēvzeme E. Stellmaņa vadībā. Archibīskapa svētību ņa vadībā. Bīskapa svētību saņēma jaunais mācītājs J. Cālītis.

Pēc dievkalpojuma ap 500 tautiešu un konferences dalībnieku pulcējās īpašās Klīvlendas draudžu dāmu sarūpētās vakariņās, kuŗās sumināja archibīskapu Dr. K. Kundziņu. Viņu kā baznīcas virsganu un tautas audzinātāju sirsnīgos vārdos cildināja LELDAAs pārvaldes prks prāv. A. Veinbergs. Bez citiem runāja arī vēl Sietlas draudzes pr-ks V. Pētersons, kas atveda uz ģenerālkonferenci aizejošā archibīskapa vēstījumu un amata zizli. Arī šai vakarā dziedāja A. Vaivode E. Kalniņas klavierpavadījumā un ansamblis Tēvzeme. Pateicības vārdus ģenerālkonferences organizētājiem teica prāv. J. Turks, — priekšdarbus bija veikusi īpaša rīcības komiteja māc. I. Gaides vadībā, bet konferences dalībniekus viesmīlīgi uzņēma vietējo draudžu dāmu komitejas.

Pēc vakariņām konferences dalībnieki pulcējās darba sēdē. Māc. A. Reinsons ziņoja par organizāciju Celsme, kas kārto veco ļaužu mītnes jautājumu. Šai darbā jau iesaistījusies ALA, sagādājot 10.000 dol. Referents lūdza arī LELDAAu iesaistīties šai darbā, jo draudzēs strauji pieaug veco ļaužu skaits, kuŗiem jāsniedz palīdzība. Uz prof. Prīmaņa jautājumu, kur veco ļaužu mītni varētu celt, J. Ķinēns paskaidroja, ka tādu varētu iekārtot Gaŗezerā, tā domājot arī Gaŗezera pārvaldes pr-ks V. Vārsbergs. Konference nolēma iestāties Celsmē. Prāv. A. Veinbergs vēl ziņoja, ka nosūtījis LELDAAs pabalstu 100 dol. apmērā māc. Kātiņam uz okupēto dzimteni, bet viņš saņēmis tikai 90 kapeiku...

*

Ģenerālkonferences trešās dienas darbu 21. augustā ievadīja teoloģijas studenta M. Ķirsona lūgšana. Sapulces dalībnieki pārrunāja techniskas dabas jautājumus attieksmē uz laboto vēlēšanu instrukciju. Māc. A. Galiņš ieteica izraudzīt īpašu komisiju protokolu caurskatīšanai un labošanai. Šai komisijā ievēlēja A. Galiņu, F. Rupertu un E. Robiņu. Māc. J. Vējiņš vēl referēja par ārmisijas darbu, kuŗam veltījama lielāka vērība. Šai jautājumā izteicās arī bīskaps A. Lūsis un māc. P. Nesaule.

Un tad bija klāt lielais un vēsturiskais brīdis, kad Apvienotās draudzes baznīcā, prāvestu, mācītāju un draudžu pārstāvju pavadīts, ieradās bīskaps A. Lūsis, lai svinīgā dievkalpojumā saņemtu archibīskapa amata zizli un uzņemtos smagu nastu un lielu atbildību Dieva un latviešu draudžu priekšā. Pēc pirmās dziesmas LELDAAs pārvaldes pr-ks prāv. A. Veinbergs nolasīja aizejošā archibīskapa Dr. K. Kundziņa vēstījumu, Baznīcas virsvaldes prezidija sekretārs māc. A. Galiņš pasniedza jaunajam archibīskapam amata zizli, bet virsvaldes loceklis Dr. A. Rūsis nolasīja Baznīcas virsvaldes lēmumu par archibīskapa titula piešķiršanu līdzšinējam bīskapam. Zemodamies Dieva altāra priekšā, bīskaps A. Lūsis pieņēma amata zizli un Latvijas ev. lut. baznīcas augstāko garīgo amatu, tad kāpa kancelē un kā jaunais archibīskaps teica sprediķi, svētrunai izvēloties vārdus „Es nebīstos Kristus evanģelija". Pēc tam baznīcēni dziedāja jaunā archibīskapa sacerēto dziesmu: „Dod, mans Dievs, lai es ik dienas Varu labāks, cēlāks kļūt, Un lai stundas nav nevienas, Sirds kad tumsu, naidu jūt." Dievlūdzēji arī vienojās Latvijas himnā. Dievkalpojumu ar dziesmām kuplināja soliste A. Vaivode un draudzes koris J. Kalnieša vadībā.

Dievkalpojumā jaunais archibīskaps A. Lūsis izteicās: „Pagājušā naktī pārdomājot savu dzīvi, atskārtu, ka, atskaitot mīlestību un draudzību, neesmu no citiem saņēmis nekādu mantojumu. Visu, kas man dzīvē bijis un piederējis, esmu ieguvis ar paša spēkiem un ar Dieva žēlastību. Archibīskapa zizlis ir pirmais mantojums, ko savā dzīvē saņemu un kas jau pirms manis citiem piederējis.

Šim mantojumam nāk līdz smaga nasta un atbildība, jo mūsu visu pieredze rāda, ka mūsu baznīcai, kuŗu nelaiķis archibīskaps T. Grīnbergs nosaucis par mūsu garīgo māju svešumā, jau tuvākajā laikā būs nepieciešami lielāki remonti. Ar Dieva palīgu, Kristus svētību un visu atbalstu mēģināšu tos veikt — Dievam par godu, baznīcai un tautai par svētību. Uz to lai Dievs man palīdz!"

Notika arī īss piemiņas brīdis Riversaides kapsētā, kur ieradās jaunais archibīskaps, prāvesti, mācītāji, aizgājušo piederīgie un tautiešu pulks. Prāv. A. Veinbergs runāja pie mūžībā aizgājušā mācītāja Jēkaba Kugrēna kapa, archibīskaps iesvētīja piemiņas zīmi, aizgājēja amata brāļi teica svētības vārdus, beigās prāv. J. Turka lūgšana. Kapa zīmes iesvētīja arī Hugo Grāvelsiņam, Antonam Laimiņam un Karlīnei Ziemelei.

J. E.

DV CENTRĀLAI ...

(Pārnesums no 1. lpp.)

Mežals, no Anglijas — A. Alksnītis, K. Strazdiņš, L. Rumba, A. Mauriņš, F. Kursietis, J. Frišvalds un J. Ranka, no Zviedrijas — K. Lobe un A. Oše, no Austrālijas — A. Lauva, A. Bagun-Bērziņš, J. Liepiņš, E. Stīpnieks un J. Masulāns, no ASV — A. Līdacis, A. Pukīte, A. Vanags, P. Ozoliņš un J. Utināns, bet no Kanadas — K. Purmals, P. Balodis, R. Epneris un E. Krūka. Nebūdami CV locekļi, valdē par nozaru vadītājiem vēl darbojušies O. Mazarkevics (Vācijā) un M. Ķeņģe (Anglijā).

A. Vč.

VELEJUMS

Ar cieņu atzīmējot Daugavas Vanagu lielo darbu Latvijas labā, vēlam spožus 20 gadu jubilejas svētkus! Nākotnei novēlam vēl asāku cīņas garu ne tikai mūsu trimdas kopības uzturēšanā, bet arī nacionālpolitiskajā cīņā par Latvijas brīvību un nākotni.

Americans for Congressional Action to Free the Baltic States Ilinojas nodaļa.

TOWN & COUNTRY
REAL ESTATE LTD.
V. PALMA PĀRSTĀVIS
377 Glengarry Ave., Toronto 12, tel. 782-7246

NEMAKSĀJIET VELTĪ ĪRI. IZMANTOJIET MŪSU IZDEVĪGO KREDITĒŠANOS UN MAZĀS IEMAKSAS. IEPĒRCIET PAŠI SAVUS ĪPAŠUMUS!

Danforth — Broadview: Atsevišķa 6 istabu māja, moderna apkure, 2 vannas istabas. Kopējā cena $16.500. Iemaksa $2.500.

Bloor — Manning: 6 istabu dubultķieģeļu māja. Eļļas apkure. Garāža. Kopējā cena $16.500.

Yonge — Eglinton: Atsevišķa 6 istabu dubultķieģeļu māja, ūdens - eļļas apkure. Garāža.

UZTICAMIEM MĀJU PIRCĒJIEM PALĪDZAM IZTRŪKSTOŠO VAI VISU NAUDU IEMAKSAI SAGĀDĀT BEZ GALVINIEKIEM UZ 6 GADIEM UZ VISIZDEVĪGAKIEM NOTEIKUMIEM. ZVANIET MUMS NESAISTOŠAI INFORMĀCIJAI. MĀJAS LIELĀ IZVĒLĒ VISĀ PILSĒTĀ.

KANADAS BAZNĪCAS

TORONTO

Lūdzu klausaities latviešu pusstundu „Brīdis ar Dievu" savā 11. gada gājumā — katru svētdienu no pl. 10.30 — pl. 11 rītā. Vilnis 1350 — Ošavas raidītājs. Tālrunis 261—4218 A. Lakšmanis, 106 Dorset Rd., Scarborough.

Archibīskaps A. Lūsis, 50 Dewson St., Toronto, Ont., tel. LE 6—2510. **Sv. Jāņa draudze, tel. 921—3327, 200 Balmoral Avenue, Toronto 7.**

3. septembrī, plkst. 11.30 korp. Frat. Lataviensis 40 g. dibināšanas atceres dievkalpojums; bīsk. A. Lūsis, māc. T. Vēdzele un māc. J. Strautnieks.

4. septembrī, plkst. 11 dievkalpojums. Mācītāji Teodors Vēdzele (Omahas latv. draudze) un Jānis V. Strautnieks no Čikagas (žurnāla „Ceļa biedrs" redaktors.).

11. septembrī, plkst. 11 Kapu svētki latviešu kapu jaunākā nodalījumā.

Māc. A. Cops, 70 Scarboro Rd., Toronto, Ont., tel OX 9—3331 Toronto Sv. Andeja baznīcā.

Svētdien, 11. septembrī, pl. 11 Kapu svētki.

Māc A. Briedis, 44 Marilyn Cr., Toronto 16, tel. PL 7—2739.

Toronto Austrumu ev.-lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā, 361 Danforth Ave.

4. septembrī, plkst. 11 dievkalpojums draudzes lauku īpašumā Tālavā.

11. septembrī, plkst. 11 Kapu svētki latviešu kapos Toronto.

18. septembrī, plkst. 2 pēcp. dievkalpojums Sv. Barnaba baznīcā un svētdienas skolas iesākums.

25. septembrī, plkst. 2 pēcp. Pļaujas svētku dievkalpojums ar dievgaldu. Svētdienas skola. Tūlīt pēc dievkalpojuma draudzes vakars baznīcas augšējā zālē.

BRAMPTONĀ:

11. septembrī, plkst. 1.30 pēcp. dievkalpojums Grace United baznīcā.

HAMILTONA

Māc. E. Pavasars.

Hamiltona, Latviešu ev. - lut. Kristus draudze 18 Victoria Ave. South.

4. septembrī, plkst. 11 pēcpusd. dievkalpojums.

LONDONA

Māc. J. Prauliņš, 22 Academy St., Apt. 3, St. Catharines, Ont., tel. MU 5—5098.

Londonas latviešu ev.-lut. draudze. Trīsvienības lut. baznīcā, Oxford un Colborne St.

SV. KATRĪNAS

Sv. Katrīnu latviešu ev.-lut. draudze Kristus lut. baznīcā, 140 Russel Ave.

18. septembrī pl. 3 p.p. dievkalpojums. Māc. J. Prauliņš.

NIAGARA

Niagara Falls (Ont.) latviešu ev.-lut. draudze anglikāņu Sv. Jāņa baznīcā 580 Portage Road

4. septembrī pl. 2 p.p. dievkalpojums. Māc. J. Prauliņš.

MONTREALA

Māc. A. Voitkus, 3438 Rosedale Ave., Montreal 28 P. Q. Tel. HU 9—3224.

Montrealas latviešu ev. - lut. Trīsvienības draudze Sv. Jāņa baznīcā, 4845 Marcil Ave.

4. septembrī dievkalpojuma nebūs.

11. septembrī plkst. 1.30 p.p. dievkalpojums un Bībeles stunda.

18. septembrī plkst. 1.30 p.p. dievkalpojums un svētdienas skola.

25. septembrī plkst. 1.30 p.p. dievkalpojums un Bībeles stunda.

2. oktobrī plkst. 1.30 p.p. Pļaujas svētku dievkalpojums un svētdienas skola.

Prāv. Viesturs Šēfers, 471 Coolbrook Ave., Montreal 29. P. Q. Tel. 484—8394. Sv. Pāvila ev.lut. latviešu draudze Montreālā.

TORONTO BAPTISTU

draudzes dievkalpojumi svētdienās, plkst. 4 p.p. un trešdienās plkst. 8 Bībeles vakari Walmer Road baznīcas telpās.

Austra Augenberga

Zelmas Lagerlefas pēdas meklējot

Cilvēkam, kas daudz ceļojis, notrulinājušās spējas brīnīties un apbrīnot. Savā Zviedrijas ceļojumā es tomēr apbrīnoju divas lietas: pirmkārt, Zviedrijas latviešu izpalīdzību un viesmīlību, otrkārt, viņu uzņēmību un centību. Latvieši, kas devās trimdā uz Vāciju un vēlāk uz Amerikas kontinentu, bija bruņojušies ar lielākām vai mazākām vācu un angļu valodas zināšanām. Latviešiem, kas ieradās Zviedrijā, nebija nekādu vietējās valodas zināšanu. Tomēr viņi samērā drīz apguva valodu, ieguva diplomus un gradus, un tagad vairumā strādā savā speciālitātē. Viņi arī savu dzīvi pielāgojuši Zviedrijas augstajam dzīves standartam. Neesmu bijusi Amerikā, bet franču presē lasīju, ka zviedru dzīves standarts esot līdzīgs amerikāņu. Pēc britu mājām, kurās reti redz grāmatas, pārsteidz lielā grāmatu bagātība Zviedrijas latviešu mītnēs, tāpat gleznas un dažādi latviešu mākslas un amatniecības priekšmeti. Redzami ne tikai latviešu, bet arī cittautu literatūras darbi. Tātad, Zviedrijā saglabājušās vecās latviešu inteliģences tradicijas — interesēties ne tikai par izcilām gara kultūras parādībām „pašu pagastā", bet arī citās zemēs.

No redzētā minēšu tikai dažus iespaidus. Vispirms Stokholma — majestātiska, plaša, visur ūdens un atkal ūdens! Nepareizi būtu saukt to par ziemeļu Amsterdamu vai Venēciju, jo tur ir tikai šauri kanāļi, kamēr Stokholmā jūtama it kā jūras plašā elpa. Stokholmas apmeklētājiem ieteicu braucienu tvaikonīti „zem Stokholmas tiltiem": vairāk nekā divas stundas tie varēs apbrīnot Stokholmas majestātisko plašumu.

Mana pirmā iepazīšanās ar Stokholmu bija apmeklējums saulainā rītā zviedru tēlnieka Kārļa Millesa itāliešu stilā ierīkotajā villā un dārzā. Arī šī vieta ir ūdens malā, jo Stokholmā visur ir ūdens. Kaut kas šeit atgādina kāda cita ievērojama zviedra Aksela Muntes villu Kapri salā. Saulē mirdzošas strūklakas, marmora kolonnas, zaļumi un ziedi; Millesa paša un viņa citās zemēs savāktie mākslas darbi. Milless ieguvis 1925. gadā „Grand Prix" Parīzē. Viņš mīl tēlot vieglas kustības savās skulptūrās: tēli šķiet itkā lidojam. Tēlnieka villa un dārzs ierīkoti saskaņā ar paša skulptora plānu. Īsi pirms nāves rakstītā vēstulē Milless teicis: „... Šis dārzs ir radīts vienīgi, lai apmierinātu ilgas pēc skaistuma..."

Viens no spilgtākiem iespaidiem Stokholmā bija „Seviļas bārddziņa" izrāde Drotningholmas pils nelielajā teātra zālē. Tā esot saglabājusi negrozītu savu pirmatnējo 18. gadsimta veidu, kādu tai devis Gustavs III. Lai radītu 18. gadsimta atmosfairu, pat orķestra mūziķiem bija šī laikmeta tērpi. Izrādē gan neuzstājās izcilas „zvaigznes", bet ansamblis bija labi saliedēts, spēle valdzināja ar vieglumu un dzirkstošu humoru. Arī pati pils un parks ir ievērības cienīgi.

Jāatzīmē arī karalienes Kristīnas piemiņai veltītā lielā izstāde Nacionālā mūzeja telpās (tajā ir daudzi Eiropas izcilo gleznotāju darbi). Izstādi bija sarīkojusi Eiropas padome, savācot visu, kam jebkāds sakars ar minētās valdnieces laikmetu. Liekas, ka zviedriem nav arī iemesla sevišķi izcelt šīs karalienes valdīšanas laiku. Kristīnas izturēšanās tai laikā bija kaut kas līdzīgs starptautiskam skandalam. Kristīna, lielā protestantisma aizstāvja Gustava Ādolfa meita, pārgāja katolicismā, atteicās no Zviedrijas troņa, pavadīja mūža pēdējo posmu Romā un ir pat apglabāta katoļu lielākajā svētnīcā — Romas Sv. Pētera baznīcā!.. Vēsturnieki asi kritizē Kristīnas valdnieces spējas, bet nevar noliegt, ka viņa ir īpata, spilgta personība Eiropas valdnieku saimē. Viņai bija drosme atteikties no troņa, lai sekotu savām tieksmēm un dzīvotu īpatu un, varbūt, pilnskanīgu dzīvi. Kā Zviedrijā, tā Romā Kristīna atbalstīja zinātni un mākslu. Viņai patika kavēties zinātnieku sabiedrībā, uzaicināja pie sava galma slaveno franču filozofu un matēmatiķi Dekartu, sarakstījās arī ar Paskālu, savā Romas pilī pulcēja ap sevi rakstniekus, rīkoja koncertus, komponisti Korelli un Skarlatti strādāja viņas uzdevumā. Skarlatti pat veltīja viņai vienu no savām operām. Viņa vāca retus rokrakstus, gleznas, zīmējumus: viņas kolekcijā atradušies pat Mikelandželo, Botičelli un citu renesanses lielo mākslinieku zīmējumi; Bernīni dāvājis viņai ik gadu vienu zīmējumu.

Stokholmai ir arī vecpilsēta ar neticami šaurām ieliņām un vecām celtnēm. Tūristi apmeklē „Bruņinieku nama" baroka stila celtni, Ridarholmas baznīcu, kur apbedīti Zviedrijas karaļi, pilsētas valdes nama greznās reprezentācijas telpas (piemēram, zelta zāli"), kur notiekot svinīgi banketi u. c. Jāsaka tikai, ka vecā Stokholma it kā pazūd jaunajā Stokholmā ar tās ultramodernajām celtnēm.

Zviedrijā mani sevišķi interesēja Vermlande, īpaši Zelmas Lagerlefas dzimtene Morbaka. Tagadējai latviešu paaudzei grūti iedomāties, ko mums savā laikā nozīmēja Zelmas Lagerlefas vārds. Mēs nedzīvojām „bītļu" un visādu „popu" laikmetā, bet aizrautīgi lasījām par Gestas Berlinga un Ekebijas kavalieru dēkām, kuras Zelma Lagerlefa prata tik dzīvi tēlot. Mēs ne tikai lasījām par tām, bet gājām tās skatīt Rīgas Dailes teātrī. Mūs saistīja arī citi Z. Lagerlefas darbi. Katram laikmetam ir savs „neprāts" un savа īpata romantika...

Skaists ir brauciens uz Morbaku. Vermlandes ainavas vietām atgādina Vidzemi. Kaut arī nav vairs Z. Lagerlefas aprakstīto lielo mežu, ceļš bieži vijas cauri egļu mežiem, un visur redzami bērzi... mīļie bērzi, kuru bija tik daudz Latvijā un kuru trūkst svešumā. Redzamas zaļas pļavas ar tādiem pašiem ziediem, kādi bija Latvijā; ieelpoju saulē iztvīkušās zāles un puķu smaržu. Vietām pazib ezeri. Vispirms nonākam Z. Lagerlefas atmiņās minētajā Karlstadē, — Vermlandes galvenajā pilsētā. Nakts jāpavada viesnīcā, kurā visas modernās ērtības. Garšīgas vakariņas romantiskā pagrabiņā, t. i. restorānā; pēc tam brauciens laivā pa upi. Otrā dienā nonākam Rotnerosā, kur dzīvojuši Lagerlefas aprakstītie Ekebijas kavalieri. Par nožēlošanu jāsaka, ka modernais parks ar krāšņajiem puķu apstādījumiem un skulptūrām iznīcinājis veco Ekebijas kavalieru romantiku, kaut arī mums rāda pili un „flīģeļus", kur dzīvojuši kavalieri. Z. Lagerlefas darbu īpatā atmosfaira tomēr vēl jūtama tās dzimtenē Morbakā. Ģimenes veco ligzdu Lagerlefa apraksta ar lielu sirsnību savās atmiņās. Pēc tēva nāves māja bija jāpārdod, bet vēlāk rakstniece to atpirka. Māja pārbūvēta, bet rakstniece tur likusi novietot vairākus priekšmetus, kuri atradušies vecajā Morbakas namā. Apmeklētājam rodas iespaids, ka viņš staigā pa telpām, kur vēl nesen dzīvojusi rakstniece. Redzami vairāki viņas portreti, arī viņai piešķirtās zelta medaļas, kuras viņa ziedojusi kara laikā Somijai (Z. Lagerlefa ieguva Nobela prēmiju 1909. g.) Ievērību saista bibliotēkas istaba, kur Lagerlefa rakstījusi savus darbus. Tur novietoti arī viņas darbu tulkojumi svešvalodās. Redzama arī virtuve, kurai ievērojama loma rakstnieces atmiņās. Tur mazā Zelma klausījusies savas vecāsmātes stāstos, kas viņu iepazīstināja ar dzimtās Vermlandes teikām un pagātnes notikumiem; tos rakstniece pārkauséja savas fantazijas kvēlē, tā radot tēlus, kuri liekas tik dzīvi, it kā vēl vakar būtu staigājuši mūsu vidū. Zelmas Lagerlefas radītajiem tēliem bijuši paraugi reālajā dzīvē — arī dēkainajam mācītājam Gestam Berlingam; rakstnieces vectēvs ar savu vijoles spēles kaislību bijis paraugs Liljekronam. Apmeklējam arī rakstnieces kapu. Uz kapakmens vienkāršais uzraksts „Selma Lagerlöf"—bez komentāriem: viņas vārds Zviedrijā visiem pazīstams.

Bet kas būtu Zviedrija bez vecās universitātes pilsētas Upsalas? To dēvē par visas Zviedrijas civilizācijas šūpuli, jo slavenā universitāte dibināta jau 15. gadsimtā. Tagadējai Upsalai ir vēl sava „vecā Upsala" ar ķēniņu kapiem, 12. g. s. baznīcu, kas uzcelta vecās pagāniskās svētnīcas vietā. Pretēji Stokholmai, kur vecpilsēta it kā pazūd modernajā Stokholmā, Upsalas vecās celtnes lepni paceļas pāri savai apkārtnei. Majestātiskajā gotiskajā domā, kuru dēvē par lielāko visā Ziemeļeiropā (13.—15. g. s.), apbedīts karalis Gustavs Vaza. Upsalas masīvās karaļpils zālē (pamatu pilij licis jau Gustavs Vaza 16. g. s.) karaliene

(Nobeigums 8. lpp.)

ASV BAZNĪCAS

ČIKAGA

Latviešu ev.-lut. baznīcas Sv. Pāvila draudze — 1648 So. 11 th Ave., Meivudā.

Čikagas latviešu ev.-lut. Ciānas draudze, 5015 W. Ferdinand St.

4. septembrī, pl. 11 dievkalpojums. Māc. A. Rautenšilds.

AURORA (ILL.)

420 Dawners Place, Mūsu Pestītāja baznīcā.

DETROITA

Sv. Pāvila ev.-lut. draudzes dievkalpojumi notiek katru svētdienu plkst. 12.30 Holy Trinity ev.-lut. baznīcā, Maxwell un E. Warren Avenues, pie Van Dyke. Turpat plkst. 11 notiek Latviešu skola un bērnu dārzs. Baznīcas, skolas un grāmatu galda tālr. WA 2—2248. Māc. V. Liventāls tālr. WE 3—9326.

4. septembrī, plkst. 11 dievkalpojums.

ANN ARBORA

Dievkalpojumi Redeemer lut. baznīcā 1368 Pauline Blvd.

LOSANDŽELOSA

Dienvidkalifornijas latviešu draudze—2450 Griffin Ave., L.A. Cal. 90031, māc. E. Caune, tālr. PO — 98679.

4. septembrī, plkst. 11 dievkalpojumā sprediķos prāvests A. Grosbachs no Austrālijas, piedalīsies mācītājs E. Caune. Pie ērģelēm Velta Barviks. Pēc dievkalpojuma baznīcas zālē kafijas galds ar tālā viesa referātu. Visi mīļi ielūgti.

OKLANDE

Centrālā luterāņu baznīcā, 215 Ridgeway Ave.

SAKRAMENTO

Sakramento, Sv. Krusta ev.-lut. baznīcā, 45 un II ielā.

BURLINGEMA (KAL.)

Burlingemā, Lutheran Church of the Good Shepherd, 301 Burlingame Ave.

BOSTONA

Bostonas latv. ev.-lut. Trīsvienības draudze. Māc. K. Kampe, 4965 Washington St., Apt. 201, West Roxbury, Boston, Mass. 02132, telef. 327—5733. Dievkalpojumi notiek katru svētdienu pl. 11 rītā draudzes baznīcā 41 Highland St., Roxbury.

4. septembrī dievkalpojuma nebūs, 11. septembrī pēc dievkalpojuma draudzes sapulce baznīcas zālē.

TORONTO MISIONE

Toronto latviešu misiones kārtējie dievkalpojumi notiek sestdienās, plkst. 8 vakarā — 106 Dorset Road, Scarboro. Stop 19.

„Sauciens no Golgātas"

Radioraidījumi katru svētd. pl. 3.45 p.p. uz viļņiem 1270. Adrese: P O Box 285, Station „K" Toronto 12, Ont.

Sieviešu palīdzības korpusa darbs

PULKVEDI ARTURU GALINDOMU ATCEROTIES

Sekojot toreizējā ministru prezidenta Kārļa Ulmaņa ierosinājumam, 1919. gadā nodibinājās Latvijas sieviešu palīdzības korpuss ar nozarēm un nodaļām visā valstī. Virsleitnantam Arturam Galindomam bija uzdots šo Sieviešu palīdzības korpusu noorganizēt un kara laikā arī vadīt, bet korpusa darbība bija pakļauta kara ministram.

Korpuss iesāka darbu divas nedēļas pirms Bermonta uzbrukuma. Bija ap 100 nozaru un nodaļu, kurām piekrita liela nozīme, visos Latvijas stūrīšos popularizējot brīvības ideju un ikviena pienākumu pret savu tautu savu zemi šajā vēsturiskajā brīdī. Arturs Galindoms sadalīja savа korpusa darbu nozarēs un nodaļās: līdzekļu sagādes, veļas šūšanas un lāpīšanas, pārsienamo materiālu sagatavošanas, adīšanas un aušanas, propagandas, karavīru ēdināšanas un apgādes (piefrontē, no Zviedrijas saņemto drēbju sadales, karā kritušo apbedīšanas, zelta fonda, karā kritušo bāriņu audzināšanas u.c. nozarēs. Karavīri frontē prasīja siltas drēbes — adījumus; ievainotajiem slimnīcās bija citas vajadzības. Tā Sieviešu palīdzības korpusa nodaļas centās dot arvien vairāk, veikt arvien vairāk. Arturs Galindoms gandrīz vai „lidoja": te viņš bija frontē, te pie sava korpusa nodaļām, te atkal pie ministru prezidenta vai kara ministra. Sieviešu palīdzības korpusa birojā viņu nācās grūti satikt, bet ja tas izdevās, viņam rokās vienmēr bija garu garie saraksti par neskaitāmajām vajadzībām frontē, slimnīcā, pārsiešanas punktos.

Reiz Sieviešu palīdzības korpusa komandieris bija sevišķi noraizējies, jo kādā slimnīcā trūka spilvenu. Kad pateicu, ka tādi sagatavoti, ka satiksmes ministrijā vesela istaba pilna spilveniem, piedzīvoju pirmo reizi, ka Arturs Galindoms priecīgi pasmaidīja. Ja trūka segu vai siltu kamzoļu, devos uz kādu no čaklajām lauku nodaļām, kur no pašu aitu vilnas vērpa, auda un adīja, kā arī sagatavoja dzijas pilsētu nodaļām. Dziju Rīgā izdeva arī vecām māmuļām un jaunām skolniecēm adīšanai mājās. Visu nodaļu darbi satecēja centrā, no kurienes tos nosūtīja gan uz fronti, gan slimnīcām un eituriení, kur bija vajadzība. Nepārskatāmi sainīšu kalni sanāca Ziemsvētkos — katram cīnītājam frontē. Neaizmirstamas kļuva saņemtās pateicības vēstules!

Arturs Galindoms savā darbā dega, ja tā var teikt, aizraujot līdz visas Sieviešu palīdzības korpusa darbinieces. Ja vīri cīnījās frontē, tad ne mazāka bija sieviešu griba palīdzēt uzvaras gūšanā. Sākot ar mazo skolnieciti un beidzot ar veco māti,— visas sievietes šuva, lāpīja, auda palagus, dvieļus un segas, adīja cimdus, zeķes, kamzoļus un ausu sildītājus, pēc kā visa aukstajā laikā tik ļoti lūdza frontes vīri. Bija sacelta kājās visa Latvija. Nezinu, kā būtu gūta uzvara pār daudzkārt spēcīgāko ienaidnieku bez veco māšu, sievu māsu un līgavu piedalīšanās!

No visām čaklajām Sieviešu palīdzības korpusa darba bitēm kara ugunīs krita tikai viena — studente Elza Žiglēvica, bet vēlāko gadu ritējumā nu jau daudzas kādreizējās Artura Galindoma vadītā korpusa darbinieces aizgājušas mūžībā. No vēl palikušajām, kaut arī visos pasaules vējos izkaisītām, gribu domās Arturam Galindomam, aizejot viņsaulē, ielikt šķirstā baltu pateicības rozi par darbu, kuru viņš tik pašaizliedzīgi veica, par viņa mīlestību uz savu tautu un zemi, kas bija cēls paraugs toreiz un arī šodien, mums svešās zemēs nākotnes nezināmā dienas vadot!

Elza Klaustiņa

PIE TORNAS

(Pārnesums no 3. lpp.)

kai kapteiņa Božiša „parādes" Šmālfeldes nometnē. Vai notikumi ir komiski, traģikomiski vai traģiski — Gunars Janovskis tos attēlojis ar prasmi un veiksmi, kas dažviet gandrīz jau apbrīnojama. Netrūkst arī svaigu salīdzinājumu: „...debesīs blāvoja rūsgana atblāzma kā nelaikā dzimstoša asiņaina diena." (286. lp.)

Ar dažādo vēstuļu un pavēļu norakstu ievietošanu starp nodaļām Gunaram Janovskim vajadzēja būt skopākam. Kaut šie noraksti ir sakarībā ar romāna darbību, daži tomēr ir lieki un romānu tikai izraibina. Viens ir pat visai dīvains: tas ir izvilkums no Himleru Indriķa pavēles (27. lp.). Daži, turpretim, ir visai nozīmīgi, piemēram, ziņojums par Aušvicas gāzes kamerām (153.—154. lp.), izvilkumi no Čērčila memuāriem (253.—256. lp.) un konvoja DW39 komandiera ziņojums (259. lp.). Izraksti no Kleindorfas (otrā vietā teikts — Kleinhofas) ksendza papīriem nepārliecina, jo kā gan tie varēja nokļūt Gunara Janovska rokās? Šeit derēja izvēlēties citu literāru formu, vai— un tas būtu bijis visdabīgāk — atstāt lasītāju par tālākajiem tās vietas notikumiem nezinā.

Par spīti iebildumiem, romāns „Pie Tornas' pārsniedz laikmeta impresiju grāmatas „Bez ceļa" līmeni, tomēr gudri darīs tie, kuri izlasīs abas grāmatas, protams — vispirms lasot „Bez ceļa", jo Gunars Janovskis tajās ir devis gan spēcīgus atsevišķu cilvēku raksturojumus, gan spraigi un gleznaini attēlojis vēsturiskos notikumus, kas sākās Latvijā, bet turpinājās jau svešumā — mūsu trimdas sākumā.

Viesa no Vācijas
ĀDOLFA ŠILDES
REFERĀTS
„Padomju varas sadursme ar buržuaziskiem nacionālistiem"
OTRDIEN, 6. SEPTEMBRĪ, PL. 8 VAK. LATVIEŠU NAMĀ, 491 COLLEGE ST., TORONTO.
Ieeja pret ziedojumiem. Visus laipni ielūdz
DV Toronto nod.

Atstājiet savas krāsainās un melnbaltās filmas attīstīšanai un kopēšanai
DV Grāmatnīcā, 491 College St., Toronto 4, Ont.

JAUNAS LATVJU GRĀMATAS
Trimdas lielākais jaundarbs, jaunā izd., jaunos sējumos
A. Rupaiņa triloģija — MĀRA MOSTAS, 1., 2., 3. ....$ 13.00
iznācis un pieprasāms visās grāmatnīcās. Te ir ko lasīt!
Alfr. Amendas biogr. rom. 4 daļās, kopsējumā
APASIONĀTA .... $ 9.60
kopā ar Bēthovena darbu pasāžām pāri par 700 lpp. līdz šim vēl neredzētā sagatavojumā. Skaistāku dāvanu grāmatu nebūsit neviens redzējuši. Būs iespiesta apm. 15. augustā.
JAUNAIS GRĀMATU KATALOGS
pieprasāms par brīvu visās grāmatnīcās.
LATVJU GRĀMATA

Vesus
PUĶU VEIKALS
Ziedi un ziedu sakārtojumi visām vajadzībām

Piegādā Lieltoronto robežās un pārsūta uz visām pilsētām brīvajā pasaulē. 231 Roncesvalles Ave., tālr. LE 4—4645, Toronto, pēc darba LE 3—4037.
A. PUTNIŅŠ

PASNIEDZ STUNDAS
STIKLA GLEZNIECĪBĀ, GLEZNIECĪBĀ, kā arī MOZAIKU, FRESKU — SIENAS GLEZNIECĪBĀ.
Zvanīt LE 2-7720 vai 536-6363, Toronto.

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

3. sept. pl. 10.30 rītā — Kanadas latviešu katoļu apvienības kongress un pl. 19.30 saviesīgs vakars Latviešu namā, 491 College Street.

4. sept. pl. 17 — Latviešu katoļu rakstnieku cēliens ar Jāņa Klīdzēja un citu rakstnieku piedalīšanos Latviešu namā.

6. septembrī — pl. 8. vak. Latviešu namā Ād. Šildes referāts „Padomju varas sadursme ar buržuaziskiem nacionālistiem."

DV sporta un jaunatnes svētki Sidrabenē 10. un 11. septembrī.

24. septembrī — Ņujorkas koklētāju un dziesmu ansambļa koncerts DV Toronto nod. sarīkojums. Parkdale Collegiate — Jameson Ave., plkst. 7.30 vak.

1. oktobrī — Daugavas Vanagu sarīkojums „Zelta dukāts Latvijai".

15. — 23. okt. Arnolda Nulīša gleznu izstāde Sv. Jāņa baznīcas sarīk. telpās, 200 Balmoral Ave.

16. oktobrī pl. 3 p.p. Toronto baptistu draudzes 15. gadasvētki Walmer Road dievnamā.

20. oktobrī — pl. 8.15 koncerts. MacVicar — soprāns, Juris Cīrulis — baritons, Edīte Timermane — klavieres. Latviešu namā, 491 College St.

23. oktobrī — pl. 5 pēcpusdienā Sv. Jāņa baznīcā komp. Valdemāra Ozoliņa garīgs koncerts ar solisti Emmu Reinvaldi. Autors pie ērģelēm.

13. novembrī — P. Geistauta, A. Kalniņas un V. Leinveberes koncerts Latviešu namā.

SV. KATRĪNAS

10. septembrī — plkst. 7.30 vakarā Mednieku un makšķernieku kluba balle „Atlanta Club" telpās.

HAMILTONĀ

22. oktobrī — Rotas koŗa Konektikutā koncerts Lietuviešu jaunatnes centra zālē, 48 Dundurn St. N. Pēc koncerta saviesīgs vakars. HLB koŗa sarīkojums.

Vajadzīga sieviete vieglam darbam 5 dienas nedēļā. Zvanīt 363-6497, Toronto.

IZĪRĒJAMA mēbelēta istaba studentam vai studentei. Zvanīt 466—7435, Toronto.

IZĪRĒJAMA liela, gaiša nemēbelēta frontes istaba ar virtuvi. Ledusskapis, plīts, ielietne. Zvanīt no pl. 9 rītā — pl. 4 p.p. 465—5108, Toronto.

NOTĀRS OSKARS PERRO pieņem klientus katrā laikā iepriekš pieteicoties pa tālr. LE 5-5555. Toronto.

Ir liela starpība apdrošināšanā

VALD. BEBRIS Rūpējas par jūsu drošību jau 15 gadu PL 9-0266.

FUNERAL DIRECTOR
APBEDĪŠANAS BIROJS
467 Sherbourne St., Toronto
Tel. WA 4-1408.
Rūpīga un smalkjūtīga apbedīšanas ceremoniju izkārtošana

PĀRSŪTĀM naudu uz LATVIJU
US $10.- pret 9 jauniem rubļiem. Sūtīšanas izdevumi $3.50 līdz $35.-, pārējām summām 10%. Saņemšana 14—21 dienu laikā. Sūtījumi apdrošināti. DV SAINĪŠU NODAĻA, 491 College St., Toronto 4, Ont.

ARTURS ZUTIS, B. A.
ADVOKĀTS un NOTĀRS
Tel. EM 6-5946
Suite 545
17 Queen Street E., Toronto 1, Ontario.

MŪSU LAIKRAKSTA atsevišķi numuri dabūjami Toronto latviešu veikalos.

...IET PASI SAVUS ĪPAŠUMUS

...inton: Atsevišķa 6 istabu dubultķieģeļu ... eļļas apkure. Garāža.

...GALVINIEKIEM UZ 6 GADIEM UZ ...S LIELĀ IZVĒLĒ VISĀ PILSĒTĀ.

...E TORNAS

...lp.) un konvoja DW39 komandiera ziņojums (259. lp.). Izraksti no Kleindorfas (otrā vietā teikts — Kleinhofas) ksendza papīriem nepārliecina, jo kā gan tie varēja nokļūt Gunara Janovska rokās? Šeit derēja izvēlēties citu literāru formu, vai — un tas būtu bijis visdabīgāk — atstāt lasītāju par tālākajiem tās vietas notikumiem neziņā.

Par spīti iebildumiem, romāns „Pie Tornas" pārsniedz laikmeta impresiju grāmatas „Bez ceļa" līmeni, tomēr gudri darīs tie, kuri izlasīs abas grāmatas, protams — vispirms lasot „Bez ceļa", jo Gunars Janovskis tajās ir devis gan spēcīgus atsevišķu cilvēku raksturojumus, gan spraigi un gleznaini attēlojis vēsturiskos notikumus, kas sākās Latvijā, bet turpinājās jau svešumā — mūsu trimdas sākumā.

...LFA ŠILDES REFERĀTS

...u varas sadursme ar ...skiem nacionālistiem"

...BRĪ, PL. 8 VAK. LATVIEŠU NAMĀ, ...LEGE ST., TORONTO.

Visus laipni ielūdz DV Toronto nod.

...rāsainās un melnbaltās filmas ...šanai un kopēšanai

...91 College St., Toronto 4, Ont.

...S LATVJU GRĀMATAS

...undarbs, jaunā izd., jaunos sējumos ... MĀRA MOSTAS, 1., 2., 3. .... $ 13.00 ... visās grāmatnīcās. Te ir ko lasīt! ...om. 4 daļās, kopsējumā .... $ 9.60 ...bu pasāžām pāri par 700 lpp. līdz šim ...umā. Skaistāku dāvanu grāmatu nebū... Būs iespiesta apm. 15. augustā.

...ĀMATU KATALOGS ...par brīvu visās grāmatnīcās.

LATVJU GRĀMATA

PUĶU VEIKALS

Ziedi un ziedu sakārtojumi visām vajadzībām

Piegādā Lieltoronto robežās un pārsūta uz visām pilsētām brīvajā pasaulē. 231 Roncesvalles Ave., tālr. LE 4—4645, Toronto, pēc darba LE 3—4037.

A. PUTNIŅŠ

...EDZ STUNDAS

...Ā, GLEZNIECĪBĀ, kā arī MOZAĪKU, ... SIENAS GLEZNIECĪBĀ.

...720 vai 536-6363, Toronto.

...ojumu kalendārs

16. oktobrī pl. 3 p.p. Toronto baptistu draudzes 15. gadasvētki Walmer Road dievnamā.

20. oktobrī — pl. 8.15 koncerts. MacVicar — soprāns, Juris Cirulis — baritons, Edīte Timermane — klavieres. Latviešu namā, 491 College St.

23. oktobrī — pl. 5 pēcpusdienā Sv. Jāņa baznīcā komp. Valdemāra Ozoliņa garīgs koncerts ar solisti Emmu Reinvaldi. Autors pie ērģelēm.

13. novembrī — P. Geistauta, A. Kalniņas un V. Leinveberes koncerts Latviešu namā.

SV. KATRĪNĀS

10. septembrī — plkst. 7.30 vakarā Mednieku un makšķernieku kluba balle „Atlanta Club" telpās.

HAMILTONĀ

22. oktobrī — Rotas koŗa Konektikutā koncerts Lietuviešu jaunatnes centra zālē, 48 Dundurn St. N. Pēc koncerta saviesīgs vakars. HLB koŗa sarīkojums.

Vajadzīga sieviete vieglam darbam 5 dienas nedēlā. Zvanīt 363-6497, Toronto.

IZĪRĒJAMA MEBELĒTA ISTABA studentam vai studentei. Zvanīt 466—7435, Toronto.

IZĪRĒJAMA liela, gaiša nemēbelēta frontes istaba ar virtuvi. Ledusskapis, plīts, izlietne. Zvanīt no pl. 9 rītā — pl. 4 p.p. 465—5108, Toronto.

NOTĀRS OSKARS PERRO pieņem klientus katrā laikā iepriekš pieteicoties pa tālr. LE 5-5555. Toronto.

Ir liela starpība apdrošināšanā

VALD. BEBRIS Rūpējas par jūsu drošību jau 15 gadu PL 9-0266.

H. Rosar Funeral Director. APBEDĪŠANES BIROJS 467 Sherbourne St., Toronto Tel. WA 4-1408. Rūpīga un smalkjūtīga apbedīšanas ceremoniju izkārtošana

PĀRSŪTĀM naudu uz LATVIJU. US $10.- pret 9 jauniem rubļiem. Sūtīšanas izdevumi $3.50 līdz $35.-, pārējām summām 10%. Saņemšana 14—21 dienu laikā. Sūtījumi apdrošināti. DV SAINĪŠU NODAĻA, 491 College St., Toronto 4, Ont.

ARTURS ZUTIS, B. A. ADVOKĀTS un NOTĀRS Tel. EM 6—5946 Suite 545 17 Queen Street E., Toronto 1, Ontario.

MŪSU LAIKRAKSTA atsevišķi numuri dabūjami Toronto latviešu veikalos.

SESTDIEN, 10. SEPTEMBRĪ, PLKST. 7.30 VAKARĀ ST. CATHARINES MEDNIEKU UN MAKŠĶERNIEKU KLUBA BALLE „Atlanta kluba" telpās, Genevas ielas galā, pie Ontario ezera. DEJA Atspirdzinājumi SPĒLĒS KIČENERAS VĀCU DEJU KAPELLA. Sarīkojumu apmeklētājiem laba un lēta pārnakšņošana ATLANTA kluba telpās. Visus laipni ielūdz KLUBA VALDE

Turner & Porter APBEDĪŠANAS BIROJS Roncesvalles Chapel 436 Roncesvalles Ave. LE 2-7954 Yorke Chapel 2357 Bloor St. W RO 7-3153 Parkošana abās bēŗu mājās.

✝ Mūsu biedrs

JĀNIS LIEPIŅŠ

mag. iur.

Dzimis 1895. g. 21. oktobrī Jelgavas apr., miris 1966. g. 25. augustā Bostonā.

Viņu mīlā piemiņā paturēs Daugavas Vanagu apv. Bostonā

DĀVANU SAIŅI uz Baltijas valstīm, Ukrainu un Padomju Savienību. Mēs nosūtām pārtikas saiņus līdz 33 mārciņām. Lūdzu pieprasiet mūsu katalogu. Bezmuitas dāvanas: Automobiļi, ledusskapji, veļas mazgājamās mašīnas, šujammašīnas, motocikleti, velosipedi, televīzijas aparāti, foto aparāti u. c. Mēs arī pārsūtām jūsu pakotos saiņus līdz 17½ mārc netto. Šie sainīši ir pilnīgi apdrošināti. Mūsu veikalā ir daudzas un dažādas mantas piemērotas sainīšiem. Ārpus Toronto dzīvojošie klienti, sūtiet savus pasūtinājumus un sainīšus ar ekspresu vai pastu mums tālākai nosūtīšanai. Samaksu nokārtosiet vēlāk pēc mūsu paziņojuma saņemšanas. Lietuviešu uzņēmums. BALTIC EXPORTING CO. 480 Roncesvalles Avenue, Toronto 3, Ont. Tel. 531-3098. Sakarā ar darbinieku atvaļinājumu kantoris slēgts NO 20. JŪLIJA LĪDZ 8. AUGUSTAM.

LATVIEŠU NAMS izīrē telpas sarīkojumiem un viesībām. Birojs atvērts katru dienu no pl. 11—1 p.p. un 6—8 vak. Sestd. no pl. 11—1 p.p. un 4—6 vak. Uz vēlēšanos nama dāmu komiteja rīko arī godību galdus. TELEFONS 922—2931 491 College St. Toronto.

Toronto Window MFC Co. Ltd 165 CENTRE ST. E., RICHMOND HILL, ONT. Piedāvā augstākās kvalitātes alumīnija logus un durvis. Izdara dažādus logu pārbūvju darbus. LABS DARBS. MĒRENAS CENAS. Nesaistošai informācijai zvanīt darbā 889-1471, mājās BA 5-5314. Edvardam vai Aldonai SPROĢIS

A. GUGĀNS ZELTKALIS. AG ROTAS. Darbnīcā — tel. 444—4033 25 Moccasin Trail, Don Mills, Ont.

AUSTRA ŠMITS DĀMU FRIZIERSALONS 737 Bloor St., W., pie Grace, Toronto. LE 5-6792

K. RANGA SKAŅO UN LABO KLAVIERES Zvanīt vakaros 463-9613, Toronto

IEGĀDĀJIETIES SKOLAS GRĀMATAS JAU LAIKUS LATVIEŠU SKOLAI!

ABECE un lasāmgrāmata 1. klasei	$3.00
A. Širmaņa — Mana tēvu valoda 3. kl.	$1.50
M. Gaides — Tēvu valodas mācība	$1.60
A. Ozols — Jaunās derības stāsti 3. un 4. kl.	$1.50
A. Andersones — Augsim Latvijai	$1.50
A. Kaugara — Mana tēvu valoda 4. kl.	$1.50
Vecās derības stāsti 4. kl.	$2.25
A. Kaugara — Mana tēvu valoda 5. kl.	$1.50
A. Dravnieka — Mana tēvu valoda 6. kl.	$1.80
Latvijas ģeografija	$2.20
H. Kreicera — Mana tēvu valoda 7. un 8. kl.	$3.00
P. Dreimaņa — Latvju tautas vēsture	$3.90
E. Langes — Baznīcas vēsture 2. daļa	$1.35
A. Voitkus — Ticības mācība 5. kl.	$1.50
A. Ozols — Viņa vārdi bija vareni	$2.50
Mazais katķisms	0.50

DV GRĀMATNĪCĀ, 491 College Street, Toronto 4.

VERAS KEIŠS

Klasiskā baleta skola

Toronto rietumos: 2319 Bloor St. W.
Toronto austrumos: 980 O'Connor Dr.

MĀCĪBAS UZSĀKS Š. G. 7. SEPT.

Iepriekšējai reģistrēšanai un tuvākai informācijai lūdz zvanīt 755—6621

Šai mācību g. paredzēta speciāla baleta klase 4 g. v. bērniem vienu reizi nedēļā.

ASV RIETUMU KRASTA 3. LATVIEŠU DZIESMU SVĒTKU IETVAROS Dz. sv. komiteja rīko arī **izstādi-tirgu** 1967. g. no 30. jūnija līdz 4. jūlijam San Francisko.

Laipni lūdzam ikvienu latviešu mākslinieku piedalīties šai izstādē ar saviem darbiem, reprezentējot latviešu mākslu.

Lai uzzinātu izstādāmo eksponātu skaitu, Dziesmu svētku komiteja lūdz māksliniekus pieteikt darbus līdz 1966. g. 1. oktobrim, iemaksājot $1.00 par katru pieteikto gleznu, technisku izdevumu segšanai, minot eksponātu nosaukumu, izmērus, pārdošanas cenu un piesūtot 3x5" fotouzņēmumu vai diapozitīvu.

Tāpat lūdzam latviešu grāmatu izdevējus un daiļamatniekus piedalīties tirdziņā ar latviešu grāmatām un daiļamatniecības ražojumiem.

Lai paredzētu tirdziņā priekšmetiem vietu un platību, laipni lūdzam tos pieteikt līdz minētajam termiņam, minot nosaukumu, cenu un skaitu.

Tuvāka informācija pieprasāma Dziesmu svētku komitejas izstāžu daļas vadītājam P. Slavinskim, 407 O'Keefe Street, Menlo Park, Calif. 94025.

Izdaru visāda veida APMETUMU DARBUS iekšpusē un ārpusē. Lieku grīdu plates (tiles). Darbs garantēts. BRUNO LIELBĀRDIS 769—8280

ALFREDS STIKUTS REALTOR 2889 Dufferin Street tel. 789—1585. Toronto 19

✝ Mans mīļais dzīves draugs

JĀNIS LIEPIŅŠ

mag. iur.

Dzimis 1895. g. 21. oktobrī Jelgavas apr., miris 1966. g. 25. augustā Bostonā.

Sēro SIEVA ELZA, MĀSA UN SVAINIS

BERGDON GALERIJA ☆ GLEZNAS UN IELOGOŠANA ☆ SKULPTŪRAS ☆ ANTĪKAS ☆ TELPU DEKORĒŠANA 180 DAVENPORT Rd., tel. 924-3865, Toronto

VALUPE. LATVISKAS ROTAS DIMANTI - PULKSTEŅI Zeltkales Aldonas KIVLENIEKS VEIKALA UN DARBNĪCA 964½ Bloor St. W., Toronto 4 Ont., tālr. 533—2837 Tautiešiem atlaide

A. EGLĪTIS — T.V RENTAL 17" — $ 8.- mēnesī 21" — $ 9.- mēnesī 23" — $10.- mēnesī 161A Roncesvalles Ave., Toronto, tel. LE 7-1401

ELZA PĒRKONE Sejas un matu kopšana. Preparāti. Matu veidošana, krāsošana, ilgviļņi. Ik dienas. DEBORAH—ANN'S Beauty Salon 1 A Browning Ave., HO 3—5198, Toronto.

VĒRTĪGI UN IEVĒROJAMI IZDEVUMI

LATVIEŠU TAUTAS TEIKAS UN PASAKAS, 1.—6. sēj.	@$7.80
Aspazijas Raksti — DRĀMA—LIRIKA—PROZA	@ 8.60
RŪDOLFA BLAUMAŅA 100 GADI, piem. izd. 1120 lapp.	12.60
K. Ieviņa romāni — CĪŅA AR SIEVIETI	4.40
— SAULES DĀRZĀ	5.60
Gētes romāns — GARA RADINIEKI, I—III	4.00

DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNĪCA, 491 College St., Toronto, Ont.

JAUNĀKĀS SKAŅU PLATES

„KOKLĪTES SKANĒJA"

Ņujorkas kokļu un dziedātāju ansamblis. 21 dziesma. Solisti: T. Jaunzeme un A. Lidacis. .... Mono $4.50; Stereo $5.50

P. Geistauts — DZIEDU TEV . . . 15 garīgas dziesmas. Mono $4.50

Laimdotas Gleškes — LATVIEŠU TAUTAS DZIESMAS Kokles pavadījumā $5.50

Ontario provincē dzīvojošiem 5% tirdzniecības nodoklis.

Dabūjamas DV GRĀMATNĪCĀ, 491 College Street, Toronto 4, Ont.

KAS? KUR? KO? TORONTO

BROADVIEW DELIKATEŠU veikals 105 DANFORTH AVE. (pie Broadview) Tel.: HO 5-9905. AUSMA MIĶELSONS.

Ādolfa Kristapsona gaļas un desu veikals - darbnīca 1095 QUEEN ST. E. HO 6-5152

Pavasara delikatešu veikals un konditoreja 361 RONCESVALLES AVE. LE 1-7353 Īpašnieks ST. CUKULS

BĒRZIŅŠ Realty Ltd. Arnolds Bērziņš 816 Harbord St. LE 4-8447 NEKUSTAMI ĪPAŠUMI — visos pilsētas rajonos. APDROŠINĀŠANA — auto, mēbeles, mājas un dzīvības. OBLIGĀCIJAS — māju un auto aizdevumi. NOTĀRS — līgumi, noraksti, tulkojumi.

O. J. PUĶĪTIS, B.A., LL.B. ADVOKĀTS un NOTĀRS Tālrunis 364—9276 885 Dundas Street West Toronto 3, Ontario

CALLAS puķu veikals 727 Danforth Ave. tālr. 466-9911 PUĶES KATRAM GADĪJUMAM. PIEGĀDĀ MĀJĀS

Everlast Heating Co. LE 1-1101 62 GEAREY AVE. Gāzes un eļļas apkures ierīces. Īpašn. A. RASA Tālr. mājās HO 5-5317

CREST FLORISTS HU 7-0491 567 MOUNT PLEASANT RD. (pie Belsize Dr.) Ziedi katrai vajadzībai. A. Nulīša, V. Reinholda un G. Tiltiņa gleznas. Latviskās rotas lietas. ELMĀRA GULBIS

BOUCK, HETHERINGTON, FALLIS, TRIVETT & PARK BARRISTERS and SOLICITORS tel. 368—4451 365 Bay Street, Toronto

KRĀSU UN MELNBALTĀS FILMAS ■ attīstīšana ■ palielinājumi ■ duplikāti ■ citi darbi ■ izcilus kvalitāte ■ atlaide ■ BENJAMIŅA FILMU LABORATORIJA 247 Richmond St. E., Toronto 2, Ont. tel. 363—6496

UNO MANKIN REALTOP
Member Toronto Real Estate Board Ont. Association of Real Estate Boards.
KONST KĀRKLIŅŠ
Pārstāvis
392 Danforth Ave., Toronto 6
Birojā HO 1-1114 mājās 691-3873

Broadview — Danforth: 6-istabu atsevišķa dubultķieģeļu māja, ūdens - eļļas apkure, divas modernas virtuves, privāts iebraucamais ceļš un garāža.

Scarborough: moderns 5-istabu bung[illegible]vs, privāts iebraucamais ceļš, cena $16.500.

Yonge — Lawrence: 5-istabu atsevišķa dubultķieģeļu māja, moderna virtuve, vannas istaba, izbūvēta atpūtas telpa pagrabā, privāts iebraucamais ceļš un garāža: iemaksa $4000.

SAGĀDĀJAM AIZDEVUMUS IEMAKSĀM KĀ ARĪ IZKĀRTOJAM OBLIGĀCIJAS BEZ ATLĪDZĪBAS

SPORTS

VIEGLATLĒTIKA SIDRABENĒ

Kanadas DV salidojumā sportam un jaunatnei vieglatlētika programmā bijusi jau kopš šo dienu pirmās norises pirms diviem gadiem. Pirmo reizi sacensības un viss sarīkojums aizlija, bet pērn jau pieredzējām it spraigas cīņas. Par tādām rīkotāji cer gādāt arī šai gadā, aicinot piedalīties gan lielos, gan jaunāko gadagājumu vieglatlētus ne tikai no Kanadas, bet arī ASV.

Sacensības sāksies svētdien, 11. septembrī, plkst. 10 no rīta Sidrabenē. Programma šāda: vispārējā klasē vīriešiem un jauniešu A grupā (dz. 1948.—1949. g.)— 100 m. skrējiens, augstlēkšana, tāllēkšana, lodes grūšana un šķēpa mešana; sievietēm un meitenu A grupai — 60 m skrējiens, augstlēkšana, tāllēkšana, lodes grūšana un šķēpa mešana; zēnu un meiteņu B grupām (dz. 1950. g. un jaunāki) — 60 m. skrējiens, augstlēkšana, tāllēkšana.

Vispusīgākie dalībnieki saņems DV organizācijas dāvinātās balvas. Sacensības rīko LSAK vieglatlētikas nozare, kas aicina ierasties visus tiesnešus. Dalībnieku reģistrācija laukumā pirms sacensībām.

BALTIEŠU JAUNATNES MEISTARSACĪKSTES

Sestdien, 10. septembrī, plkst. 12 dienā Toronto York Memorial Stadium, Keele St.. (dienvidos no Eglinton Ave) lietuviešu sarīkojumā notiks Ziemeļamerikas baltiešu meistarsacīkstes vieglatlētikā jaunatnei. Programmā šādas disciplīnas: zēniem (14 — 16. g. v.) — 100 m, 200 m, 400, m, 800 m, 110 m barjēras (zemās), tāllēkšana, augstlēkšana, kārtslēkšana, trīssolis, lodes grūšana, šķēpa un diska mešana un 4x100 m stafete; zēniem (12—13 g. v.) — 60 m, 100 m., 600 m, 80 m barjēras, tāllēkšana, augstlēkšana, lodes grūšana, diska un šķēpa mešana un 4x60 m stafete; zēniem (11 g un jaunāki) — 50 m skrējiens, tāllēkšana, augstlēkšana, lodes grūšana, bēzbola bumbiņas mešana un 4x60 m stafete; meitenēm (14—15 g. v.) — 60 m, 100 m, 200 m skrējieni, 50 jardu barjēras, tāllēkšana, lodes grūšana, diska un šķēpa mešana un 4x60 m stafete; meitenēm (11 g. un jaunākas) — 50 m skrējiens, tāllēkšana, augstlēkšana, bēzbola bumbiņas mešana un 4x60 m stafete.

Sacensībās var piedalīties visi ASV un Kanadas jaunieši. LSAK vieglatlētikas nozare izsūtījusi pieteikumu lapas un citu informāciju visiem jauniešiem, kas par tām interesējas latviešu meistarsacīkšu laikā Sidrabenē. Ja sacensībās piedalīties vēlētos arī citi jaunieši, kas pieteikumus nav saņēmuši, tie lūgti zvanīt pirmdienas, 5. septembra, vakarā G. Gubiņam — RO7-1398.

ATSAUCIETIES — JŪS MEKLĒ

1) Bienkowskis, Aina Klāra, dz. Mats, dzim. 1926. g. martā Balvu pag. 1949. g. ieceļojusi no Eslingenas ASV.

2) Dagužs, Roberts, Jāņa d., dz. 1925. g. 1. janvārī. Pēdējā vēstule no Oldenburgas, Vācijā.

3) Freimanis, Oskars; Freimanis Vilis, 50—60 gadu veci.

4) Marina Kārkliņš-Olavs, dziedātāja, kādreiz dzīvojusi Filadelfijā.

5) Krēsliņš, Anna, dzim. Mitkova, apm. 60 g. Vīrs bij. virsnieks. Pārcēlusies no Kalifornijas uz Ņujorku. Saņemama vēstule sekretāriātā.

6) Muižnieks, Valija, kādreiz dzīvojusi Jelgavā. Meklē māte Latvijā.

7) Plauka, Aleksandrs, apm. 58 g., sieva Roze, meitas Klāra un Baiba. Izceļojis uz ASV vai Kanadu.

8) Purītis-Tone, Vera. Pēdējā vēstule 1954. g. no Antiochas, Tenesijā.

9) Siliņš, Ksenija (meitas vārds, tagad precējusies) no Rīgas, apm 50 g. veca.

10) Virsis, Verners, Jāņa dēls, dz. 1923. g. Mazsalacā.

Ziņas pieprasāmas un adreses paziņojamas: American Latvian Association, Suite 913, Shoreham Building, 806 15th St., N. W., Washington, D.C. 20005, USA. Adrešu paziņotājiem kartotēka piesūta meklētāja adresi vai vēstuli tieša kontakta nodibināšanai, bet meklētās personas adresi bez atļaujas nevienam neizdod. Adrešu meklētājus lūdzam pievienot ziedojumu izdevumu segšanai; no ārzemēm pievienojami International Reply kuponi.

IZPĀRDOŠANA
1966. G. MODEĻIEM
BISCAYNE — DIVDURVIGS AUTOMATISKS
par $ 2375.00
CHEVROLET—DIVDURVIGS, AUTOMATISKS
par $ 2298.00
Robertson
CHEV — OLDS
1515 DANFORTH
Mūsu klientu un draugu rīcībā ir mūsu latviešu pārstāvis
Hans Plaude
AĢENTŪRA, KAS GADĀ PĀRDOD VAIRĀK KĀ 8000 SATIKSMES LĪDZEKĻU
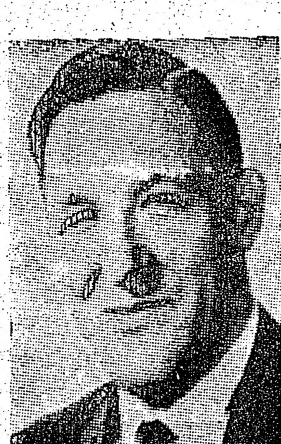
HO 6 - 1131
Nevilcinieties piezvanīt Plaudes kungam gadījumā, ja jums rodas problēmas jauna vai lietota automobiļa pirkšanā vai tā financēšanā.

AKTUĀLAIS KANADĀ

★ Par Ziemeļontario dabiskās gāzes sabiedrības akciju pieņemšanu bez maksas, federālā valdība pašlaik apsver augstākās tiesas tiesneša Leo Landrevilla atstādināšanu no amata. Landrevills, būdams Sadberijas pilsētas galva pirms vairākiem gadiem, pieņēmis minētās akcijas desmit tūkstošu dolaru vērtībā, kaut ar likumu valsts vadītājām personām aizliegts šīs akcijas iegūt savā īpašumā. Landrevillam pārmet arī nepatiesa zvēresta došanu un tiesnesim nepiedienīgu morālo stāju.

★ Toronto vecais pilsētas valdes nams, par kuŗa likteni ilgi debatēja pilsētas tēvi un iedzīvotāji, tomēr ļemts nojaukšanai. Pašlaik vecajā ēkā vēl darbojas miertiesa un kriminālitiesa; apgabala un augstākās tiesas nodaļas pārceltas uz jauno celtni University avenijā. Lai izmantotu tukšās telpas, tajās ierīkos birojus prokurātūrām, bezmaksas tiesliętu padomdotuvi, satiksmes pārkāpumu biroju u.c. Ēku nojauks apm. 1½ gada laikā, lai atbrīvotu vietu iecerētajam monstrozajam T. Itona centram, par kuŗa plānu redzami arhitekti izteikuši negatīvus spriedumus, tā kā pilsētas valde pieprasījusi plāna detaļu pārstrādāšanu.

★ Celtniecība Kanadā jūlijā darbojās par 26,6% mazākos apmēros nekā pērn. Šai parādībā vaino kredita samazināšanos. Federālā valdība gan solījusi drīzumā atvieglināt noteikumus NHA kredita iegūšanai. Arī īpašumu pirkšanas un pārdošanas aģentūras ziņo par darījumu samazināšanos šogad, tomēr kapitāla apgrozījums stipri palielinājies, jo māju cena cēlusies. Runājot par cenu celšanos, jāpiezīmē, ka sakarā ar dzelzceļnieku streiku gaidāma cenu celšanās galai un tās izstrādājumiem, īpaši Kvebekas un piejūras provincēs.

Mūsu mīļais
ARTURS BĒMS
dzimis 1910. gada 5. jūlijā Rīgā,
pēkšņi šķīries no mums 1966. gada 31. augustā Toronto
Izvadīšana 3. septembrī plkst. 10 rītā no Rosar bēŗu nama uz Jorkas kapsētu.
SĒROJOŠIE PIEDERĪGIE

Sv. Jāņa ev.-lut. latviešu draudzes Saulaines pārvalde
MEKLĒ
SAULAINES kopēju – pārzini
Alga un noteikumi pēc vienošanās, sazinoties ar Saulaines priekšnieku A. Dobeļa kungu — 64 Ashbourne Dr., Islington, Ont., tālr. 231—1691.

Sukarno vai Suharto?

Vēl pērn, uzrunājot tautu, ārzemju viesus vai savas valdības locekļus, Indonēzijas prezidenta Sukarno vārdus uzklausīja bijībā un apliecināja viņam vienprātīgi mūžīgu uzticību. Bet šogad, kad Sukarno 17. augustā gadskārtējā neatkarības dienas uzrunā Džakartā tūkstošiem sapulcējušos no jauna uzsauca iemīļoto visu savu runu refrēnu: „Es esmu jūsu lielais vadonis... sekojiet man... paklausiet maniem norādījumiem," — klausītājos atskanēja protesta saucieni un kodīgas piezīmes, kuŗas kāri uztvēra reporteri, bet ap 1000 studentu demonstratīvi atstāja sapulces laukumu.

Par šādu rekaciju nebūtu daudz jābrīnās, jo tieši Džakartā, kur prezidentu „gūstā" tur armija, viņa piekritēju skaits ir ti samazinājies, bet vēl arvien Sukarno ir daudz spēcīgāks politiskā ziņā, nekā ārzemju politiķiem varētu likties. Visu laiku, kopš armija izdarījusi apvērsumu, norobežojoties no komūnistiem draudzīgās ārpolitikas, cīņas par noteikšanu nacionāli domājošo un Sukarno piekritēju starpā nav beigušās. Ģenerālis Suharto līdz šim pretojies nepacietīgāko aicinājumam pārņemt valsts oficiālo vadību, norādīdams, ka vēl nav pienācis laiks to darīt. Kaut Rietumu pasaule, varbūt, minstinās ap Suharto vilcināšanās iemesliem, pieņemdama, ka Džakartā valdošais noskaņojums ir tāds pats arī pārējā Indonēzijā, īstenībā pārējā valsts daļā Sukarno joprojām ir „pusdieva" slavā, īpaši Javā. Jāievēro, ka Javas centrālajā un austrumu daļā mīt ap 50 milj. no Indonēzijas 107 miljoniem iedzīvotāju. Arī 2 miljoni balinēziešu uzticami Sukarno vienīgi tā iemesla dēļ, ka prezidenta māte ir balinēziete.

Javas sala arvien bijusi komūnistu politiskās ietekmes cietoksnis. Arī pēc apvērsuma un komūnistu iznīcināšanas šai valsts daļā iedzīvotāji saglabājuši uzticību Sukarno. Par spīti tam, ka tautai zināmas prezidenta dēkas ar sievietēm, viņa sadarbošanās ar japāņiem otrā pasaules kaŗa laikā un tūkstošiem indonēziešu nosūtīšana piespiedu darba nometnēs, kur tie beidza dzīvi necilvēcīgos apstākļos, vēl joprojām Indonēzijā valda ieskats, ka Sukarno tautai devis nacionālo identitāti, zināmu ideoloģiju un apvienojis šo 3000 salu archipelagu.

Suharto arī zina, ka viņa armijā ne visi virsnieki noskaņoti pret Sukarno, tāpat 60.000 vīru jūrasspēki un daļa policijas vienību, greizsirdībā par armijas pašreizējo noteicējas lomu, nav ģenerālim Suharto uzticami. Tādēļ arī Suharto, apzinādamies pilsoņu kaŗa draudus, nesteidzas ar pilnīgu varas pārņemšanu, bet labprāt redzētu, ka varas jautājumu atrisinātu konstitūcionālā veidā, prezidentam nododot politisko noteikšanu armijai. Vispārējās vēlēšanas noliktas 1968. gada jūlijā. Bet ģenerālim Suharto tautas atbalsts visā valstī vēl nav drošs, kaut ar gudri ievadītas preses kampaņas palīdzību Sukarno tēls tautā pamazām tiek rādīts negatīvā spogulī.

Ievērojot to, ka Indonēzija Dienvidaustrumāzijā ir stratēģiski vislabāk situēta, labi apgādāta ar visu nepieciešamo un pārvalda 107 milj. iedzīvotāju, šīs ieilgušās cīņas iznākums varētu vairāk ietekmēt Āzijas politisko noslieci nekā notikumi Vietnamā!

Atskatoties uz pērnā gada septembra apvērsumu Indonēzijā, jāatceras, ka šīs valsts komūnistu partija bija trešā lielākā pasaulē ar 3 milj. biedru un ap 20 milj atbalstītāju dažādās organizācijās. Ja tas taisnība, ka apvērsuma cēloņi meklējami augstāko labā spārna armijas virsnieku neapmierinātā godkārē un greizsirdīgajā sacensībā ar jaunāko virsnieku un kreisi noskaņoto politiķu koalicijas manevriem, ir apbrīnojams, ka tāds samērā mazs cilvēcisks cinītis apgāzis tik lielu vezumu kā komūnistu partijas domināciju valstī. Ar pērnā puča detaļām un notikumiem ap komūnistu vadoņa Aidita notvēršanu un viņa galu tikai tagad pamazām sāk iepazīstināt indonēziešus, un reizē ar to arī ar prezidenta Sukarno nodevīgo lomu komūnistu iecerētajā varas sagrābšanā Indonēzijā.

Tomēr asiņainā izrēķināšanās ar komūnistiem un to piekritējiem, kas gluži vēl nav beigušies, iedzīvotājos radījusi saspīlējumu, ar ko arī zināmā mērā izskaidrojama ģen. Suharto piesardzība un nevēlēšanās politikā rīkoties noteiktāk un izšķirīgāk. Tiktāļ viņa vienīgais noteiktais tālejošais rīkojums bijis pag. novembī par Indonēzijas komūnisma struktūras un ideoloģijas iznīcināšanu. Kā liecinājis ģenerālmajors Sumitro, vairums vietējo komandieŗu tad arī darījuši iespējamo, lai iznīcinātu tik daudz komūnistu ar piederīgiem, cik iespējams. Pēc šīs asinspirts tautā tagad vērojamas atjēgšanās rūgtās „paģiras."

Suharto uzdevums grūts — radīt valstī politisku un ekonomisku stabilitāti. Pēdējos sešos gados dzīves dārdzība kāpusi, ienākumi samazinājušies un ražība tikko spēj apmierināt patēriņa prasības. Trūkst izejmateriālu un mašīnu; celtniecībā Sukarno grandiozie projekti apstādināti; fabrikas strādā tikai ar pusjaudu, tūkstošiem ķīniešu uzņēmumu iznīcināti vai slēgti.

Ārzemju novērotāji liecina, ka ģen. Suharto, ārlietu ministrs Maliks un saimniecības ministrs Sultans Hamenku Buono ir intelliģenti administrātori, bet visās vietās trūkst attiecīgi izglītotu spējīgu administrātīvu darbinieku. A. Maliks drīzumā dosies uz Pad. savienību sakarā ar Indonēzijas 1 biljonu dol. parāda kārtojumiem un cerībā uz turpmāku padomju palīdzību. Arī ar ASV Indonēzijas valdība cenšas uzlabot Sukarno laikā saasinātās attieksmes, kaut neatzīst ASV politiku Vietnamā, bet domā, ka amerikāņiem vajadzētu atrast jaunu pieeju Āzijas problēmām. Suharto cer uz 500 milj. dolaru aizņēmumu ASV, bet amerikāņi pirms aizdevuma piešķiršanas vēlas redzēt stabilu valdību Indonēzijā. Pēdējā arī izteikusi gatavību no jauna iestāties Starptautiskajā finanču (Monetary) fondā un Pasaules bankā, tāpat kā visās AN funkcijās. Septembrī sanāks Indonēzijas nekomūnistu kreditoru valstu t.s. Tokio klubs, lai revidētu Indonēzijas saimnieciskās problēmas un parādu atmaksu, kā arī valdības izdevumus, kas pašreiz sasniedzot milzu summas. Iekām Indonēzijas valdības budžets netiks ierobežots un valstī neievedīs piemērotu nodokļu sistēmu, Indonēzijas saimniecībai maz izredžu stabilizēties.

— ns

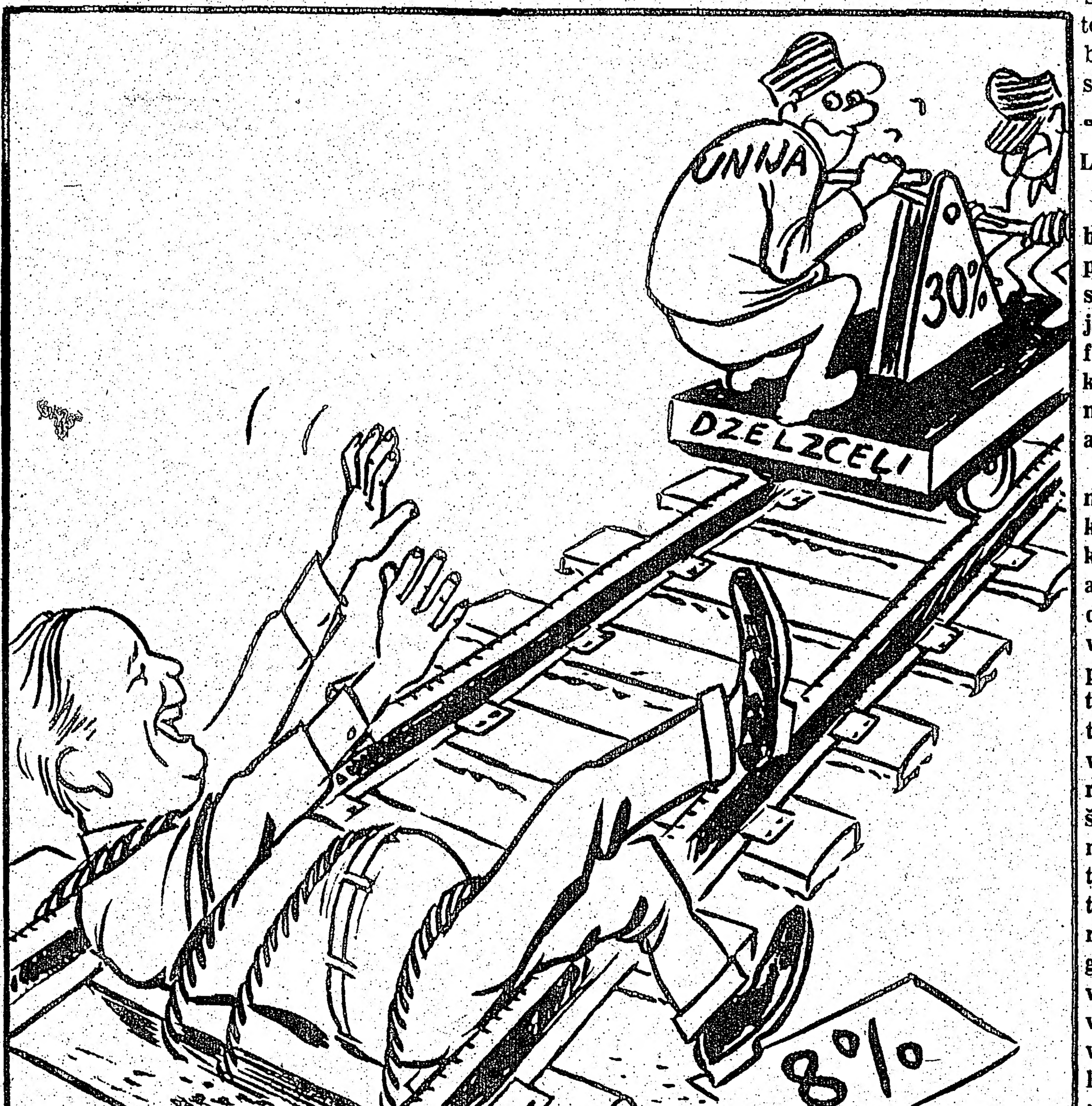

Kanadas dzelzceļnieku-streikotāju augstās prasības un arodbiedrības neierobežotā vara un nepiekāpība valdības rīkojumu priekšā var izraisīt Pīrsona valdības krizi. Redakciju slēdzot, stāvoklis „frontē" bija bez pārmaiņām.

Pīrsons: Tikai nebrauciet virsū, došu visu, ko prasāt!...

Ed. Keiša karikatūra

LATVIJA...

(Pārnesums no 1. lpp.)

brīvvalsts laika parādība, kuŗu piedzīvojām abu pasaules kaŗu starpā, nav šim laikam piemērojama. Arī saimnieciskā īpašuma formas, tāpat kā atsevišķo cilvēku un veselu tautu brīvības formas ir padotas maiņām, kuŗām arī mēs nedrīkstam paiet garām.

Pirms 30 un vairāk gadiem es mācījos vācu vidusskolā Rīgā, ka mūsu baltvācu vēsture iesākusies 12. gadsimtā ar Livonijas atklāšanu ar „uzzēģelēšanu". Daudzi baltvāci tagad domā, ka baltvācu vēsture ir izbeigusies ar pārvietošanos 1939./40. gadā. Tā tas varētu būt, ja šo vēsturi skata tikai ar baltvācu acīm. Zemes vēsture, mūsu dzimtenes vēsture ir iesākusies sirmā senatnē, un šī vēsture nav beigusies ne 1939., ne 1941., ne arī 1945. gadā, bet turpinās joprojām un beigsies tikai tad, kad kāda augstāka vara aizvērs šīs planētas vēstures grāmatu. Un šajā mūsu zemes vēsturē sava vieta ir visiem baltvāciem, arī man, un no šīs zemes vēstures es vēlos smelt spēkus, lai strādātu un darbotos šīs zemes un tai piederošo cilvēku labā. Tikai tā mēs viens otram varam palīdzēt, un tikai tā mēs varam palīdzēt arī mūsu kopīgajai dzimtenei.

LAGERLEFAS...

(Pārnesums no 6. lpp.)

Kristīna nolika savu karaļkroni; netālu no pils vecais zvaņu tornis ar Gunillas zvanu (16. g. s.). Netālu no doma vecā universitātes celtne „Gustavianum". Var apskatīt arī jauno universitātes celtni ar lielo zāli. Mani Upsalas draugi stāsta par studentu organizācijām, par tradicionālajām studentu svinībām, un es nožēloju, ka nevaru redzēt studentu balto cepurīšu jūŗu pārpludinām Upsalas ielas! Upsala ir universitātes un studentu pilsēta — līdzīgi Tībingenai Vācijā un Tērbatai Igaunijā.

Bet Upsalas galvenais lepnums ir slavenā, vēl Gustva Ādolfa dibinātā universitātes bibliotēka (Carolina Rediviva), kuŗa var lepoties ar vairāk nekā miljonu grāmatu un 20.000 rokrakstiem. Tās lielākais dārgums ir slavenā „sudraba bībele" (Codex Argenteus"). Bez tā ir vēl daudz citu interesantu retumu (pat Mocarta „Burvju flautas" rokraksts; tie, kas interesējas par vēsturisku personu parakstiem, var atrast dokumentu ar I. konsula Bonaparta parakstu, vēstuli ar Marijas Antuanetes parakstu u. c.)

Šķiet, ka latvieši, kas izvēlējušies Zviedriju par patvēruma zemi, ir pareizi darījuši: izglītības, medicīniskās aprūpes un sociālās apgādes ziņā Zviedrija ieņem vienu no pirmām vietām (un, varbūt, pašu pirmo vietu) pasaulē.

Savā Zviedrijas ceļojumā jutos gandrīz kā Latvijā senos laikos: tik daudz pazīstamu vārdu, tik daudz senu draugu un paziņu! Visur skanēja latviešu valoda, tekoša, tīra, bez svešiem iespraudumiem un sakropļojumiem. Likās, ka Zviedrijas latvieši saglabājuši savu latvisko mentālitāti un pat vecās latviskās paražas.